

ΕΕΤΤ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

Απαντήσεις της ΕΕΤΤ στις παρατηρήσεις των τηλεπικοινωνιακών παρόχων επί της από 20.05.2011 διεξαχθείσας Εθνικής Δημόσιας Διαβούλευσης, αναφορικά με τον 2ο γύρο ανάλυσης της ΕΕΤΤ για τον ορισμό, την ανάλυση του επιπέδου ανταγωνισμού και τις προτεινόμενες κανονιστικές υποχρεώσεις στις αγορές:

- **Λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN, ISDN BRA και managed VOIP, για οικιακούς και μη οικιακούς χρήστες στην Ελλάδα και**
- **Λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης ISDN PRA στην Ελλάδα,**

σύμφωνα με το Άρθρο 6 της Οδηγίας 2002/21/ΕΚ και το άρθρο 17 του Ν.3431/2006 [ΦΕΚ 13/Α/03.02.2006]

Ιούλιος 2011

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
2	ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ.....	1
2.1	ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	1
2.1.1	Παρατήρηση 1.....	1
2.1.2	Παρατήρηση 2.....	2
2.1.3	Παρατήρηση 3.....	4
2.1.4	Παρατήρηση 4.....	5
2.1.5	Παρατήρηση 5.....	5
2.1.6	Παρατήρηση 6.....	7
2.2	ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΓΟΡΑΣ.....	10
2.2.1	Παρατήρηση 1.....	10
2.2.2	Παρατήρηση 2.....	11
2.2.3	Παρατήρηση 3.....	13
2.2.4	Παρατήρηση 4.....	14
2.2.5	Παρατήρηση 5.....	16
2.2.6	Παρατήρηση 6.....	16
2.2.7	Παρατήρηση 7.....	17
2.2.8	Παρατήρηση 8.....	18
2.3	ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΓΟΡΑΣ & ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	26
2.3.1	Παρατήρηση 1.....	26
2.3.2	Παρατήρηση 2.....	27
2.3.3	Παρατήρηση 3.....	30
2.3.4	Παρατήρηση 4.....	35
2.3.5	Παρατήρηση 5.....	36
2.3.6	Παρατήρηση 6.....	36
2.3.7	Παρατήρηση 7.....	37
2.3.8	Παρατήρηση 8.....	37
2.3.9	Παρατήρηση 9.....	38
2.3.10	Παρατήρηση 10.....	39
2.3.11	Παρατήρηση 11.....	39
2.3.12	Παρατήρηση 12.....	40
2.3.13	Παρατήρηση 13.....	41
2.3.14	Παρατήρηση 14.....	42
2.3.15	Παρατήρηση 15.....	42
2.3.16	Παρατήρηση 16.....	43

3	ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	44
4	ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	45
4.1	FORTHNET	46
4.2	HOL	47
4.3	OTE	48
4.4	WIND	113

ΕΕΤΤ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις 20.05.2011, η ΕΕΤΤ δημοσίευσε κείμενο Δημόσιας Διαβούλευσης αναφορικά με τον Ορισμό, την Ανάλυση Αγοράς και τις Προτεινόμενες Κανονιστικές Υποχρεώσεις στις αγορές:

- Λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN, ISDN BRA και managed VOIP, για οικιακούς και μη οικιακούς χρήστες στην Ελλάδα και
- Λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης ISDN PRA στην Ελλάδα,

Η ΕΕΤΤ προσκάλεσε όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς της αγοράς να απαντήσουν στην ως άνω διαβούλευση, η οποία διήρκησε από 20.05.2011 έως 20.06.2011.

Η παρούσα αναφορά παρουσιάζει τη σύνοψη των απαντήσεων των συμμετεχόντων στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης, καθώς και τις απαντήσεις της ΕΕΤΤ αναφορικά με τα βασικότερα σημεία των παρατηρήσεων των ως άνω συμμετεχόντων. Ειδικότερα, στην Ενότητα 2 της παρούσας αναφοράς παρατίθενται τα κυριότερα σχόλια των συμμετεχόντων στη Διαβούλευση καθώς και οι απαντήσεις της ΕΕΤΤ επ' αυτών. Στην Ενότητα 3 παρουσιάζονται τυχόν προτεινόμενες τροποποιήσεις/ ενημερώσεις που η ΕΕΤΤ προτίθεται να πραγματοποιήσει στο κείμενο της ανάλυσης της αγοράς. Τέλος, στην Ενότητα 4 παρατίθενται αυτούσιες οι απαντήσεις όλων των συμμετεχόντων στη Διαβούλευση εξαιρουμένων των σημείων που έχουν χαρακτηριστεί από τους συμμετέχοντες ως εμπιστευτικά.

2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ

Τρεις από τους τέσσερις συμμετέχοντες στη δημόσια διαβούλευση συμφωνούν με την ανάλυση και τα συμπεράσματα της ΕΕΤΤ, παραθέτοντας κάποια επιμέρους σχόλια. Ένας συμμετέχων κατά βάση διαφωνεί και υποβάλει τις παρατηρήσεις του.

2.1 Γενικές Παρατηρήσεις

2.1.1 Παρατήρηση 1

Ένας συμμετέχων (ΟΤΕ) θεωρεί ότι παρόλο που η ΕΕΤΤ διαπιστώνει ότι στο χρόνο που μεσολάβησε από την πρώτη ανάλυση της αγοράς δημοσίων διαθέσιμων τηλεφωνικών υπηρεσιών που παρέχονται σε σταθερή θέση έχει σημειωθεί μια σειρά σημαντικών αλλαγών στην Ελληνική τηλεπικοινωνιακή αγορά (μεταξύ των οποίων η μεγάλη αύξηση των σημείων παρουσίας των εναλλακτικών παρόχων μέσω Αδεσμοποίησης Πρόσβασης στον Τοπικό Βρόχο (ΑΠΤΒ) και η διάθεση νέων πακέτων υπηρεσιών, κυρίως δεσμοποιημένων, από τους εναλλακτικούς παρόχους), εντούτοις η ΕΕΤΤ δεν έλαβε υπόψη της αυτές τις παρατηρήσεις κατά την ανάλυση της αγοράς και την εξέταση των τριών κριτηρίων.

Θέση ΕΕΤΤ:

Η ΕΕΤΤ διαφωνεί με το σχόλιο του συμμετέχοντος. Κατά την παρουσίαση των εξελίξεων και της διάρθρωσης της αγοράς έχει αποτυπώσει και μελετήσει όλες τις αλλαγές που έχουν λάβει χώρα (ενότητα 2 κειμένου διαβούλευσης). Η ανάλυση της αγοράς έγινε, μεταξύ άλλων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Νόμο 3431/2006, την Οδηγία Πλαίσιο και τις σχετικές Κατευθυντήριες Γραμμές¹, λαμβάνοντας υπόψη τις αλλαγές που έχουν σημειωθεί στην ελληνική αγορά ηλεκτρονικών επικοινωνιών και την κατάσταση που επικρατεί σήμερα στην αγορά πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερές θέσεις. Η ΕΕΤΤ κατέληξε στα συμπεράσματά της σχετικά με την ανάλυση της αγοράς (ενότητα 4 του κειμένου διαβούλευσης) εξετάζοντας αναλυτικά τα παρακάτω:

¹ Κατευθυντήριες Γραμμές για την ανάλυση αγοράς και την εκτίμηση της σημαντικής ισχύος στην αγορά βάσει του κοινοτικού πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων για τα Δίκτυα και τις Υπηρεσίες Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (2002/C 165/0, OJ C165/6, 11-7-2002)

- Την σχετική ισχύ του ΟΤΕ στην αγορά με εξέταση του μεριδίου αγοράς, τόσο σε σχέση με άλλους παρόχους όσο και διαχρονικά.
- Την πιθανότητα ύπαρξης δυνητικού ανταγωνισμού ο οποίος θα μπορούσε να ασκήσει ανταγωνιστική πίεση στον ΟΤΕ, ιδίως εν όψει των φραγμών εισόδου, των φραγμών μεταστροφής και των φραγμών επέκτασης.
- Την έλλειψη αντισταθμιστικής αγοραστικής δύναμης των λιανικών πελατών.
- Την ύπαρξη υψηλών και μη παροδικών φραγμών εισόδου.
- Εάν οι σχετικές αγορές έχουν τέτοια χαρακτηριστικά που δεν θα τείνουν με την πάροδο του χρόνου προς τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, και
- Εάν το δίκαιο του ανταγωνισμού δεν επαρκεί από μόνο του για να αντιμετωπίσει τις εκάστοτε αποτυχίες που εντοπίζονται στις αγορές αυτές.

Σε κάθε στάδιο η ΕΕΤΤ έλαβε υπόψη της την εξέλιξη της αγοράς καθώς και την επίδραση των αλλαγών που έχουν συμβεί από τον πρώτο γύρο ανάλυσης. Το γεγονός αυτό αποτυπώνεται και στην αλλαγή στον ορισμό της αγοράς πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών PSTN και ISDN BRA, όπου, σύμφωνα με τον προτεινόμενο από την ΕΕΤΤ ορισμό στο πλαίσιο του 2^{ου} γύρου ανάλυσης, στην ίδια σχετική αγορά περιλαμβάνεται και η πρόσβαση μέσω γραμμών managed VoIP.

Τέλος, η ΕΕΤΤ σημειώνει ότι ο συμμετέχων λανθασμένα αναφέρεται στην εξέταση των τριών κριτηρίων, διότι η αγορά λιανικής πρόσβασης, ως άνω αγορά που υπόκειται σε εκ των προτέρων ρύθμιση σύμφωνα με τη Σύσταση της ΕΕ, δεν απαιτεί τον έλεγχο των τριών κριτηρίων.

2.1.2 Παρατήρηση 2

Ένας συμμετέχων (ΟΤΕ) επισημαίνει ότι η ΕΕΤΤ στην ανάλυσή της δεν λαμβάνει υπόψη την μελλοντική εξέλιξη της αγοράς όπως αυτή διαφαίνεται από την μέχρι σήμερα δυναμική της και την σημαντική υποχώρηση των μεριδίων αγοράς του ΟΤΕ

σε σύντομο χρονικό διάστημα. Πιο συγκεκριμένα, ο συμμετέχων αναφέρει ότι ο ΟΤΕ υφίσταται μία σημαντική και επιταχυνόμενη μείωση των μεριδίων του καθώς στο διάστημα των δύο τελευταίων ετών τα μερίδιά του υποχώρησαν κατά 16,1% και πιο συγκεκριμένα 7,5% το 2009 και 8,6% το 2010.

Θέση EETT:

Η EETT διαφωνεί με το σχόλιο του συμμετέχοντος. Κατά την παρουσίαση των μεριδίων της αγοράς στο κείμενο της διαβούλευσης (ενότητα 2 και ενότητα 4) η EETT επισημαίνει ότι παρά την πτωτική τάση που παρατηρείται στα μερίδια του ΟΤΕ στην υπό εξέταση αγορά, ο ΟΤΕ εξακολουθεί να διατηρεί ένα υψηλό μερίδιο (72,7% στο τέλος του 2010).

Επιπλέον, βάσει τριμηνιαίων στοιχείων της EETT που εκτείνονται μέχρι τα μέσα του 2011, ο ρυθμός αύξησης των γραμμών ΑΠΤοΒ πλήρους πρόσβασης (στις οποίες και εστιάζεται κυρίως ο ανταγωνισμός στην εν λόγω αγορά) έχει αρχίσει να βαίνει μειούμενος. Όπως παραδείγματος χάρη αναφέρει η EETT σε Έκθεσή της², οι γραμμές ΑΠΤοΒ πλήρους πρόσβασης σημείωσαν το πρώτο τρίμηνο του 2011 την μικρότερη (συγκριτικά με το προηγούμενο τρίμηνο) ποσοστιαία αύξηση της τελευταίας τριετίας. Η αύξηση αυτή για το πρώτο τρίμηνο του 2011 υπολογίζεται σε 5,9% ενώ για το δεύτερο τρίμηνο του 2011 σε 5,0%. Επιπρόσθετα, το μερίδιο του ΟΤΕ στο τέλος του πρώτου και του δεύτερου τριμήνου του 2011 υπολογίζεται σε 70,8% και 69,0% αντίστοιχα, γεγονός που αποτελεί ένδειξη επιβραδυνόμενης και όχι επιταχυνόμενης μείωσης του μεριδίου του ΟΤΕ.

Ακόμη ωστόσο και στην περίπτωση που η πτωτική τάση του μεριδίου του ΟΤΕ συνεχιστεί με τον ρυθμό των δύο τελευταίων ετών, η EETT σημειώνει ότι το μερίδιο αγοράς του ΟΤΕ θα εξακολουθήσει να είναι μεγαλύτερο από 50% στο τέλος του 2012. Στα πλαίσια αυτά η EETT θεωρεί ότι στον χρονικό ορίζοντα ισχύος της παρούσας ανάλυσης ακόμη και εάν συνεχισθεί η πτωτική τάση των μεριδίων του ΟΤΕ, το γεγονός δεν πρόκειται να επηρεάσει τον καθορισμό του ΟΤΕ ως παρόχου με ΣΙΑ στην σχετική αγορά. Σε κάθε περίπτωση, η EETT θα παρακολουθεί τακτικά την εξέλιξη των μεριδίων του ΟΤΕ και των ανταγωνιστών του στις σχετικές αγορές και

² Πορεία της Ευρυζωνικότητας στην Ελλάδα, Α' τρίμηνο 2011

εάν οι συνθήκες το απαιτήσουν θα επανεξετάσει το επίπεδο του ανταγωνισμού στις σχετικές αγορές.

2.1.3 Παρατήρηση 3

Ένας συμμετέχων (ΟΤΕ) υποστηρίζει ότι η ΕΕΤΤ δεν αποτυπώνει στο σύνολό της τη δυναμική της αγοράς και τις πιέσεις που ασκούνται σε αυτήν από την παροχή υπηρεσιών μέσω της ΑΠΤοΒ, όταν σε έκθεσή της διαπιστώθηκε ότι ο ρυθμός αύξησης της παροχής υπηρεσιών μέσω ΑΠΤΒ κατά το Δ' τρίμηνο του 2010 ήταν 8,3% έναντι 7,2% το προηγούμενο τρίμηνο. Επίσης, σύμφωνα με τον ίδιο συμμετέχοντα δεν λαμβάνεται καθόλου υπόψη στην ανάλυση της ΕΕΤΤ η επίδραση του Μέτρου 4.2 της ΚτΠ.

Θέση ΕΕΤΤ:

Σε αντίθεση με όσα ισχυρίζεται ο συμμετέχων, η ΕΕΤΤ, κατά την ανάλυση της αγοράς, έλαβε υπόψη όλους τους παράγοντες που επηρεάζουν την αγορά και τη δυναμική αυτής. Αναφορικά με τις εξελίξεις που έχουν σημειωθεί στην ΑΠΤοΒ και το γεγονός ότι η αύξηση των γραμμών ΑΠΤοΒ υπήρξε σημαντική από το 2007 γίνεται ιδιαίτερη μνεία στην ενότητα 2 του κειμένου διαβούλευσης, ενώ από την παρουσίαση των μεριδίων αγοράς στην ενότητα 2.4 φαίνεται καθαρά η επίδραση της ΑΠΤοΒ στην αγορά. Επίσης, η επίδραση της ΑΠΤοΒ στην αγορά φαίνεται καθαρά στα στοιχεία αριθμού γραμμών που παρουσιάζονται στον Πίνακα 4, δεδομένου ότι ο αριθμός γραμμών πρόσβασης μέσω ΑΠΤοΒ αυξήθηκε από περίπου 12.000 γραμμές το 2006 σε πάνω από 1,3 εκατομμύρια γραμμές το 2010. Όσον αφορά τους τριμηνιαίους ρυθμούς αύξησης των γραμμών ΑΠΤΒ η ΕΕΤΤ έχει απαντήσει στον συμμετέχοντα στην 2.1.2 ανωτέρω.

Τέλος, για την επίδραση του Μέτρου 4.2 η ΕΕΤΤ απαντά στον συμμετέχοντα στην 2.2.8.

2.1.4 Παρατήρηση 4

Ένας συμμετέχων (ΟΤΕ) ισχυρίζεται ότι η τεκμηρίωση της EETT αναφορικά με την μελέτη υποκατάστασης της ζήτησης μεταξύ υπηρεσιών θα έπρεπε να συνοδεύεται από εμπειριστατωμένες έρευνες αγοράς σε καταναλωτές.

Θέση EETT:

Όπως αναφέρεται και στο κείμενο της δημόσιας διαβούλευσης, η εταιρεία Metron Analysis διενήργησε για λογαριασμό της EETT Έρευνα Καταναλωτών κατά την περίοδο Ιουνίου-Ιουλίου 2009. Η έρευνα αφορούσε στην παροχή ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην ελληνική επικράτεια και διενεργήθηκε με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου και με την μορφή προσωπικών συνεντεύξεων στα νοικοκυριά των ερωτώμενων (ένας ερωτώμενος ανά νοικοκυριό, σε πανελλαδικό δείγμα 2008 ατόμων, ηλικίας 18 ετών και άνω).

2.1.5 Παρατήρηση 5

Ένας συμμετέχων (ΟΤΕ) θεωρεί ότι η παρούσα ανάλυση αγοράς έρχεται με σημαντική καθυστέρηση τεσσάρων και πλέον ετών από την προηγούμενη όταν το νομικό πλαίσιο απαιτεί η ανάλυση των σχετικών αγορών να επαναλαμβάνεται ανά διετία προκειμένου να αποτυπώνονται οι όποιες εξελίξεις στην αγορά. Σημειώνει επίσης ότι η EETT παρέλειψε να ενσωματώσει τα πλέον πρόσφατα δεδομένα, ενώ δεν κάνει καμία πρόβλεψη για την εξέλιξη της αγοράς τα επόμενα χρόνια (forward looking analysis). Βάσει των ανωτέρω, ο συμμετέχων θεωρεί ότι υφίσταται κίνδυνος επιβολής ρυθμιστικών υποχρεώσεων, που με βάση τις μελλοντικές συνθήκες της αγοράς, θα αποδειχθούν ακατάλληλες και μη αναλογικές .

Θέση EETT:

Η EETT αναφορικά με τις παρατηρήσεις του συμμετέχοντος επισημαίνει τα ακόλουθα:

Αναφορικά με την χρονική καθυστέρηση επισημαίνοντας ότι ο πρώτος γύρος ανάλυσης των σχετικών αγορών ολοκληρώθηκε με την δημοσίευση των σχετικών

Αποφάσεων από την ΕΕΤΤ στις 28 Δεκεμβρίου 2006 για την αγορά πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω PSTN και BRA-ISDN συνδέσεων για οικιακούς και μη οικιακούς πελάτες και στις 5 Απριλίου 2007 για την αγορά πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο από σταθερή θέση μέσω συνδέσεων υψηλής χωρητικότητας (Primary Rate Access ISDN), ενώ οι διαδικασίες του δεύτερου κύκλου ανάλυσης ξεκίνησαν με την προετοιμασία για τη διεξαγωγή της έρευνας καταναλωτών τον Απρίλιο του 2009. Σε κάθε περίπτωση σημειώνεται ότι η ΕΕΤΤ παρακολουθεί τακτικά μέσω των ερωτηματολογίων που στέλνονται στους παρόχους ανά τακτά χρονικά διαστήματα (ανάλογα με το είδος του ερωτηματολογίου κάθε τρίμηνο ή εξάμηνο), τις εξελίξεις στις επιμέρους αγορές των ηλεκτρονικών επικοινωνιών ιδίως όσον αφορά τα μερίδια αγοράς των παρόχων.

Επιπρόσθετα, η ΕΕΤΤ στο πλαίσιο της παρούσας ανάλυσης εξέτασε προσεκτικά τα χαρακτηριστικά της αγοράς, όπως αυτά διαμορφώθηκαν από τον προηγούμενο κύκλο ανάλυσης (κεφάλαια 2, 3 και 4 του κειμένου της διαβούλευσης).

Η ΕΕΤΤ διαφωνεί με το σχόλιο του συμμετέχοντος ότι δεν έχει ενσωματώσει τα πλέον πρόσφατα δεδομένα της αγοράς, τονίζοντας ότι το κείμενο της διαβούλευσης δημοσιεύτηκε το Μάιο του 2011 με συμπερίληψη στοιχείων μέχρι και το τέλος του 2010.

Παράλληλα, η μελλοντοστρεφής (forward looking) ανάλυση της ΕΕΤΤ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν αναμένεται να αναπτυχθεί αποτελεσματικός ανταγωνισμός εντός του χρονικού ορίζοντα της παρούσας ανάλυσης (Κεφάλαιο 4 του κειμένου της διαβούλευσης). Στο πλαίσιο της εμπιστευτικής απάντησής³ της στο σχετικό αίτημα για διευκρινίσεις της ΕΕ⁴, η ΕΕΤΤ παρέθεσε τις εκτιμήσεις της για την πορεία των μεριδίων αγοράς μέχρι το 2012. Δεδομένης όμως της γενικότερης αβεβαιότητας λόγω της διαμορφωθείσας οικονομικής κατάστασης στην Ελλάδα, η ΕΕΤΤ κρίνει σκόπιμη τη μη δημοσιοποίηση των εκτιμήσεών της. Περισσότερα στοιχεία σχετικά με την πορεία της αγοράς όσον αφορά την αλλαγή στο ρυθμό διάθεσης ΑΠΤοΒ από τον

³ υπ' αριθ. πρωτ. ΕΜΠ. ΥΠΗΡ ΕΕΤΤ 3433/Φ.960/6-6-2011

⁴ υπ' αριθμ. Πρωτ. ΕΕΤΤ 22849/6-6-2011 επιστολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς την ΕΕΤΤ, με θέμα «Case EL/2011/1226: Access to the public telephone network at a fixed location for residential and non-residential customers. Request for information pursuant to Article 5(2) of Directive 2002/21/EC»

ΟΤΕ που παρατηρείται το τελευταίο διάστημα παρουσιάζονται αναλυτικά στην 2.1.2 ανωτέρω.

Συνοψίζοντας, με βάση την ανωτέρω ανάλυση, η ΕΕΤΤ δεν θεωρεί ότι υφίστανται οι λόγοι που αναφέρει ο συμμετέχων και επομένως δεν υφίσταται κίνδυνος επιβολής ακατάλληλων και μη αναλογικών ρυθμιστικών υποχρεώσεων εξαιτίας τους.

2.1.6 Παρατήρηση 6

Ένας συμμετέχων (ΟΤΕ) θεωρεί ότι η ΕΕΤΤ, ιδιαίτερα μάλιστα υπό τις παρούσες δυσμενείς οικονομικές συνθήκες, θέτει διαρκώς εμπόδια στον ΟΤΕ στην προσπάθειά του να διαμορφώσει οικονομικά προγράμματα που θα ελαφρύνουν τον οικονομικό προϋπολογισμό των νοικοκυριών και ιδιαίτερα τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού. Παράλληλα, η μη διατήρηση ενός σημαντικού μεριδίου αγοράς του ΟΤΕ δεν του εξασφαλίζει επαρκείς ταμειακές ροές για να χρηματοδοτήσει επενδύσεις σε Δίκτυα Πρόσβασης Νέας Γενιάς, και η αποστέρηση της δυνατότητας άσκησης ευέλικτης εμπορικής πολιτικής σε συνδυασμό με τον συνεχώς αυξανόμενο ανταγωνισμό θέτει σε κίνδυνο την οικονομική βιωσιμότητα του ΟΤΕ.

Θέση ΕΕΤΤ:

Με τα μέτρα που προτείνει η ΕΕΤΤ αναφορικά με την αλληλένδετη πώληση προϊόντων έχει ως στόχο να μην επιτρέψει στον ΟΤΕ να ακολουθεί πρακτικές που παρεμποδίζουν τον ανταγωνισμό, κυρίως δια της επέκτασης της αγοραστικής του ισχύος σε γειτονικές αγορές. Ο κύριος στόχος της υποχρέωσης απαγόρευσης «μη εύλογης» σύζευξης υπηρεσιών είναι να προληφθεί η δημιουργία φραγμών εισόδου στην αγορά που άλλως θα επέρχετο δια της οριζόντιας επέκτασης της αγοραστικής ισχύος και η οποία (οριζόντια επέκταση αγοραστικής ισχύος) θα περιόριζε τον ανταγωνισμό με αρνητικές συνέπειες ιδίως σε μακροχρόνιο ορίζοντα για τους καταναλωτές. Παρότι η σύζευξη προϊόντων δύναται να οδηγεί σε οικονομίες κλίμακας και σκοπού με αποτέλεσμα να υπάρχει εξοικονόμηση και για τους τελικούς καταναλωτές, δύναται επίσης εκ της φύσης της να οδηγήσει σε περιορισμό του ανταγωνισμού.

Με τις προτεινόμενες υποχρεώσεις η ΕΕΤΤ δεν περιορίζει την εμπορική πολιτική του ΟΤΕ ούτε τη δυνατότητα παροχής πακέτων υπηρεσιών, υπό την προϋπόθεση ότι τα προτεινόμενα πακέτα του δεν οδηγούν σε επιθετική (ληστρική) τιμολόγηση ή συμπίεση περιθωρίου.

Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 38(2) του Ν.3431/2006, οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται σε επιχειρήσεις με σημαντική ισχύ σε λιανικές αγορές μπορούν να περιλαμβάνουν την υποχρέωση των προσδιοριζόμενων επιχειρήσεων να μην χρεώνουν υπερβολικές τιμές, να μην παρεμποδίζουν την είσοδο νεοεισερχόμενων στην αγορά, να μην προκαλούν στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό με τον καθορισμό ιδιαίτερα χαμηλών τιμών προς προσέλκυση πελατών, να μην παρέχουν, με αθέμιτο τρόπο, προνόμια σε ειδικούς τελικούς χρήστες ούτε να δεσμοποιούν, χωρίς εύλογη αιτία, τις υπηρεσίες.

Σχετικά με το σχόλιο του συμμετέχοντος που αφορά τις επιπτώσεις στη χρηματοδότηση της ανάπτυξης δικτύων νέας γενιάς που θα έχει η μη διατήρηση ενός σημαντικού μεριδίου αγοράς του ΟΤΕ, η ΕΕΤΤ τονίζει ότι οι Κατευθυντήριες Γραμμές ορίζουν ότι ο σκοπός επιβολής ex ante υποχρεώσεων σε παρόχους που έχουν χαρακτηριστεί ως έχοντες ΣΙΑ, είναι να διασφαλισθεί ότι οι πάροχοι δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν την ισχύ τους με σκοπό να περιορίσουν /στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό στη σχετική αγορά, ή να επεκτείνουν την ισχύ τους σε γειτονικές αγορές. Η ΕΕΤΤ μπορεί να επιβάλει ex ante υποχρεώσεις μόνο σε αγορές όπου υπάρχουν μία ή περισσότερες επιχειρήσεις με ΣΙΑ, και όπου τα μέτρα που λαμβάνονται βάσει του Εθνικού και Κοινοτικού Δικαίου του ανταγωνισμού δεν κρίνονται ως επαρκή ή άμεσα προκειμένου να ξεπερασθεί πιθανή αποτυχία της αγοράς.

Οι κανονιστικές υποχρεώσεις πρέπει να είναι ενδεδειγμένες και να βασίζονται στο χαρακτήρα του εντοπιζόμενου προβλήματος, να είναι αναλογικές και αιτιολογημένες σύμφωνα με τους στόχους της οδηγίας 2002/21/EK.

Όλες οι προτεινόμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις προς τον ΟΤΕ είναι σύμφωνες με τα ανωτέρω και έχουν ως στόχο να ξεπερασθούν οι αποτυχίες της αγοράς που έχουν εντοπισθεί. Η διατήρηση του υψηλού μεριδίου αγοράς του ΟΤΕ για την χρηματοδότηση επενδύσεων σε Δίκτυα Πρόσβασης Νέας Γενιάς αποκλειστικά από

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

τον ΟΤΕ δεν μπορεί να αποτελεί στόχο για τα ρυθμιστικά μέτρα που προτείνει η ΕΕΤΤ στις αγορές πρόσβασης στο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση.

2.2 Ορισμός Αγοράς

E1: Συμφωνείτε με το αρχικό συμπέρασμα της EETT ότι οι υπηρεσίες σταθερής πρόσβασης και τηλεφωνικών κλήσεων ανήκουν σε χωριστές σχετικές αγορές προϊόντων;

2.2.1 Παρατήρηση 1

Ένας συμμετέχων (ΟΤΕ) συμφωνεί με το αρχικό συμπέρασμα της EETT, ωστόσο θεωρεί ότι η EETT θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις εξελίξεις στην αγορά και τις ανταγωνιστικές πιέσεις, ιδιαίτερα σε σχέση με την αυξητική τάση των συνδυαστικών πακέτων που συνδυάζουν υπηρεσίες πρόσβασης στο τηλεφωνικό δίκτυο, τηλεφωνικές κλήσεις και ευρυζωνική πρόσβαση ενίοτε δε και κλήσεις από κινητό τηλέφωνο.

Θέση EETT:

Κατ' αρχήν, ο αριθμός των όποιων συνδυαστικών εμπορικών πακέτων δεν μπορεί προφανώς να ταυτίζεται με τον αριθμό των αγορών (markets).

Σε αντίθεση με όσα ισχυρίζεται ο ΟΤΕ, η EETT κατά την ανάλυση της αγοράς έλαβε υπόψη όλους τους παράγοντες που επηρεάζουν την αγορά και την δυναμική αυτής. Στην ενότητα 3.2 του κειμένου διαβούλευσης, όπου εξετάζεται η υποκαταστασιμότητα μεταξύ τηλεφωνικών κλήσεων και υπηρεσιών πρόσβασης στο τηλεφωνικό δίκτυο γίνεται ειδική αναφορά στην πρακτική που ακολουθούν οι εναλλακτικοί πάροχοι που δραστηριοποιούνται μέσω ΑΠΤοΒ να προσφέρουν συνδυαστικά πακέτα. Επίσης, όπως αναφέρεται στην ίδια ενότητα του κειμένου διαβούλευσης, τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η EETT υποδεικνύουν: α) ότι οι καταναλωτές που λαμβάνουν υπηρεσίες τηλεφωνίας από τους εναλλακτικούς εξακολουθούν να παραμένουν περισσότεροι από αυτούς που λαμβάνουν υπηρεσίες πρόσβασης, β) ένα όχι αμελητέο ποσοστό του όγκου των βασικών τύπων κλήσεων (αστικών, υπεραστικών, κλήσεων από σταθερό σε κινητό και διεθνών) προήλθε από έμμεσα συνδεδεμένους συνδρομητές, δηλ. από συνδρομητές συνδεδεμένους κυρίως μέσω Επιλογής Φορέα και Προεπιλογής Φορέα (ΕΦ/ΠΦ) και γ) από τους δέκα (10) εναλλακτικούς παρόχους που προσφέρουν σήμερα κλήσεις σταθερής τηλεφωνίας,

μόνο δύο (2) δεν προσφέρουν κλήσεις μέσω ΕΦ/ΠΦ. Με βάση τα ανωτέρω, η EETT καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, παρά την κοινή πρακτική σύζευξης (bundling) της πρόσβασης και των κλήσεων, τα διαφορετικά τμήματα της συνολικής υπηρεσίας που παρέχεται στους τελικούς χρήστες εξακολουθούν να έχουν διαφορετική ανταγωνιστική δυναμική.

Επίσης στην ενότητα 3.5 του κειμένου διαβούλευσης όπου η EETT εξέτασε εάν η πρόσβαση στο τηλεφωνικό δίκτυο μέσω PSTN/ISDN BRA και γραμμών πρόσβασης managed VoIP ανήκουν σε μία σχετική αγορά προϊόντων κατά την εξέταση της υποκαταστασιμότητας από την πλευρά της προσφοράς έγινε ειδική αναφορά στη δυνατότητα των παρόχων που δραστηριοποιούνται μέσω ΑΠΤοΒ να εισέλθουν και στην αγορά πρόσβασης στο τηλεφωνικό δίκτυο παρέχοντας παράλληλα με τις υπηρεσίες ευρυζωνικής πρόσβασης και υπηρεσίες πρόσβασης στο τηλεφωνικό δίκτυο. Συνέπεια της ανωτέρω ανάλυσης ήταν η διεύρυνση της σχετικής αγοράς και η ένταξη και γραμμών πρόσβασης managed VoIP σε αυτήν.

Τέλος κατά την ανάλυση της αγοράς (ενότητα 4 του κειμένου διαβούλευσης) και ιδίως τον υπολογισμό μεριδίων, τα μερίδια που παρουσιάζονται αποτυπώνουν και την δυναμική της αγοράς λόγω διάθεσης συνδυαστικών πακέτων, δεδομένου ότι ο αριθμός γραμμών που παρέχονται μέσω συνδυαστικών πακέτων έχουν ληφθεί υπόψη, ενώ και στην ενότητα 4.3 κατά την εξέταση των φραγμών εισόδου μελετήθηκε η δυνατότητα των παρόχων που δραστηριοποιούνται μέσω ΑΠΤοΒ να παρέχουν και υπηρεσίες πρόσβασης στο τηλεφωνικό δίκτυο.

E2: Συμφωνείτε με το αρχικό συμπέρασμα της EETT ότι οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN και ISDN BRA ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά, στην οποία δεν ανήκουν οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης ISDN PRA;

2.2.2 Παρατήρηση 2

Ένας πάροχος (WIND), αν και συμφωνεί καταρχήν με τη θέση της EETT ότι οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN και ISDN BRA ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά, στην οποία δεν ανήκουν οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης ISDN PRA, θεωρεί ότι θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι οι πελάτες αυτοί δεν περιορίζονται στη χρήση των ISDN PRA, αλλά χρησιμοποιούν και υπηρεσίες που ανήκουν στην αγορά πρόσβασης μέσω γραμμών PSTN και ISDN BRA (π.χ. κεντρικά γραφεία και υποκαταστήματα). Κατά συνέπεια, παρά το γεγονός ότι πρόκειται για χωριστές αγορές θα πρέπει να ελέγχεται αυστηρά και τυχόν επιδότηση από τον πάροχο με ΣΙΑ των υπηρεσιών που ανήκουν στη μία αγορά από έσοδα υπηρεσιών που ανήκουν στην άλλη αγορά, η οποία θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα τη παρεμπόδιση εισόδου ή/και ανάπτυξης των εναλλακτικών παρόχων.

Θέση EETT:

Η EETT προκειμένου να μπορεί να προλαμβάνει φαινόμενα σταυροειδούς επιδότησης έχει προτείνει την επιβολή υποχρέωσης λογιστικού διαχωρισμού. Όπως αναφέρεται στην ενότητα 5.7.2 (B) του κειμένου της δημόσιας διαβούλευσης η υποχρέωση λογιστικού διαχωρισμού διατηρείται προκειμένου να παρέχεται ένα υψηλότερο επίπεδο λεπτομέρειας σε σχέση με τις πληροφορίες που άλλως θα προέκυπταν μόνο από τις υποχρεωτικές από το νόμο οικονομικές καταστάσεις του ΟΤΕ, να παρατηρείται στενά η συμπεριφορά του ΟΤΕ ως προς την παροχή λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN, ISDN BRA και managed VoIP σαν αυτή να συνιστούσε μια ξεχωριστή επιχειρηματική μονάδα από μόνη της, καθώς επίσης και να προλαμβάνεται η μη δίκαιη σταυροειδής επιδότηση.

Σε κάθε περίπτωση η EETT σημειώνει ότι εξετάζει θέματα αποτυχίας συγκεκριμένων αγορών και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της σχετικά με το δικαίωμα του Ανταγωνισμού όσον αφορά τον τομέα των Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών.

E3: Συμφωνείτε με το αρχικό συμπέρασμα της EETT ότι οι υπηρεσίες σταθερής και κινητής πρόσβασης ανήκουν σε χωριστές σχετικές αγορές;

2.2.3 Παρατήρηση 3

Ένας συμμετέχων (ΟΤΕ) ενώ συμφωνεί με το αρχικό συμπέρασμα της ΕΕΤΤ ότι οι υπηρεσίες σταθερής και κινητής πρόσβασης ανήκουν σε χωριστές αγορές, ισχυρίζεται ότι οι υπηρεσίες τηλεφωνίας οικιακής ζώνης (Homezone) θα έπρεπε να συμπεριληφθούν στην ίδια σχετική αγορά με τις υπηρεσίες σταθερής πρόσβασης. Ο συμμετέχων υποστηρίζει ότι ακόμη και εάν οι υπηρεσίες αυτές εξαιρεθούν από τον ορισμό της σχετικής αγοράς, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στην ανάλυση της αγοράς και στην επίδραση στο επίπεδο του ανταγωνισμού, καθώς μία πιθανή αύξηση της λιανικής τιμής πρόσβασης μέσω PSTN – ISDN BRA μπορεί να είχε ως αποτέλεσμα την μεταστροφή περισσότερων συνδρομητών προς τις υπηρεσίες homezone.

Θέση ΕΕΤΤ:

Η ΕΕΤΤ κατά την εξέταση της υποκαταστασιμότητας μεταξύ των υπηρεσιών σταθερής τηλεφωνίας και των υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν σημαντικές λειτουργικές διαφορές μεταξύ των σταθερών και κινητών συνδέσεων και ως εκ τούτου δεν ανήκουν στην ίδια αγορά. Η βασικότερη λειτουργική διαφορά είναι η κινητικότητα που ενυπάρχει σε όλες τις υπηρεσίες κινητής και την οποία δεν μπορούν να προσφέρουν οι υπηρεσίες σταθερής πρόσβασης. Συνεπώς, ενδέχεται να υπάρχει υποκατάσταση μόνο προς την μία κατεύθυνση, δηλαδή με την υποκατάσταση της σταθερής πρόσβασης από την κινητή πρόσβαση.

Παρά τις σημαντικές λειτουργικές διαφορές μεταξύ σταθερής και κινητής πρόσβασης η ΕΕΤΤ εξέτασε με μεγάλη προσοχή (ενότητα 3.3.1 του κειμένου της δημόσιας διαβούλευσης) τις υπηρεσίες τηλεφωνίας οικιακής ζώνης (Homezone) που άρχισαν να παρέχονται από τις εταιρείες κινητής τηλεφωνίας το 2007 προκειμένου να ελέγξει την υποκαταστασιμότητά τους με τις υπηρεσίες σταθερής πρόσβασης. Η ΕΕΤΤ κατέληξε ότι εκτός από την διαφορά στη ποιότητα που αντιλαμβάνεται ο χρήστης, οι υπηρεσίες τηλεφωνίας οικιακής ζώνης και σταθερής πρόσβασης παρουσιάζουν και άλλες σημαντικές λειτουργικές διαφορές, οι οποίες αναφέρονται στην ενότητα 3.3.1 του κειμένου διαβούλευσης.

Επίσης διαπίστωσε ότι η χρήση τους παραμένει περιορισμένη, δεδομένου ότι στα μέσα του 2010 οι συνδρομές Homezone ανέρχονταν στις 165 περίπου χιλιάδες, αριθμός που αντιστοιχεί στο 3% περίπου των σταθερών γραμμών πρόσβασης.

Αναφορικά με τον αριθμό συνδέσεων, την περίοδο Δεκ 2005-Δεκ 2010 ο αριθμός σταθερών συνδέσεων PSTN, ISDN-BRA και managed VoIP μειώθηκε κατά περίπου 5,7%, φθάνοντας τις 5.198.033 συνδέσεις. Κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου, ο αριθμός των συνδέσεων PRA ISDN μειώθηκε κατά περίπου 20%, φθάνοντας τις 5.990 συνδέσεις. Συνολικά ο αριθμός των σταθερών συνδέσεων μειώθηκε κατά 314.660 γραμμές (περίπου 5,7%), ενώ το ίδιο διάστημα ο αριθμός των κινητών ενεργών συνδέσεων αυξήθηκε κατά 2.049.321. Συνεπώς, όπως αναφέρεται και στο κείμενο της δημόσιας διαβούλευσης στην ενότητα 3.3.1, ενώ υπάρχει μία σημαντική αύξηση του αριθμού των κινητών συνδέσεων, η μείωση των σταθερών συνδέσεων δεν είναι τέτοια που θα μπορούσε να συνδεθεί με έναν σημαντικό βαθμό υποκατάστασης.

Βάσει όλων των ανωτέρω, η EETT δεν μπορεί να δεχθεί τον συγκεκριμένο συλλογισμό και να θεωρήσει ότι υπηρεσίες τηλεφωνίας οικιακής ζώνης (Homezone) θα έπρεπε να συμπεριληφθούν στην ίδια σχετική αγορά με τις υπηρεσίες σταθερής πρόσβασης.

Τέλος, η EETT σημειώνει ότι η πρόταση του συμμετέχοντος να ληφθούν υπόψη οι υπηρεσίες τηλεφωνίας οικιακής ζώνης στο στάδιο της ανάλυσης αγοράς σταθερής πρόσβασης χωρίς οι δύο τύποι πρόσβασης να έχουν συμπεριληφθεί στην ίδια σχετική αγορά δεν είναι εφαρμόσιμη, καθότι η ανάλυση αγοράς γίνεται αυστηρά για τις ορισθείσες αγορές.

E4: Συμφωνείτε με το αρχικό συμπέρασμα της EETT ότι οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN, και ISDN BRA ανήκουν στην ίδια αγορά με τις υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης managed VoIP;

2.2.4 Παρατήρηση 4

Ένας συμμετέχων (ΟΤΕ) συμφωνεί με το αρχικό συμπέρασμα της ΕΕΤΤ όμως επισημαίνει ότι οι υπηρεσίες managed VoIP παρέχονται όχι μόνο μέσω ευρυζωνικών υποδομών αλλά και μέσω άλλων υποδομών πρόσβασης (π.χ μισθωμένες γραμμές, υποδομές οπτικής ίνας, LMDS κ.α). Επίσης, υπάρχουν τεχνικές δυνατότητες ώστε οι πάροχοι διαθέτουν υπηρεσίες πολυκαναλικής επικοινωνίας μέσω ΑΠΤΒ. Οι πολυκαναλικές υπηρεσίες managed VoIP που παρέχονται είτε μέσω ευρυζωνικών υποδομών είτε μέσω άλλων υποδομών πρόσβασης αποτελούν λειτουργικά υποκατάστατα των γραμμών πρόσβασης ISDN PRA. Με βάση αυτή την διαπίστωση ο συμμετέχων υποστηρίζει ότι θα πρέπει να διασαφηνιστεί ότι οι υπηρεσίες managed VoIP οι οποίες εντάσσονται στην συγκεκριμένη σχετική αγορά αφορούν αποκλειστικά στις υπηρεσίες αντίστοιχης λειτουργικότητας με τις γραμμές πρόσβασης PSTN και ISDN BRA δηλαδή χωρίς δυνατότητα πολυκαναλικής επικοινωνίας, είτε αυτές παρέχονται μέσω ευρυζωνικών προσβάσεων, είτε μέσω άλλων υποδομών πρόσβασης (π.χ μισθωμένες γραμμές, υποδομές οπτικής ίνας, LMDS κ.α).

Θέση ΕΕΤΤ:

Η ΕΕΤΤ επισημαίνει ότι πραγματοποιεί τον ορισμό της αγοράς πρόσβασης εφαρμόζοντας την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας. Υπό αυτό το πρίσμα, η αγορά πρόσβασης συμπεριλαμβάνει τα προϊόντα που εξασφαλίζουν την πρόσβαση στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση ανεξάρτητα από το φυσικό μέσο πάνω από το οποίο παρέχεται η πρόσβαση αυτή. Επειδή ωστόσο η συντριπτική πλειοψηφία των γραμμών managed VoIP παρέχονται μέσω υπηρεσιών ΑΠΤοΒ, το κείμενο της διαβούλευσης σε κάποια σημεία δημιουργεί την εντύπωση ότι από την αγορά αποκλείονται οι γραμμές managed VoIP που παρέχονται μέσω άλλων υποδομών.

Επιπρόσθετα, η ΕΕΤΤ διευκρινίζει ότι οι υπηρεσίες managed VoIP οι οποίες εντάσσονται στην συγκεκριμένη σχετική αγορά αφορούν αποκλειστικά στις υπηρεσίες, αντίστοιχης λειτουργικότητας με τις γραμμές πρόσβασης PSTN και ISDN BRA δηλαδή χωρίς δυνατότητα πολυκαναλικής επικοινωνίας.

Τέλος, η EETT διευκρινίζει ότι αναφορικά με τα πιθανά υποκατάστατα των υπηρεσιών ISDN PRA έχουν ληφθεί υπόψη όλα τα ισοδύναμα προϊόντα, σύμφωνα με τα ερωτηματολόγια που αποστέλλει η EETT στους παρόχους.

2.2.5 Παρατήρηση 5

Ένας πάροχος (WIND), αν και συμφωνεί με τη θέση της EETT ότι οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN και ISDN BRA ανήκουν στην ίδια αγορά με τις υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης managed VoIP, θεωρεί ότι σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να εξασφαλίζεται η διαθεσιμότητα της υπηρεσίας (π.χ. παροχή υπηρεσίας κατά τη διακοπή παροχής ηλεκτρικού ρεύματος).

Θέση EETT:

Η διαθεσιμότητα της υπηρεσίας και τα εν γένει χαρακτηριστικά της εξαρτώνται από την τεχνική υλοποίηση που επιλέγει ο πάροχός της και σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί αντικείμενο της διαδικασίας ορισμού της σχετικής αγοράς.

E5: Συμφωνείτε με το αρχικό συμπέρασμα της EETT ότι οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σταθερής πρόσβασης σε οικιακούς και μη οικιακούς πελάτες ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά προϊόντων;

2.2.6 Παρατήρηση 6

Ένας συμμετέχων (OTE) ζητά να διασαφηνισθεί γιατί στο κείμενο της διαβούλευσης η EETT αναφέρει ότι «η κατωτέρω ανάλυση εστιάζει κυρίως στην περίπτωση της λιανικής πρόσβασης μέσω PSTN/ISDN BRA και της πρόσβασης μέσω γραμμών managed VoIP, καθώς, λόγω των λειτουργικών χαρακτηριστικών της, η πρόσβαση ISDN PRA παρέχεται αποκλειστικά σε μεγάλους εταιρικούς πελάτες». Ο ίδιος συμμετέχων προσθέτει ότι παρέχονται και πολυκαναλικές υπηρεσίες managed VoIP που απευθύνονται σε μη-οικιακούς πελάτες και αποτελούν λειτουργικά υποκατάστατα των γραμμών ISDN-PRA.

Θέση EETT:

Η EETT διευκρινίζει ότι πριν εξετάσει τις διαφορές στην δυναμική ζήτησης και προσφοράς των υπηρεσιών λιανικής πρόσβασης μεταξύ των δύο τύπων πελατών (οικιακοί, μη-οικιακοί), είχε ήδη (βάσει των ενοτήτων 3.4 και 3.5 του κειμένου διαβούλευσης) καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι γραμμές PSTN, ISDN BRA και managed VoIP ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά ενώ οι ISDN PRA δεν ανήκουν σε αυτήν την ίδια αγορά. Ως εκ τούτου ο έλεγχος της ύπαρξης χωριστών αγορών για οικιακούς και μη οικιακούς πελάτες έπρεπε να διεξαχθεί για κάθε μία από τις δύο υποαγορές. Δεδομένου όμως ότι η πρόσβαση ISDN PRA λαμβάνεται μόνο από μεγάλους εταιρικούς πελάτες, εκ των πραγμάτων ο έλεγχος της EETT εστιάστηκε στις γραμμές PSTN, ISDN BRA και managed VoIP που λαμβάνονται και από τους δύο τύπους πελατών.

2.2.7 Παρατήρηση 7

Ένας συμμετέχων (ΟΤΕ) καταρχήν συμφωνεί με το αρχικό συμπέρασμα της EETT ότι οι υπηρεσίες πρόσβασης σε οικιακούς και μη οικιακούς πελάτες ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά καθώς, εάν και θεωρεί ότι υπάρχει διαφοροποίηση, ωστόσο κρίνει ότι δεν υπάρχει διαθέσιμη επαρκής ανάλυση αναφορικά με τις διαφορές οικονομικών κλίμακος και σκοπού όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών σε οικιακούς και μη οικιακούς χρήστες. Ο συμμετέχων θεωρεί ότι το υψηλότερο επίπεδο οικονομικών κλίμακας και σκοπού που παρουσιάζει η παροχή υπηρεσιών σε μη οικιακούς πελάτες καθώς και το μεγαλύτερο αναμενόμενο έσοδο ανά συνδρομητή έχει σαν αποτέλεσμα οι πάροχοι να ανταγωνίζονται τον ΟΤΕ με ιδιαίτερη ένταση στην αγορά των μη οικιακών πελατών έστω και εάν δραστηριοποιούνται ταυτόχρονα και στην παροχή υπηρεσιών σε οικιακούς πελάτες.

Θέση EETT:

Η EETT εξέτασε εάν υπάρχουν χωριστές αγορές πρόσβασης για οικιακούς και μη οικιακούς πελάτες σύμφωνα με τα οριζόμενα στις Κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και με βάση όλα τα διαθέσιμα σε αυτήν στοιχεία.

Όπως αναλύεται στην ενότητα 3.6 του κειμένου της διαβούλευσης, η EETT θεωρεί ότι οι δυναμικές της ζήτησης και της προσφοράς επί του παρόντος στην αγορά δεν της παρέχουν σαφή και σταθερά κριτήρια για τον διαχωρισμό μεταξύ οικιακών και μη-οικιακών πελατών.

Επισημαίνεται ότι στα σχετικά με την ανάλυση αγορών ερωτηματολόγια της EETT, ο ΟΤΕ δεν της παράσχει στοιχεία χωριστά για οικιακούς και μη οικιακούς πελάτες, γεγονός που δυσχεραίνει το έργο του ορισμού αγορών που καλείται να διεξάγει η EETT.

Τέλος, υπενθυμίζεται ότι, σε αντίθεση με την Αρχική Σύσταση της ΕΕ, στην Νέα Σύστασή της δεν περιλαμβάνεται διάκριση μεταξύ πρόσβασης σε οικιακούς και μη-οικιακούς πελάτες. Αυτό, σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση της Νέας Σύστασης, οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι οι συμβατικοί όροι πρόσβασης οικιακών και μη-οικιακών πελατών στα περισσότερα Κράτη Μέλη δεν διαφέρουν σημαντικά και συστηματικά μεταξύ τους. Επίσης, οι πάροχοι συνήθως δεν κατηγοριοποιούν τους πελάτες τους σε οικιακούς και μη-οικιακούς με αποτέλεσμα η συλλογή στοιχείων της αγοράς να καθίσταται δύσκολη. Τέλος, καθώς οικιακοί και μη-οικιακοί πελάτες χρησιμοποιούν συχνά παρεμφερή προϊόντα η υποκατάσταση από την πλευρά της προσφοράς είναι προφανής.

Ε6: Συμφωνείτε με το αρχικό συμπέρασμα της EETT ότι το εύρος της σχετικής γεωγραφικής αγοράς είναι η Ελληνική επικράτεια;

2.2.8 Παρατήρηση 8

Ένας συμμετέχων (ΟΤΕ) θεωρεί ότι η ανάπτυξη του ανταγωνισμού στην σχετική αγορά παρουσιάζει ευδιάκριτες γεωγραφικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των περιοχών εκείνων όπου έχουν προχωρήσει οι πάροχοι σε συνεγκατάσταση παρέχοντας υπηρεσίες μέσω ΑΠΤοΒ και στις περιοχές όπου οι υπηρεσίες παρέχονται αποκλειστικά μέσω ΕΠ/ΠΦ ή ΧΕΓ, ενώ επιπλέον γεωγραφικές διαφοροποιήσεις μπορούν να εντοπιστούν εάν λάβει κανείς υπόψη τον αριθμό των συνεγκατεστημένων παρόχων ανά Αστικό Κέντρο. Ο εν λόγω πάροχος συγκεκριμένα υποστηρίζει ότι:

- i. Η γεωγραφική διαφοροποίηση των συνθηκών ανταγωνισμού έχει οδηγήσει σε μία κατάσταση όπου ο ΟΤΕ σε πολύ μεγάλο βαθμό αποκτά συνδρομητές σε περιοχές που δεν παρουσιάζουν οικονομικό ενδιαφέρον και στις οποίες δραστηριοποιείται βάσει των υποχρεώσεων Καθολικής Υπηρεσίας που του έχουν επιβληθεί παρότι δεν λαμβάνει οποιαδήποτε αποζημίωση γι' αυτό. Στις περιοχές υψηλού οικονομικού ενδιαφέροντος ο ΟΤΕ έχει μερίδιο μόλις 21% του συνόλου των νέων συνδέσεων ενώ στις περιοχές Αττικής και Θεσσαλονίκης τα μερίδια διαμορφώνονται σε 22% και 17% αντίστοιχα.
- ii. Η ευρεία διακύμανση των μεριδίων αγοράς του ΟΤΕ ανά νομό δεν επιτρέπει την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την καταλληλότητα ορισμού αγορών σε επίπεδο νομού, ωστόσο φαίνεται να υπάρχει μία συσχέτιση μεταξύ των μεριδίων του ΟΤΕ και του επιπέδου αστικοποίησης ενός νομού που χρήζει περαιτέρω διερεύνησης. Οι εναλλακτικοί πάροχοι εστιάζουν εμπορικά, με βάση τον επιχειρησιακό τους σχεδιασμό, σε περιοχές με αστικά χαρακτηριστικά καθώς στην περίπτωση αυτή αφενός το ύψος των αναγκαίων επενδύσεων ανά συνδρομητή είναι χαμηλότερο και αφετέρου τα προσδοκώμενα έσοδα ανά συνδρομητή είναι υψηλότερα.
- iii. Η ΕΕΤΤ θέτει αυθαίρετα το όριο του 50% προκειμένου να στηρίζει τον συλλογισμό της ότι ο ΟΤΕ διατηρεί σημαντικά και σχετικά ομοιογενή μερίδια αγοράς ανεξάρτητα του αριθμού των συνεγκατεστημένων παρόχων ή/και του αριθμού των συνδρομητών ενός Αστικού Κέντρου.
- iv. Με βάση τόσο τον αριθμό των συνεγκατεστημένων παρόχων όσο και των αριθμό των συνδρομητών ανά Αστικό Κέντρο, υφίσταται σαφής διαφοροποίηση των μεριδίων αγοράς του ΟΤΕ και των συνθηκών ανταγωνισμού.
- v. Η τάση υποχώρησης των μεριδίων αγοράς του ΟΤΕ, που ούτως ή άλλως έχει καταγράψει και η ΕΕΤΤ στην ανάλυσή της, έχει πλέον παγιωθεί με τάσεις περαιτέρω επιτάχυνσής της.
- vi. Η ΕΕΤΤ παραλείπει να αποτυπώσει στην ανάλυσή της την επίδραση του μέτρου 4.2 της Κοινωνίας της Πληροφορίας Α.Ε «Χρηματοδότησης επιχειρήσεων για την ανάπτυξη ευρυζωνικής πρόσβασης στις περιφέρειες της

Ελλάδας» και των αντίστοιχων επιδοτούμενων λιανικών προσφορών, που επηρεάζουν την γεωγραφική διάσταση της αγοράς.

Τέλος ο συμμετέχων παραθέτει στοιχεία που αφορούν στη γεωγραφική ανάλυση της αγοράς Χονδρικής Ευρυζωνικής Πρόσβασης σε άλλα Κράτη Μέλη.

Θέση ΕΕΤΤ:

Η ΕΕΤΤ σημειώνει ότι εξέτασε την σχετική γεωγραφική αγορά σύμφωνα με τα οριζόμενα στις σχετικές Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και το κείμενο Κοινής Θέσης των Ευρωπαίων Ρυθμιστών, για τον ορισμό και τις ρυθμιστικές υποχρεώσεις της σχετικής γεωγραφικής αγοράς⁵.

Ειδικότερα, στην ενότητα 3.7 του κειμένου δημόσιας διαβούλευσης, η ΕΕΤΤ εξέτασε την ύπαρξη ουσιωδών διαφορών στις συνθήκες του ανταγωνισμού μεταξύ γεωγραφικών περιοχών, λαμβάνοντας υπόψη τα ακόλουθα κριτήρια:

- Φραγμούς εισόδου
- Αριθμός προμηθευτών
- Κατανομή των μεριδίων αγοράς
- Τιμολόγηση και διαφορές επί των τιμών

Εν προκειμένω τονίζεται ότι οι μέχρι τώρα αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θέτουν εξαιρετικά αυστηρά κριτήρια για τον καθορισμό υποεθνικών γεωγραφικών αγορών (ή τη γεωγραφική διαφοροποίηση των επιβαλλόμενων κανονιστικών υποχρεώσεων εντός της ίδιας εθνικής γεωγραφικής αγοράς), τα οποία δεν πληρούνται στην παρούσα περίπτωση. Για παράδειγμα στην περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου την οποία επικαλείται ο συμμετέχων (αν και αφορά σε άλλη από την υπό εξέταση αγορά και συγκεκριμένα στην αγορά Χονδρικής Ευρυζωνικής Πρόσβασης), η Επιτροπή με την απόφασή της **UK/2010/1123 (και UK/2007/0733, UK/2010/1065)**, διαπίστωσε ότι η Ofcom δεν της είχε προσκομίσει τα στοιχεία εκείνα που απαιτούντο επιπλέον προκειμένου να τεκμηριωθεί η γεωγραφική διαφοροποίηση των αγορών και τα οποία θα πρέπει να αφορούν τόσο τη δομή της αγοράς (structural factors), όσο και τη συμπεριφορά των παρόχων (behavioral factors), καλώντας την εκ νέου να το

⁵ “ERG Common Position on Geographical Aspects of Market Analysis (definition and remedies), ERG (08) 20 Final CP Geog Aspects 081016.”

πράξει. Ειδικότερα, η ΕΕ αναφέρει ως κριτήρια που πρέπει να πληρούνται σωρευτικά, για τη γεωγραφική διαφοροποίηση της αγοράς χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης (ΑΤ/2008/0757)⁶:

- i. Κριτήρια που αφορούν στη δομή της αγοράς:
  - Όπως πχ. την κατανομή και την εξέλιξη των μεριδίων αγοράς διαχρονικά
- ii. Κριτήρια που αφορούν στη συμπεριφορά των παικτών, όπως:
  - Την τιμολόγηση τόσο του κοινοποιημένου φορέα, όσο και των εναλλακτικών και τη διαχρονική εξέλιξη αυτής,
  - Διαφοροποιήσεις στη λειτουργικότητα ή τους τύπους των προσφερόμενων υπηρεσιών,
  - Τις στρατηγικές μάρκετινγκ που ακολουθούνται στην αγορά ή τις συνθήκες σε εισόδου σε διαφορετικές περιοχές, οι οποίες μπορεί να αντικατοπτρίζουν περιφερειακές/τοπικές διαφορές στις συνθήκες ζήτησης και προσφοράς για τους σκοπούς γεωγραφικής διαφοροποίησης, και.
- iii. τα όποια προτεινόμενα γεωγραφικά όρια της αγοράς πρέπει να παρουσιάζουν επαρκή σταθερότητα στο χρόνο.

Αναφορικά με τις επιμέρους παρατηρήσεις του συμμετέχοντος, η ΕΕΤΤ σημειώνει τα ακόλουθα:

Αναφορικά με τις παρατηρήσεις i) και ii), η ΕΕΤΤ αναγνωρίζει ότι ο βαθμός των οικονομιών κλίμακας ενδέχεται να διαφοροποιείται μεταξύ διαφορετικών γεωγραφικών περιοχών, καθιστώντας έτσι τους φραγμούς εισόδου σε κάποιες γεωγραφικές περιοχές υψηλότερους και σε άλλες χαμηλότερους. Ως εκ τούτου,

---

⁶ “The Commission would like to draw attention to types of structural and behavioural evidence noted in previous cases as relevant to assessing geographic variations in competitive conditions for the purposes of defining different geographic markets, namely the distribution and evolution of local market shares over time as well as the pricing of both incumbent and alternative operators and its evolution over time in the relevant areas. In addition, differences in the functionalities or types of products being offered, the marketing strategies being pursued or the entry conditions in different areas may further reflect regional/local differences in demand and supply conditions for the purposes of geographic market segmentation. It is also important that any proposed market boundaries would be sufficiently stable over time[see case UK/2007/0733].”

θεωρείται λογική και δικαιολογημένη η είσοδος/εμπορική δραστηριοποίηση των εναλλακτικών παρόχων αρχικά στις περιοχές με τους χαμηλότερους φραγμούς εισόδου, π.χ. σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερη ζήτηση και όπου, συνεπώς, οι οικονομίες κλίμακας μπορεί να επιτευχθούν πιο εύκολα.

Όσον αφορά την ευρεία διακύμανση που παρουσιάζουν τα μερίδια του ΟΤΕ ανά νομό, αυτή αποτυπώθηκε και από την ΕΕΤΤ στην ενότητα 3.7 της διαβούλευσης (“τα υπολογιζόμενα μερίδια αγοράς του ΟΤΕ ανά νομό τον Δεκέμβριο του 2010 βρέθηκε να κυμαίνονται μεταξύ 57% και 96%, με τον εθνικό μέσο όρο να διαμορφώνεται στο 73% και το μερίδιο του ΟΤΕ να υπολείπεται του 60% μόνο σε 2 νομούς”). Ωστόσο δε κατέστη δυνατή η συσχέτιση κάποιου χαρακτηριστικού του νομού (π.χ. αστικότητα) με το αντίστοιχο μερίδιο του ΟΤΕ.

Στην iii) παρατήρηση του ΟΤΕ, η ΕΕΤΤ σημειώνει ότι το όριο του 50% κάθε άλλο παρά αυθαίρετα τίθεται. Όπως υπογραμμίζεται στις Κατευθυντήριες Γραμμές της Επιτροπής για την ύπαρξη ΣΙΑ, πολύ υψηλά μερίδια άνω του 50% στην σχετική αγορά – εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις - είναι ενδεικτικά της ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης.

Αναφορικά με τα μερίδια αγοράς του ΟΤΕ με βάση τον αριθμό των συνεγκατεστημένων παρόχων ανά αστικό κέντρο και τον αριθμό των συνδρομητών ανά αστικό κέντρο που παρουσιάζει και η ΕΕΤΤ στην ανάλυσή της (παρατήρηση iv), η ΕΕΤΤ σημειώνει ότι παρόλο που τα αντίστοιχα μερίδια του ΟΤΕ μειώνονται διαχρονικά ωστόσο παραμένουν αρκετά άνω του 50%. Π.χ. στο τέλος του 2010 για τα αστικά κέντρα με τρεις (3) συνεγκατεστημένους παρόχους το μερίδιο ΟΤΕ υπολογίστηκε σε 69%, ενώ για μεγάλα αστικά κέντρα π.χ. με 30-40 χιλ. συνδρομητές το μερίδιό του ήταν 64%. Επιπρόσθετα, παρατηρείται η ύπαρξη αστικών κέντρων όπου τα μερίδια του ΟΤΕ παραμένουν σε υψηλά επίπεδα (της τάξης του 60% με 70%) ακόμη και αν υπάρχουν αρκετοί συνεγκατεστημένοι πάροχοι ή/και αν πρόκειται για αστικά κέντρα που εξυπηρετούν πολλούς συνδρομητές.

Η ΕΕΤΤ και στις δύο περιπτώσεις δεν θεωρεί ότι κάποιο από τα κριτήρια οδηγεί σε γεωγραφικότητα με επαρκή σταθερότητα στο χρόνο ώστε να δικαιολογείται η κατάτμηση της αγοράς και ο ορισμός ξεχωριστών γεωγραφικών αγορών.

Η EETT διαφωνεί με το σχόλιο (v) του συμμετέχοντος. Βάσει τριμηνιαίων στοιχείων της EETT που εκτείνονται μέχρι τα μέσα του 2011, ο ρυθμός αύξησης των γραμμών ΑΠΤοΒ πλήρους πρόσβασης (στις οποίες και εστιάζεται κυρίως ο ανταγωνισμός στην αγορά πρόσβασης) έχει αρχίσει να βαίνει μειούμενος (βλ. 2.1.2).

Σχετικά με τις αναφορές του συμμετέχοντος στην επιδότηση παρόχων μέσω του Μέτρου 4.2 της Κοινωνίας της Πληροφορίας (σημείο vi), τόσο για ανάπτυξη υποδομών όσο και επιδότηση υπηρεσιών, σημειώνεται ότι η EETT έχει λάβει υπόψη της τα στοιχεία αυτά, εξετάζοντας τη συνολική σημερινή εικόνα της αγοράς άσχετα εάν προέκυψε από τις ίδιες επενδύσεις των παρόχων ή/και από το πρόγραμμα κρατικής ενίσχυσης 4.2. Έτσι, η όποια επίδραση του μέτρου έχει αποτυπωθεί στους πίνακες με τα στοιχεία της αγοράς που παρουσιάστηκαν στο κείμενο της διαβούλευσης.

Σημειώνεται ότι το Μέτρο 4.2 προτάθηκε από την Ελληνική Πολιτεία στη Ευρωπαϊκή Επιτροπή και έλαβε την έγκριση για να προχωρήσει σε αυτό το 2006 (N.201/2006 - National broadband project, 04/07/2006, http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2006/n201-06.pdf).

Όπως σε κάθε αντίστοιχο μέτρο κρατικής ενίσχυσης υπάρχει πάντοτε η πιθανότητα νόθευσης του ανταγωνισμού. Μάλιστα η ΕΕ στις Κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές που έχει εκδώσει⁷ στο άρθρο 10 επισημαίνει τα αναγραφόμενα στο άρθρο 107.1 (πρώην 87.1) της ΣυνθΕΚ⁸ περί μη συμβατότητας των κρατικών ενισχύσεων (εν γένει) με την κοινή αγορά. Στο ίδιο κείμενο επίσης αναφέρονται τα αναγραφόμενα στο άρθρο 107.3 (πρώην 87.3) της ΣυνθΕΚ περί περιπτώσεων συμβατότητας κρατικών ενισχύσεων με την κοινή αγορά. Για την αξιολόγηση του κατά πόσον ένα μέτρο ενίσχυσης συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, η Επιτροπή σταθμίζει τον θετικό αντίκτυπο του μέτρου για την επίτευξη ενός στόχου κοινού συμφέροντος έναντι των ενδεχόμενων αρνητικών παρενεργειών, όπως νοθεύσεων του εμπορίου και

⁷ Κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις όσον αφορά την ταχεία ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων, 2009/C 235/04, 30.9.2009

⁸ άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας: «οι ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ενοίκης μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ των κρατών μελών συναλλαγές».

ανταγωνισμού. Μάλιστα, σύμφωνα με τα άρθρα 34-36 των κατευθυντηρίων γραμμών η Επιτροπή εφαρμόζει το λεγόμενο κριτήριο της εξισορρόπησης κατά το οποίο η Επιτροπή αξιολογεί τα ακόλουθα ερωτήματα:

α) Αποβλέπει το μέτρο ενίσχυσης στην εξυπηρέτηση ενός σαφώς καθορισμένου στόχου κοινού συμφέροντος (ήτοι αντιμετωπίζεται με την προτεινόμενη ενίσχυση κάποια αδυναμία της αγοράς ή άλλος στόχος);

β) Είναι η ενίσχυση κατάλληλα σχεδιασμένη ώστε να οδηγήσει στην επίτευξη του στόχου κοινού συμφέροντος. Ειδικότερα:

i) Αποτελεί η κρατική ενίσχυση ενδεδειγμένο μέσο πολιτικής, δηλαδή υπάρχουν άλλα πιο πρόσφορα μέσα;

ii) Λειτουργεί ως κίνητρο, δηλαδή αλλάζει η ενίσχυση τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων;

iii) Είναι το μέτρο ενίσχυσης αναλογικό, δηλαδή θα μπορούσε η ίδια αλλαγή συμπεριφοράς να επιτευχθεί με μικρότερη ενίσχυση;

γ) Μήπως οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και οι συνέπειες για τις συναλλαγές είναι περιορισμένες, με αποτέλεσμα η συνολική επίδραση του μέτρου να είναι θετική;

Επομένως η ΕΕ κατά τη διάρκεια της εξέτασης του προτεινομένου μέτρου από τη χώρα μας (αλλά προφανώς και σε κάθε άλλη περίπτωση προτεινόμενης κρατικής ενίσχυσης) δέχεται σιωπηρά ότι υπάρχουν ενδεχόμενες αρνητικές παρενέργειες, όπως πιθανή νόθευση του εμπορίου και ανταγωνισμού οι οποίες όμως αντισταθμίζονται ή και υπερκεράζονται από τα θετικά αποτελέσματα του προτεινομένου μέτρου. Στη συγκεκριμένη περίπτωση το σημαντικότερο θετικό αποτέλεσμα είναι η προώθηση της ευρυζωνικότητας σε απομακρυσμένες περιοχές (δηλ. σε μικρά ΑΚ). Εάν σε ορισμένα από αυτά τα ΑΚ διαπιστώνεται ότι υπάρχει, ταχύτερη ανάπτυξη του ανταγωνισμού (δηλ. μεγαλύτερο μερίδιο των εναλλακτικών παρόχων) υπάρχουν ωστόσο άλλα ΑΚ στα οποία διαπιστώνεται βραδύτερη ανάπτυξη του ανταγωνισμού παρά το γεγονός ότι το προτεινόμενο μέτρο αφορούσε όλη την Ελλάδα πλην Αττικής-Θεσσαλονίκης. Αυτό μπορεί να οφείλεται σε διάφορους παράγοντες όπως ο πιθανός ψηφιακός αναλφαβητισμός των καταναλωτών, οι εμπορικές πολιτικές των παρόχων-νικητών του διαγωνισμού του 4.2 (υπήρχαν 4 νικητές οι οποίοι ανέλαβαν γεωγραφικές ζώνες) κλπ. Αυτές οι πιθανές ανισορροπίες

εξισορροπούνται εάν παρατηρήσει κανείς το γεωγραφικό μέσο όρο των μεριδίων, δηλ. των μεριδίων σε όλα τα αστικά κέντρα της χώρας. Σε κάθε περίπτωση πάντως, η ΕΕΤΤ θα παρακολουθεί την εξέλιξη της προσφοράς λιανικής και χονδρικής πρόσβασης ώστε να εντοπίσει έγκαιρα σημαντικές ή/και απρόβλεπτες αλλαγές. Σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο η ΕΕΤΤ ενδέχεται να πραγματοποιήσει μια νέα ανάλυση αγοράς.

Συνοψίζοντας, η ΕΕΤΤ εμμένει στην αρχική της άποψη όπως αυτή εκφράστηκε στο κείμενο της δημόσιας διαβούλευσης, ότι οι διαφοροποιήσεις στο επίπεδο του ανταγωνισμού που παρατηρούνται π.χ. μεταξύ νομών, ομάδων αστικών κέντρων του ΟΤΕ με κοινά χαρακτηριστικά, κ.λπ. δεν κρίνονται επαρκώς ισχυρές και σταθερές διαχρονικά ώστε να δικαιολογούν τον ορισμό ξεχωριστών γεωγραφικών υποαγορών. Επί τη βάση αυτή, η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι η σχετική γεωγραφική αγορά για την παροχή υπηρεσιών λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο είναι εθνική στο εύρος της και συνίσταται στην Ελληνική Επικράτεια.

2.3 Ανάλυση Αγοράς & Ρυθμιστικές Υποχρεώσεις

E7: Συμφωνείτε με το αρχικό συμπέρασμα της EETT σχετικά με την ύπαρξη ΣΙΑ στις σχετικές αγορές λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση;

2.3.1 Παρατήρηση 1

Ένας συμμετέχων (ΟΤΕ) θεωρεί ότι στις υπό ανάλυση αγορές και με βάση τα ειδικά εθνικά χαρακτηριστικά δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την ύπαρξη ΣΙΑ στις σχετικές αγορές. Ειδικότερα, αναφορικά με **τα μερίδια αγοράς για την αγορά α) Λιανική πρόσβαση στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN, ISDN BRA και managed VoIP, για οικιακούς και μη οικιακούς χρήστες στην Ελλάδα**, ο συμμετέχων θεωρεί ότι η EETT θεμελίωσε την απόφασή της για την ύπαρξη ΣΙΑ μόνο στα μερίδια αγοράς ενώ έπρεπε να αναλύσει το σύνολο των οικονομικών χαρακτηριστικών της αγοράς. Επίσης, αναφέρει ότι τα μερίδια του ΟΤΕ υφίστανται μια σημαντική και επιταχυνόμενη μείωση καθώς στο διάστημα των δύο τελευταίων ετών υποχώρησαν κατά 16,1% (7,5% το 2009 και 8,6% το 2010).

Θέση EETT:

Όπως φαίνεται στην ενότητα 4 του κειμένου διαβούλευσης, η εκτίμηση της ΣΙΑ από την EETT έγινε σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο, λαμβάνοντας υπόψη τις Κατευθυντήριες Γραμμές στο μέγιστο δυνατό βαθμό. Για το λόγο αυτό, η EETT εξέτασε εκτός από τα μερίδια του ΟΤΕ και των εναλλακτικών παρόχων (τόσο συγκριτικά μεταξύ τους όσο και διαχρονικά), τα ακόλουθα κριτήρια: την πιθανότητα δυνητικού ανταγωνισμού του ΟΤΕ από κάποιο εναλλακτικό δίκτυο και τους αντίστοιχους φραγμούς εισόδου και επέκτασης, την αντισταθμιστική αγοραστική ισχύ των λιανικών πελατών του ΟΤΕ και την υιοθέτηση ή μη, εκ μέρους του ΟΤΕ, αντιανταγωνιστικών πρακτικών. Τα σχετικά συμπεράσματα παρουσιάζονται στην ενότητα 4.6 του κειμένου διαβούλευσης.

Αναφορικά με την αναφορά του συμμετέχοντος στην σημαντική και επιταχυνόμενη μείωση των μεριδίων του ΟΤΕ, η ΕΕΤΤ παραπέμπει στην απάντησή της στην υπο-ενότητα 2.1.2 των Γενικών Παρατηρήσεων, ανωτέρω.

2.3.2 Παρατήρηση 2

Ένας συμμετέχων (ΟΤΕ) θεωρεί ότι στις υπό ανάλυση αγορές και με βάση τα ειδικά εθνικά χαρακτηριστικά δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την ύπαρξη ΣΙΑ στις σχετικές αγορές. Ειδικότερα, αναφορικά με **τον δυνητικό ανταγωνισμό και τους φραγμούς εισόδου και επέκτασης**, ο συμμετέχων επισημαίνει ότι:

- i. στην αγορά δραστηριοποιείται σημαντικός αριθμός παρόχων, γεγονός που αποδεικνύει την απουσία φραγμών εισόδου
- ii. κατά την εξέταση του επιπέδου μη ανακτήσιμου κόστους και των οικονομιών κλίμακος και σκοπού για την είσοδο στην αγορά λιανικής πρόσβασης μέσω υπηρεσιών ΑΠΤοΒ, η ΕΕΤΤ παραβλέπει το γεγονός ότι ο ΟΤΕ παρέχει χονδρικές υπηρεσίες ΑΠΤοΒ σε κοστοστρεφείς τιμές βάσει της μεθοδολογίας Μέσου Μακροπρόθεσμου Επαυξητικού Κόστους με βάση το Τρέχον Κόστος των παγίων δηλαδή σε τιμές που, εξ ορισμού, ενσωματώνουν τις οικονομίες κλίμακας και σκοπού του ΟΤΕ
- iii. «...καθίσταται σαφές ότι οι πάροχοι που δραστηριοποιούνται μέσω ΧΕΓ αντιμετωπίζουν αδυναμία να ανταγωνιστούν κατά βάση όχι τον ΟΤΕ αλλά τους άλλους παρόχους που σύμφωνα και με το μοντέλο της “κλίμακας των επενδύσεων” επένδυσαν στην παροχή υπηρεσιών μέσω ΑΠΤοΒ προκειμένου να παρέχουν στους καταναλωτές διαφοροποιημένες υπηρεσίες και συνεπώς κάτι τέτοιο δεν θα πρέπει να θεωρείται ότι συνιστά φραγμό εισόδου και τεκμήριο αναποτελεσματικής λειτουργίας της αγοράς αλλά αντιθέτως ότι αποτελεί μέρος της φυσικής εξέλιξης της αγοράς και σημάδι ωρίμανσης της καθώς μόνο οι πάροχοι που ανέρχονται την κλίμακα των επενδύσεων μπορούν να είναι αποτελεσματικοί σε βάθος χρόνου.»
- iv. Η ΕΕΤΤ μεροληπτεί υπέρ των παρόχων εις βάρος της υγιούς αγοράς, των καταναλωτών και της υγιούς λειτουργίας του ΟΤΕ δεδομένου ότι εκφράζει

ανησυχία σχετικά με τη δυνατότητα των εναλλακτικών να είναι κερδοφόροι στην οικονομικά κρίσιμη περίοδο που διανύει η χώρα. Ο συμμετέχων επισημαίνει επίσης ότι τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης τις υφίσταται το σύνολο των παικτών της αγοράς και όχι μόνο οι πάροχοι, ενδεχομένως περισσότερο ο ΟΤΕ καθώς στερείται της δυνατότητας διαμόρφωσης οικονομικών προγραμμάτων λόγω των ασφυκτικών ρυθμιστικών υποχρεώσεων που του έχουν επιβληθεί και του τρόπου που συχνά δρα η ΕΕΤΤ.

- ν. όσον αφορά στην αναφορά της ΕΕΤΤ στο σχέδιο της Πολιτείας για την ανάπτυξη ενός εθνικού δικτύου οπτικών ινών, ο συμμετέχων αναφέρει ότι δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι ο σχεδιασμός της Πολιτείας έχει ματαιωθεί. Θεωρεί ότι, ενώ υπάρχει σαφής κινητικότητα εκ μέρους της Πολιτείας στην κατεύθυνση της ανάπτυξης εναλλακτικών υποδομών, η ΕΕΤΤ στο κείμενο της διαβούλευσης διαπιστώνει άνευ ουσιαστικής τεκμηρίωσης ότι δεν υπάρχει πιθανότητα ανάπτυξής τους στο ορατό μέλλον.

Θέση ΕΕΤΤ:

Αναφορικά με το σχόλιο του συμμετέχοντος στο σημείο (i), η ΕΕΤΤ καταρχήν επισημαίνει ότι δεν υπάρχει εναλλακτικό δίκτυο σταθερής πρόσβασης στην Ελλάδα, ούτε θεωρεί ότι κάποιος νεοεισερχόμενος σκοπεύει ή θα μπορούσε να κατασκευάσει επιτυχώς ένα νέο δίκτυο πρόσβασης που να αντιγράφει το δίκτυο του ΟΤΕ στο χρονικό ορίζοντα της παρούσας ανάλυσης. Μέσω ΑΠΤοΒ και ΧΕΓ ωστόσο, όπως αναφέρεται και στο κείμενο της διαβούλευσης (βλ. πίνακα 1 της ενότητας 2.3) πράγματι δραστηριοποιούνται επτά (7) πάροχοι μέσω υπηρεσιών ΑΠΤοΒ και δύο (2) μέσω υπηρεσιών ΧΕΓ. Παρά όμως τη δραστηριοποίηση αυτή, ο ΟΤΕ εξακολουθεί να κατέχει σημαντικό μερίδιο στην αγορά. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕΤΤ εξετάζει στην ενότητα 4.3, τόσο τους φραγμούς για νέα είσοδο στην αγορά, όσο και αυτούς για επέκταση των υφιστάμενων παικτών.

Αναφορικά με το σημείο (ii), η ΕΕΤΤ διαφωνεί με το σχόλιο του συμμετέχοντος, διότι θεωρεί ότι το μέγεθος του ΟΤΕ καθώς και η πληθώρα λιανικών υπηρεσιών που παρέχει στους συνδρομητές του, δίνει δυνατότητες οικονομίας κλίμακας και σκοπού, οι οποίες δεν αντισταθμίζονται με τις κοστοστρεφείς τιμές στις οποίες παρέχει κατ' υποχρέωσή του, τις χονδρικές υπηρεσίες Αδεσμοποίησης Πρόσβασης στον Τοπικό

Βρόχο στους υπόλοιπους παρόχους. Εξάλλου, για την ανάπτυξη δικτύου παροχής υπηρεσιών λιανικής πρόσβασης, εκτός από τις χονδρικές υπηρεσίες του ΟΤΕ, ένας πάροχος χρειάζεται και επιπλέον υποδομές/υπηρεσίες, κατά την ανάπτυξη των οποίων δεν μπορεί να εκμεταλλευθεί οικονομίες κλίμακας και σκοπού της τάξης μεγέθους που απολαμβάνει ο ΟΤΕ. Συνεπώς η EETT διαφωνεί με το σχόλιο του συμμετέχοντος και θεωρεί ορθή τη θέση που εξέφρασε στο κείμενο της διαβούλευσης.

Αναφορικά με το σημείο (iii), η EETT, μη κατανοώντας πλήρως το σχόλιο του ΟΤΕ διευκρινίζει ότι, όπως αναλυτικά εκθέτει στο κείμενο της διαβούλευσης (ενότητα 4.3), η είσοδος στη λιανική αγορά πρόσβασης μέσω ΧΕΓ είναι εφικτή χωρίς σημαντικές επενδύσεις σε υποδομές και συνεπώς δεν υφίσταται υψηλός φραγμός εισόδου. Η EETT αναγνωρίζει όμως ότι λόγω της αυξανόμενης τάσης προσφοράς δεσμοποιημένων πακέτων έναντι ενός μηνιαίου παγίου, οι πάροχοι Επιλογής/Προεπιλογής Φορέα δεν δύνανται, ακόμη και με τη χρήση της ΧΕΓ, να ανταγωνιστούν με εμπορικά βιώσιμα δεσμοποιημένα πακέτα και τιμολογιακές δομές τον ΟΤΕ και τους παρόχους ΑΠΤοΒ. Συνεπώς, όσον αφορά στην είσοδο μέσω ΧΕΓ, υπάρχει απουσία δυνητικού ανταγωνισμού.

Όσον αφορά στο επόμενο σχόλιο (iv), η EETT σε καμία περίπτωση δεν θεώρησε ότι τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης τις υφίστανται αποκλειστικά οι εναλλακτικοί πάροχοι, ούτε ρυθμίζει την αγορά με γνώμονα την κερδοφορία των παρόχων. Ο συμμετέχων δεν έλαβε υπόψη του το πλαίσιο στο οποίο η EETT ανέφερε τα ως άνω σχόλια. Στη συγκεκριμένη ενότητα (4.3) του κειμένου της διαβούλευσης, η EETT εξετάζει, μεταξύ άλλων, την επίδραση της παρούσας οικονομικής κατάστασης της χώρας στους φραγμούς εισόδου και επέκτασης στην αγορά. Εκ των πραγμάτων συνεπώς η EETT εστίασε στους εναλλακτικούς παρόχους, δεδομένου ότι οι φραγμοί εισόδου και επέκτασης αφορούν αποκλειστικά νέους ή υφιστάμενους εναλλακτικούς παρόχους.

Τέλος, αναφορικά με το σημείο (v), η EETT δεν ισχυρίστηκε στο κείμενό της ότι υπάρχουν ενδείξεις ότι ο σχεδιασμός της Πολιτείας έχει ματαιωθεί. Μάλιστα, η EETT εν γένει συμφωνεί με τα αναγραφόμενα από τον ΟΤΕ τα οποία βασίζονται στη δημόσια διαθέσιμη πληροφόρηση από την Ελληνική Πολιτεία. Ωστόσο η EETT

θεωρεί ότι οι περαιτέρω γραφειοκρατικές διαδικασίες και για τα τρία (3) έργα που αναφέρει ο συμμετέχων, οι οποίες είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένες με τη διαδικασία των κρατικών ενισχύσεων (και η οποία επιβάλλεται από το Ευρωπαϊκό πλαίσιο), καθώς και το τυχόν roll-out δικτύου (-ων) δεν αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί εντός του χρονικού ορίζοντα της παρούσας ανάλυσης αγορών. Οι ανωτέρω γραφειοκρατικές διαδικασίες σχετίζονται με εύρεση συμβούλων, υποβολή του σχεδίου στην ΕΕ προς έγκριση, τελική ανακοίνωση του προγράμματος μετά από τα σχόλια της ΕΕ, τυχόν διαβουλεύσεις, προκήρυξη του διαγωνισμού για τους αναδόχους, χρονικό διάστημα που η προκήρυξη οφείλει να παραμείνει «ανοικτή», αξιολόγηση των προτάσεων, σύναψη συμβάσεων των έργων και τέλος ανάπτυξη (roll-out) του δικτύου.

Συνεπώς η ΕΕΤΤ εμμένει στην αρχική της θέση ότι τα έργα στα οποία αναφέρεται ο συμμετέχων δεν αναμένεται να τροποποιήσουν σημαντικά την κατάσταση της αγοράς εντός του χρονικού πλαισίου της παρούσας ανάλυσης αγοράς. Σε κάθε περίπτωση πάντως, η ΕΕΤΤ θα παρακολουθεί την εξέλιξη της προσφοράς λιανικής και χονδρικής πρόσβασης μέσω δικτύου οπτικών ινών, ώστε να εντοπίσει έγκαιρα σημαντικές ή/και απρόβλεπτες αλλαγές. Σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο η ΕΕΤΤ ενδέχεται να χρειαστεί να πραγματοποιήσει μια νέα ανάλυση αγοράς.

2.3.3 Παρατήρηση 3

Ένας συμμετέχων (ΟΤΕ) υποστηρίζει ότι η ΕΕΤΤ στην ενότητα «Αντιανταγωνιστικές πρακτικές» του κειμένου της διαβούλευσης (βλ. ενότητα 4.5), αναφέρεται σε σειρά Αποφάσεων της, με τις οποίες δεν ενέκρινε σχετικές προτάσεις του ΟΤΕ για εκπτωτικά προγράμματα που περιλαμβάνουν λιανική πρόσβαση, υποστηρίζοντας ότι ως «αντι-ανταγωνιστική πρακτική» μπορεί να θεωρηθεί κάποια συμπεριφορά που κατά και μετά την εφαρμογή της έχει συμβάλει στη δημιουργία μίας κατάστασης παραβατικής κατά τις διατάξεις περί ελεύθερου ανταγωνισμού του ν. 3959/2011, οι οποίες εφαρμόζονται εκ των υστέρων, ήτοι μετά την εμφάνιση αντι-ανταγωνιστικών φαινομένων σε μία αγορά. Σύμφωνα με τον εν λόγω συμμετέχοντα, η ανάλυση που διεξάγει η ΕΕΤΤ ουδόλως αφορά τις διατάξεις του νόμου αυτού, καθώς γίνεται κατ'

επιταγή της σχετικής τηλεπικοινωνιακής νομοθεσίας, σύμφωνα με την οποία η ΕΕΤΤ παρεμβαίνει προληπτικά στην αγορά. Σύμφωνα με τον εν λόγω συμμετέχοντα:

1) σε μια αγορά *το δίκαιο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και το δίκαιο του ανταγωνισμού λειτουργούν συμπληρωματικά*, ώστε, μόνο όπου δεν έχουν επιβληθεί κανονιστικές υποχρεώσεις θα πρέπει η ρυθμιστική αρχή, να επιληφθεί εκ των υστέρων (*ex post*) εφαρμόζοντας το δίκαιο του ελεύθερου ανταγωνισμού. Ο ίδιος συμμετέχων υποστηρίζει ότι για την έγκριση των οικονομικών προγραμμάτων - πακέτων υπηρεσιών, τα οποία υποβάλει στην ΕΕΤΤ στα πλαίσια των κανονιστικών υποχρεώσεων ελέγχου τιμών, κοστολόγησης και διαφάνειας που του έχουν επιβληθεί *ex ante*, η ΕΕΤΤ οφείλει να τα εξετάσει πριν τα εγκρίνει σύμφωνα με το δίκαιο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών που εφαρμόζεται *ex ante* και σύμφωνα με τις συγκεκριμένες ρυθμιστικές υποχρεώσεις που έχει επιβάλει στον ΟΤΕ, ενώ δεν είναι δυνατό να εφαρμοσθεί για την έγκριση των υποβαλλομένων προγραμμάτων του ΟΤΕ η νομοθεσία περί ανταγωνισμού, η οποία εφαρμόζεται *ex post*.

2) Ότι εσφαλμένα η Επιτροπή αναφέρει ότι «σημαντική ένδειξη της ύπαρξης ΣΙΑ είναι η ικανότητα ενός παρόχου να υιοθετεί πρακτικές που βλάπτουν τον ανταγωνισμό», καθ' όσον απαραίτητη προϋπόθεση είναι η δυνατότητα του εν λόγω παρόχου να ενεργεί ανεξάρτητα, κάτι που εν προκειμένω δεν συντρέχει. Αντίθετα η ΟΤΕ ΑΕ, ακολουθεί τον ανταγωνισμό που, σύμφωνα με τον συμμετέχοντα, είναι ιδιαίτερα έντονος μεταξύ των παρόχων.

3) Ότι παρά τις διαμαρτυρίες του ενώπιον της ΕΕΤΤ για τον τρόπο διενέργειας του ελέγχου που πραγματοποιεί η Επιτροπή κατά την εξέταση των οικονομικών προγραμμάτων εντούτοις μέχρι σήμερα δεν γνωρίζει ούτε ποια ακριβώς είναι η τελική μορφή αυτού του μοντέλου, ούτε πώς λειτουργεί, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει ασφάλεια δικαίου και η εταιρεία να παρεμποδίζεται αυθαίρετα και καταχρηστικά στην άσκηση της εμπορικής δραστηριότητάς της καθώς και ότι η απόφαση 486/176/2008 αφορά το πακέτο All in one, το οποίο εγκρίθηκε από την ΕΕΤΤ, και της επιβλήθηκε πρόστιμο για άρνηση παροχής στοιχείων ύψους 1 εκ. Ευρώ, ενώ το εν λόγω πρόστιμο ακυρώθηκε βάσει της 2780/2009 Απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.

Θέση ΕΕΤΤ:

Η ΕΕΤΤ συμφωνεί με το σχόλιο του συμμετέχοντα ότι *το δίκαιο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και το δίκαιο του ανταγωνισμού λειτουργούν συμπληρωματικά*, γεγονός το οποίο επιβεβαιώνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις Κατευθυντήριες Γραμμές, διαφωνεί όμως με τα λοιπά σχόλια του συμμετέχοντος τα οποία μόνο σε παρανόηση των σχετικών διατάξεων μπορεί να οφείλονται.

Εν προκειμένω είναι σαφής η πρόβλεψη του κεφαλαίου 1.3, παράγραφοι 24-32 των Κατευθυντήριων Γραμμών. Σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 24 των Κατευθυντήριων Γραμμών, *«Βάσει του πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων, ο προσδιορισμός των αγορών και η αξιολόγηση της ΣΙΑ θα πραγματοποιούνται με τις ίδιες μεθόδους που ισχύουν στο δίκαιο περί ανταγωνισμού.»*

Εξάλλου στην παράγραφο 31 του ίδιου κειμένου, ρητά αναφέρεται ότι *«στην πράξη, δεν αποκλείεται να προκύψουν παράλληλες διαδικασίες στο πλαίσιο εκ των προτέρων ρύθμισης και εφαρμογής του δικαίου περί ανταγωνισμού σε σχέση με διαφορετικά είδη προβλημάτων σε σχετικές αγορές. Κατά συνέπεια, οι αρχές ανταγωνισμού καλούνται να διενεργήσουν τη δική τους ανάλυση αγοράς και να επιβάλουν τα ενδεικνύόμενα από απόψεως ανταγωνισμού μέτρα παράλληλα με οιαδήποτε ειδικά τομεακά μέτρα που εφαρμόζονται από τις ΕΡΑ»* καθώς και ότι *«Οι εκ των προτέρων υποχρεώσεις που επιβάλλονται από ΕΡΑ σε επιχειρήσεις με ΣΙΑ επιδιώκουν την ικανοποίηση των ειδικών στόχων που αναφέρονται στις οικείες οδηγίες, ενώ τα μέτρα με βάση το δίκαιο του ανταγωνισμού επιδιώκουν την επιβολή κυρώσεων σε συμφωνίες ή περιπτώσεις καταχρηστικής συμπεριφοράς οι οποίες περιορίζουν ή νοθεύουν τον ανταγωνισμό στη σχετική αγορά»*

Η παράγραφος 30 των Κατευθυντήριων Γραμμών αναφέρει: *«Ο χαρακτηρισμός μιας επιχείρησης ως έχουσας ΣΙΑ σε μία αγορά η οποία προσδιορίζεται με σκοπό την εκ των προτέρων ρύθμιση δεν σημαίνει αυτομάτως ότι η εν λόγω επιχείρηση κατέχει επίσης δεσπόζουσα θέση κατά την έννοια του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ ή παρόμοιων εθνικών διατάξεων. Επιπλέον, η ύπαρξη ΣΙΑ δεν προδικάζει το κατά πόσον η εν λόγω επιχείρηση έχει προβεί σε κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης κατά την έννοια του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ ή των εθνικών διατάξεων περί ανταγωνισμού. Απλώς αποτελεί ένδειξη ότι, από διαρθρωτική άποψη και σε βραχυπρόθεσμο έως μεσοπρόθεσμο*

ορίζοντα, η επιχείρηση έχει και θα έχει στην προσδιορισθείσα σχετική αγορά, επαρκή ισχύ ώστε να συμπεριφέρεται σε σημαντικό βαθμό ανεξάρτητα από ανταγωνιστές, πελάτες και τελικά καταναλωτές, και αυτό, μόνο για τους σκοπούς του άρθρου 14 της οδηγίας πλαίσιο.»

Τέλος, το άρθρο 38 (παρ.1-2) του Ν. 3431/2006 ορίζει μεταξύ άλλων ότι: «1. Η ΕΕΤΤ επιβάλλει κατάλληλες κανονιστικές υποχρεώσεις στις επιχειρήσεις, οι οποίες, σύμφωνα με το άρθρο 35, έχουν Σημαντική Ισχύ σε μία συγκεκριμένη αγορά διάθεσης υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών στο ευρύ κοινό (λιανική αγορά), εφόσον, σύμφωνα με το άρθρο 37, η αγορά αυτή δεν είναι αποτελεσματικά ανταγωνιστική και οι υποχρεώσεις, που επιβάλλονται σχετικά με την πρόσβαση ή σύμφωνα με το άρθρο 40, δεν επαρκούν, με την επιφύλαξη του άρθρου 52 παρ. 2 και του άρθρου 53 παρ.1.

2. Οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται δυνάμει της παραγράφου 1 βασίζονται στη φύση του εντοπιζόμενου προβλήματος και πρέπει να είναι δικαιολογημένες και ανάλογες του επιδιωκόμενου σκοπού τους. Οι επιβαλλόμενες υποχρεώσεις μπορούν να περιλαμβάνουν ιδίως την υποχρέωση των επιχειρήσεων με Σημαντική Ισχύ στην αγορά, να μην χρεώνουν υπερβολικές τιμές, να μην παρεμποδίζουν την είσοδο νεοεισερχόμενων επιχειρήσεων στην αγορά, να μην προκαλούν στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό με τον καθορισμό ιδιαίτερα χαμηλών τιμών προς προσέλκυση πελατών, να μην παρέχουν, με αθέμιτο τρόπο, προνόμια σε συγκεκριμένους τελικούς χρήστες ούτε να δεσμοποιούν, χωρίς εύλογη αιτία, τις υπηρεσίες. Η ΕΕΤΤ μπορεί να επιβάλλει στις επιχειρήσεις αυτές κατάλληλα μέτρα περιορισμού των τιμών λιανικής, μέτρα για τον έλεγχο των επί μέρους τιμολογίων ή μέτρα για προσανατολισμό των τιμολογίων στο κόστος ή των τιμών σε συγκρίσιμες αγορές, προκειμένου να προστατεύουν τα συμφέροντα των τελικών χρηστών και παράλληλα να προωθηθεί ο πραγματικός ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω επισημαίνουμε ότι:

- Η συμπληρωματική εφαρμογή του δικαίου ηλεκτρονικών επικοινωνιών και του δικαίου του ανταγωνισμού σε καμία περίπτωση δεν σημαίνει ότι η αρμόδια ρυθμιστική αρχή μπορεί να επιληφθεί, εφαρμόζοντας το δίκαιο του

ανταγωνισμού, μόνο όπου δεν έχουν επιβληθεί κανονιστικές υποχρεώσεις ex ante.

- Ο Ν.3431/2006, σε συμφωνία με την Οδηγία 2002/22/ΕΚ ρητά προβλέπει την αρμοδιότητα και την υποχρέωση της ΕΕΤΤ στην περίπτωση των υπό ρύθμιση αγορών λιανικής να εξασφαλίζει την υποχρέωση των επιχειρήσεων με *Σημαντική Ισχύ στην αγορά, να μην χρεώνουν υπερβολικές τιμές, να μην παρεμποδίζουν την είσοδο νεοεισερχόμενων επιχειρήσεων στην αγορά, να μην προκαλούν στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό με τον καθορισμό ιδιαίτερα χαμηλών τιμών προς προσέλκυση πελατών, να μην παρέχουν, με αθέμιτο τρόπο, προνόμια σε συγκεκριμένους τελικούς χρήστες ούτε να δεσμοποιούν, χωρίς εύλογη αιτία, τις υπηρεσίες.*
- Κατά την εκτίμηση της σημαντικής ισχύος της ΟΤΕ ΑΕ, η ΕΕΤΤ συνεκτίμησε μεταξύ άλλων και τη μέχρι τούδε συμπεριφορά της στην αγορά και το πώς η εν λόγω συμπεριφορά θα επηρέαζε – με γνώμονα τις μελλοντικές εξελίξεις στην αγορά- όπως ακριβώς επιτάσσει το κανονιστικό πλαίσιο. Στο πλαίσιο αυτό εξετάστηκε ως ένδειξη ΣΙΑ, η ικανότητα της να υιοθετεί πρακτικές που βλάπτουν τον ανταγωνισμό.
- Το μοντέλο και η μεθοδολογία ελέγχου των οικονομικών προγραμμάτων ΟΤΕ υπεβλήθη σε δημόσια διαβούλευση και περιγράφεται αναλυτικά στην ΑΠ ΕΕΤΤ 595/013/10-03-2011, «Ορισμός των εθνικών αγορών λιανικής των δημοσίως διαθέσιμων τηλεφωνικών υπηρεσιών που παρέχονται σε σταθερή θέση, καθορισμός επιχειρήσεων με σημαντική ισχύ στις εν λόγω αγορές και υποχρεώσεις αυτών (2ος Γύρος Ανάλυσης)», (ΦΕΚ 533/Β/2011).
- Η ΕΕΤΤ, ενέκρινε το συγκεκριμένο οικονομικό πακέτο All in one, της συμμετέχουσας υπό συγκεκριμένους όρους προσκόμισης στοιχείων, και επέβαλε πρόστιμο στη συμμετέχουσα, λόγω της μη συμμόρφωσής της με τις εν λόγω υποχρεώσεις. Σε κάθε περίπτωση η ΕΕΤΤ έχει ασκήσει ενώπιον του ΣτΕ, αίτηση για την αναίρεση της Απόφασης 2780/2009 του Διοικητικού Εφετείου, η οποία δεν έχει ακόμα προσδιορισθεί.

Ε8: Συμφωνείτε με τις προτεινόμενες υποχρεώσεις πρόσβασης και χρήσης ειδικών ευκολιών δικτύου σχετικά με τις υπηρεσίες ΧΕΓ;

2.3.4 Παρατήρηση 4

Ένας συμμετέχων (ΟΤΕ) θεωρεί ότι η υπό εξέταση αγορά είναι επαρκώς ανταγωνιστική και συνεπώς δεν απαιτείται η επιβολή ex-ante ρυθμιστικών υποχρεώσεων. Επιπλέον, ο συμμετέχων θεωρώντας ότι υπάρχουν γεωγραφικές διαφοροποιήσεις διαφωνεί με την διατήρηση των συγκεκριμένων υποχρεώσεων στις γεωγραφικές περιοχές όπου υπάρχει επαρκής ανταγωνισμός. Ο εν λόγω πάροχος θεωρεί επιπλέον ότι θα πρέπει να αποσυρθεί η πρόβλεψη ότι η ΧΕΓ θα αφορά και τις γραμμές πρόσβασης managed VoIP (σε περίπτωση όπου ο ΟΤΕ ξεκινήσει την παροχή γραμμών πρόσβασης managed VoIP), καθώς αποτελεί μία μη αναλογική υποχρέωση που επιπλέον δεν συνάδει με την ευρωπαϊκή πρακτική.

Θέση ΕΕΤΤ:

Η ΕΕΤΤ αντίθετα με τον συμμετέχοντα, θεωρεί αναγκαία την διατήρηση των υποχρεώσεων πρόσβασης και χρήσης ειδικών ευκολιών δικτύου σχετικά με τις υπηρεσίες ΧΕΓ. Οι λόγοι για τους οποίους απαιτείται η επιβολή της εν λόγω ρυθμιστικής υποχρέωσης αναλύονται και τεκμηριώνονται επαρκώς στην ενότητα 5.7.1 του κειμένου διαβούλευσης.

Επιπρόσθετα, η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι ο ΟΤΕ θα πρέπει να παρέχει την υπηρεσία Χονδρικής Εκμίσθωσης Γραμμών βάσει της αρχής της τεχνολογικής ουδετερότητας, ανεξαρτήτως δηλαδή από το εάν στην εν λόγω τηλεφωνική γραμμή λειτουργεί μία συνδρομητική υπηρεσία αναλογικής τηλεφωνίας, διεπιλογικής (ISDN) τηλεφωνίας ή τηλεφωνίας μέσω διαδικτυακού πρωτοκόλλου (VoIP τηλεφωνία).

Σε περίπτωση όμως που κατά την εξειδίκευση της ως άνω υποχρέωσης του ΟΤΕ διαπιστωθεί ότι η παροχή υπηρεσιών Χονδρικής Εκμίσθωσης Γραμμών για τις γραμμές πρόσβασης managed VoIP δεν καθίσταται δυνατή για αμιγώς τεχνικούς λόγους, η ΕΕΤΤ θα επανεξετάσει την εν λόγω υποχρέωση μέσω των προβλεπόμενων διαδικασιών.

2.3.5 Παρατήρηση 5

Ένας πάροχος (WIND), αν και συμφωνεί με τις προτεινόμενες υποχρεώσεις πρόσβασης και χρήσης ειδικών ευκολιών δικτύου σχετικά με τις υπηρεσίες ΧΕΓ, υποστηρίζει ότι σε ορισμένες περιπτώσεις οι επιβαλλόμενες υποχρεώσεις χρήζουν περαιτέρω εξειδίκευσης ώστε να μην απαιτούνται χρονοβόρες διαδικασίες ερμηνείας των γενικών κανόνων που τίθενται στα πλαίσια των αποφάσεων επιβολής υποχρεώσεων στον πάροχο με ΣΙΑ. Ενδεικτικά, ο εν λόγω πάροχος αναφέρει την ανάγκη άμεσης πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τις ψηφιακές ευκολίες που ενεργοποιούνται ή απενεργοποιούνται από τους πελάτες που χρησιμοποιούν ΧΕΓ. Η εν λόγω πρόσβαση θα επιτευχθεί με την επιβολή στον ΟΤΕ της υποχρέωσης διασύνδεσης των OSS συστημάτων όσον αφορά τις ειδικές ευκολίες δικτύου, ώστε να είναι άμεσα αναγνωρίσιμες οι αλλαγές στην κατάσταση τους.

Θέση EETT:

Η EETT σημειώνει το θέμα που περιγράφει ο εν λόγω πάροχος αποτελεί αντικείμενο της εξειδίκευσης των επιβαλλόμενων υποχρεώσεων που γίνεται στο πλαίσιο υποβολής από τον ΟΤΕ και έγκρισης από την EETT της σχετικής προσφοράς αναφοράς Χονδρικής Εκμίσθωσης Γραμμών. Επιπλέον η EETT σημειώνει ότι στο ελάχιστο περιεχόμενο της Προσφοράς Αναφοράς της ΧΕΓ που προτείνει στο Παράρτημα 1 του κειμένου της Δημόσιας Διαβούλευσης έχει συμπεριλάβει τις προϋποθέσεις για την πρόσβαση στα υποστηρικτικά λειτουργικά συστήματα του ΟΤΕ, στα πληροφοριακά συστήματα ή στις βάσεις δεδομένων για τις προ-παραγγελίες, για τα αιτήματα παροχής, παραγγελιών, συντήρησης και αποκατάστασης βλαβών και τιμολόγησης. Ως εκ τούτου το θέμα που τίγεται ο εν λόγω πάροχος θα εξεταστεί στο πλαίσιο της σχετικής διαδικασίας έγκρισης της Προσφοράς Αναφοράς ΧΕΓ.

E9: Συμφωνείτε με τις προτεινόμενες υποχρεώσεις μη διακριτικής μεταχείρισης και διαφάνειας σχετικά με τις υπηρεσίες ΧΕΓ;

2.3.6 Παρατήρηση 6

Ένας συμμετέχων (ΟΤΕ) θεωρεί ότι η υπό εξέταση αγορά είναι επαρκώς ανταγωνιστική και συνεπώς δεν απαιτείται η επιβολή ex-ante ρυθμιστικών υποχρεώσεων.

Θέση ΕΕΤΤ:

Η ΕΕΤΤ διαφωνεί με τη θέση του συμμετέχοντος. Οι λόγοι για τους οποίους απαιτείται η επιβολή της εν λόγω ρυθμιστικής υποχρέωσης αναλύονται και τεκμηριώνονται επαρκώς στην ενότητα 5.7.1 του κειμένου διαβούλευσης.

Ε10: Η ΕΕΤΤ προτείνει τη διατήρηση του ελέγχου τιμών βάσει μεθοδολογίας retail-minus της υπηρεσίας ΧΕΓ για την περίοδο της παρούσας εξέτασης. Συμφωνείτε με την άποψη αυτή;

2.3.7 Παρατήρηση 7

Ένας συμμετέχων (ΟΤΕ) θεωρεί ότι η υπό εξέταση αγορά είναι επαρκώς ανταγωνιστική και συνεπώς δεν απαιτείται η επιβολή ex-ante ρυθμιστικών υποχρεώσεων.

Θέση ΕΕΤΤ:

Η ΕΕΤΤ διαφωνεί με τη θέση του συμμετέχοντος. Οι λόγοι για τους οποίους απαιτείται η επιβολή της εν λόγω ρυθμιστικής υποχρέωσης αναλύονται και τεκμηριώνονται επαρκώς στην ενότητα 5.7.1 του κειμένου διαβούλευσης.

2.3.8 Παρατήρηση 8

Ένας πάροχος (WIND), συμφωνεί με τη διατήρηση ελέγχου τιμών της υπηρεσίας ΧΕΓ βάσει μεθοδολογίας retail-minus. Εντούτοις, υποστηρίζει ότι σε κάποιες περιπτώσεις (πχ για κλήσεις προς αριθμούς υπηρεσιών πολυμεσικής πληροφόρησης) το περιθώριο που απομένει στον πάροχο είναι τόσο χαμηλό που δεν επαρκεί για να καλύψει ούτε τις επισφάλειες που δημιουργεί η συγκεκριμένη κατηγορία κλήσεων. Επομένως οι πάροχοι που επιθυμούν να παράσχουν ενιαίο λογαριασμό με τη χρήση ΧΕΓ αναγκάζονται ουσιαστικά να παρέχουν κάποιες κατηγορίες κλήσεων με ανεπαρκές περιθώριο κέρδους.

Θέση ΕΕΤΤ:

Οι υπηρεσίες στις οποίες αναφέρεται ο εν λόγω πάροχος δεν αποτελούν τμήμα της υποχρεωτικής, μέσω προεπιλογής φορέα, παροχής υπηρεσιών εκκίνησης από τον ΟΤΕ. Η μη συμπερίληψη αυτών των τύπων κλήσεων στο σχήμα 3 της Προεπιλογής Φορέα αποτελεί αίτημα των εναλλακτικών παρόχων και ο τρόπος τιμολόγησής τους δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση αντικείμενο του εν λόγω κειμένου δημόσιας διαβούλευσης αλλά αποτελεί αντικείμενο εμπορικής συμφωνίας μεταξύ του ΟΤΕ και του τηλεπικοινωνιακού παρόχου.

2.3.9 Παρατήρηση 9

Δύο πάροχοι (WIND, HOL) θεωρούν χρήσιμη την παροχή ειδικής τιμολογιακής προσφοράς χονδρικής για τη συνδυαστική παροχή υπηρεσιών ΧΕΓ και ΑΡΥΣ. Αναφέρουν συμπληρωματικά ότι η Απόφαση της ΕΕΤΤ σχετικά με τα αποτελέσματα του κοστολογικού ελέγχου του ΟΤΕ (2009-2011) προβλέπει κάποιες υπηρεσίες οι οποίες συνδυάζουν ΧΕΓ και ΑΡΥΣ. Εντούτοις, ο ένας εκ των δύο παρόχων θεωρεί ότι για να επιφέρει αποτελέσματα μια τέτοια προσφορά θα πρέπει το οικονομικό όφελος που αποκομίζει ο πάροχος από το συνδυασμό των δύο υπηρεσιών να είναι μεγαλύτερο από αυτό που προκύπτει βάσει της πρόσφατης απόφασης κοστολογικού ελέγχου του ΟΤΕ.

Θέση ΕΕΤΤ:

Αρχικά η ΕΕΤΤ σημειώνει ότι το σχόλιο των συμμετεχόντων δεν εμπίπτει στους σκοπούς της παρούσας αγοράς. Σε κάθε περίπτωση η ΕΕΤΤ επισημαίνει ότι οι τιμές στις οποίες προσφέρονται από τον ΟΤΕ υπηρεσίες για τις οποίες υπάρχει υποχρέωση κοστοστρεφούς τιμολόγησης ελέγχονται και εγκρίνονται στο πλαίσιο του ετήσιου κοστολογικού ελέγχου του ΟΤΕ. Συνεπώς στην περίπτωση ειδικών τιμολογιακών προσφορών χονδρικής για τη συνδυαστική παροχή υπηρεσιών ΧΕΓ και ΑΡΥΣ, το οποίο οικονομικό όφελος δύναται να προκύψει για τους παρόχους πρέπει να απορρέει από τα κοστολογικά στοιχεία που υποβάλει ο ΟΤΕ και να συμμορφώνεται με την αρχή της κοστοστρέφειας.

E11: Συμφωνείτε με τη διατήρηση της υποχρέωσης του ΟΤΕ σχετικά με την κοστολόγηση και την υποχρέωση λογιστικού διαχωρισμού των υπηρεσιών ΧΕΓ;

2.3.10 Παρατήρηση 10

Ένας συμμετέχων (ΟΤΕ) θεωρεί ότι η υπό εξέταση αγορά είναι επαρκώς ανταγωνιστική και συνεπώς δεν απαιτείται η επιβολή ex-ante ρυθμιστικών υποχρεώσεων.

Θέση EETT:

Η EETT διαφωνεί με τη θέση του συμμετέχοντος. Οι λόγοι για τους οποίους απαιτείται η επιβολή της εν λόγω ρυθμιστικής υποχρέωσης αναλύονται και τεκμηριώνονται επαρκώς στην ενότητα 5.7.1 του κειμένου διαβούλευσης.

E12: Συμφωνείτε με τη διατήρηση ανωτάτου ορίου τιμών για τις υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN, ISDN BRA και managed VoIP (μίσθωση γραμμής και σύνδεση);

2.3.11 Παρατήρηση 11

Ένας συμμετέχων (ΟΤΕ) θεωρεί ότι η υπό εξέταση αγορά είναι επαρκώς ανταγωνιστική και συνεπώς δεν απαιτείται η επιβολή ex-ante ρυθμιστικών υποχρεώσεων. Αναφορικά με τις επιβαλλόμενες υποχρεώσεις σχετικά με την διάθεση τιμολογίων λιανικής πρόσβασης που παρέχουν εκπτώσεις όγκου και εσόδων, επισημαίνει ότι η χρήση του μοντέλου συμπίεσης περιθωρίου που προτείνει η EETT είναι υπερβολική. Επιπρόσθετα όσον αφορά στις επιβαλλόμενες υποχρεώσεις σχετικά με την αλληλένδετη πώληση προϊόντων στη λιανική, επισημαίνει ότι το προαναφερόμενο μοντέλο, που η EETT προτείνει να χρησιμοποιείται για τον έλεγχο επιθετικής τιμολόγησης ή συμπίεσης περιθωρίου, έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο των λιανικών εθνικών αγορών δημοσίων διαθέσιμων τηλεφωνικών υπηρεσιών και συνεπώς δεν μπορεί να εφαρμοστεί ως έχει, ως μεθοδολογία ελέγχου προϊόντων /υπηρεσιών αλληλένδετης πώλησης στην αγορά λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο, χωρίς σχετική ανάλυση.

Θέση EETT:

Η EETT διαφωνεί με τη θέση του συμμετέχοντος. Οι λόγοι για τους οποίους απαιτείται η επιβολή της εν λόγω ρυθμιστικής υποχρέωσης αναλύονται και τεκμηριώνονται επαρκώς στην ενότητα 5.7.2 του κειμένου διαβούλευσης. Αναφορικά με το μοντέλο το οποίο η EETT προτείνει να χρησιμοποιηθεί για τον έλεγχο επιθετικής τιμολόγησης ή συμπίεσης περιθωρίου, διευκρινίζουμε ότι αποτελεί ένα μοντέλο το οποίο μπορεί να εφαρμοστεί για τον έλεγχο υπηρεσιών πρόσβασης (συμπεριλαμβανομένων εκπτώτικων προσφορών) ή/και υπηρεσιών τηλεφωνικών κλήσεων. Εξάλλου, αυτός είναι και ο ουσιαστικός σκοπός χρήσης του, αφού έχει αναπτυχθεί για τον έλεγχο τόσο μεμονωμένων όσο και συνδυαστικών οικονομικών προγραμμάτων. Τα συνδυαστικά οικονομικά προγράμματα δύνανται να περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων και υπηρεσίες όπως πρόσβαση στο τηλεφωνικό δίκτυο, πρόσβαση σε ευρυζωνικές υπηρεσίες και τηλεφωνικές κλήσεις. Το γεγονός ότι η μεθοδολογία και οι βασικές αρχές που ακολουθεί το μοντέλο τέθηκαν σε διαβούλευση και στο πλαίσιο της διαβούλευσης του Σχεδίου Μέτρων για τις λιανικές αγορές δημοσίως διαθέσιμων τηλεφωνικών υπηρεσιών, δεν περιορίζει σε τίποτε την δυνατότητα εφαρμογής του μοντέλου για τον έλεγχο και άλλων υπηρεσιών πέρα των τηλεφωνικών κλήσεων χωρίς να χρειάζεται κάποια ιδιαίτερη προσαρμογή ή τροποποίηση των βασικών αρχών και της προτεινόμενης μεθοδολογίας.

2.3.12 Παρατήρηση 12

Ένας παρόχος (Forthnet) αναφέρει ότι η EETT θα πρέπει να προχωρήσει στην έκδοση της απόφασης αναφορικά με τη «Μεθοδολογία και το Μοντέλο Ανάλυσης των Οικονομικών Προγραμμάτων Μεμονωμένων ή και Συνδυαστικών Υπηρεσιών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών των Επιχειρήσεων με Σημαντική Ισχύ στην Αγορά (ΣΙΑ)», η οποία είχε τεθεί σε Δημόσια Διαβούλευση έως τα τέλη Απριλίου 2010, τα δε αποτελέσματα της οποίας δημοσιεύθηκαν τον Ιούνιο του 2010.

Θέση EETT:

Η EETT σημειώνει ότι στην ΑΠ. EETT 595/013/10-3-2011 «Ορισμός των εθνικών αγορών λιανικής των δημοσίως διαθέσιμων τηλεφωνικών υπηρεσιών που παρέχονται

σε σταθερή θέση, καθορισμός επιχειρήσεων με σημαντική ισχύ στις εν λόγω αγορές και υποχρεώσεις αυτών (2ος Γύρος Ανάλυσης)» (ΦΕΚ 533/Β/2011) περιλαμβάνεται το Παράρτημα Ι «Καθορισμός Μεθοδολογίας και Γενικές Αρχές Μοντέλου Εξέτασης των Οικονομικών Προγραμμάτων Μεμονωμένων ή/και Συνδυαστικών Υπηρεσιών των Επιχειρήσεων με Σημαντική Ισχύ στην Αγορά», το οποίο διαμορφώθηκε από τη διαδικασία Δημόσιων Διαβουλεύσεων και Κοινοποιήσεων που περιγράφεται αναλυτικά στα σημεία 2.17-2.23 του αιτιολογικού της εν λόγω απόφασης. Στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης και Κοινοποίησης που αφορά τις υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης η ΕΕΤΤ αναφέρει ρητά ότι η μεθοδολογία και οι γενικές αρχές του μοντέλου που θα ακολουθεί για την εξέταση των οικονομικών προγραμμάτων μεμονωμένων ή/και συνδυαστικών υπηρεσιών των επιχειρήσεων με Σημαντική Ισχύ στην Αγορά περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι της ΑΠ. ΕΕΤΤ 595/013/10-3-2011 (ΦΕΚ 533/Β/2011).

2.3.13 Παρατήρηση 13

Δύο πάροχοι (WIND, HOL) θεωρούν ότι η ΕΕΤΤ δεν θα έπρεπε να αποσύρει το υποπλαφόν που περιλαμβάνει μόνο τα τέλη σύνδεσης γιατί υποστηρίζουν ότι η απόσυρση της εν λόγω υποχρέωσης δύναται να παράσχει στον πάροχο με ΣΙΑ το περιθώριο να αυξήσει σημαντικά το τέλος σύνδεσης προκειμένου να προσφέρει χαμηλότερα τέλη μίσθωσης, με αποτέλεσμα τη συμπίεση του περιθωρίου κέρδους των ανταγωνιστών του.

Θέση ΕΕΤΤ:

Όπως αναλύεται και στην ενότητα 5.7.2 (Α1) του κειμένου διαβούλευσης, δεδομένου ότι το 'βάρος' (weight) του εφάπαξ τέλους σύνδεσης στον υπολογισμό της μεσοσταθμικής τιμής όλων των υπηρεσιών πρόσβασης είναι χαμηλό, ακόμη και μία μεγάλη αύξηση του εφάπαξ τέλους σύνδεσης δεν θα μπορούσε να οδηγήσει παρά μόνο σε μικρή μείωση στο πάγιο τέλος μίσθωσης. Σε κάθε περίπτωση όπως αναφέρεται και στο κείμενο της δημόσιας διαβούλευσης, η ΕΕΤΤ θα παρακολουθεί τις τιμές των τελών σύνδεσης και θα επέμβει αν χρειαστεί στο πλαίσιο των ex post αρμοδιοτήτων της προκειμένου να αποτρέψει πιθανά προβλήματα ανταγωνισμού.

E13: Συμφωνείτε ότι θα πρέπει να διατηρηθεί η υποχρέωση μη διακριτικής μεταχείρισης και διαφάνειας από τον ΟΤΕ αναφορικά με τις τιμές λιανικής των υπηρεσιών πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN, ISDN BRA και managed VoIP;

2.3.14 Παρατήρηση 14

Ένας συμμετέχων (ΟΤΕ) θεωρεί ότι η υπό εξέταση αγορά είναι επαρκώς ανταγωνιστική και συνεπώς δεν απαιτείται η επιβολή ex-ante ρυθμιστικών υποχρεώσεων.

Θέση ΕΕΤΤ:

Η ΕΕΤΤ διαφωνεί με τη θέση του συμμετέχοντος. Οι λόγοι για τους οποίους απαιτείται η επιβολή της εν λόγω ρυθμιστικής υποχρέωσης αναλύονται και τεκμηριώνονται επαρκώς στην ενότητα 5.7.2 του κειμένου διαβούλευσης.

E14: Συμφωνείτε με τη διατήρηση της υποχρέωσης λογιστικού διαχωρισμού του ΟΤΕ αναφορικά με τη λιανική πρόσβαση; Παρακαλούμε όπως θεμελιώσετε την απάντησή σας.

2.3.15 Παρατήρηση 15

Ένας συμμετέχων (ΟΤΕ) θεωρεί ότι η υπό εξέταση αγορά είναι επαρκώς ανταγωνιστική και συνεπώς δεν απαιτείται η επιβολή ex-ante ρυθμιστικών υποχρεώσεων.

Θέση ΕΕΤΤ:

Η ΕΕΤΤ διαφωνεί με τη θέση του συμμετέχοντος. Οι λόγοι για τους οποίους απαιτείται η επιβολή της εν λόγω ρυθμιστικής υποχρέωσης αναλύονται και τεκμηριώνονται επαρκώς στην ενότητα 5.7.2 του κειμένου διαβούλευσης.

E15: Συμφωνείτε με τη ρυθμιστική υποχρέωση μη διακριτικής μεταχείρισης που προτείνεται από την ΕΕΤΤ ενόψει της δυνητικής αστοχίας της αγοράς στην αγορά λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης ISDN PRA;

2.3.16 Παρατήρηση 16

Ένας συμμετέχων (ΟΤΕ) θεωρεί ότι η υπό εξέταση αγορά είναι επαρκώς ανταγωνιστική και συνεπώς δεν απαιτείται η επιβολή ex-ante ρυθμιστικών υποχρεώσεων.

Θέση ΕΕΤΤ:

Η ΕΕΤΤ διαφωνεί με τη θέση του συμμετέχοντος. Οι λόγοι για τους οποίους απαιτείται η επιβολή της εν λόγω ρυθμιστικής υποχρέωσης αναλύονται και τεκμηριώνονται επαρκώς στην ενότητα 5.8 του κειμένου διαβούλευσης.

3 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Με βάση την εξέταση από την ΕΕΤΤ των σχολίων στο Κείμενο της Διαβούλευσης, προτείνεται να μη γίνουν αλλαγές στο κείμενο της Διαβούλευσης και Κοινοποίησης στην ΕΕ.

**4 ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΩΝ
ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ**

1	FORTHNET
2	HOL
3	OTE
4	WIND

4.1 FORTHNET

Γενική τοποθέτηση

Η εταιρεία Forthnet συμφωνεί εν γένει με τη θέση της ΕΕΤΤ αναφορικά με τον ορισμό, την ανάλυση των αγορών λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση και τις προτεινόμενες κανονιστικές υποχρεώσεις στην επιχείρηση με ΣΙΑ στη σχετική αγορά.

Πιο συγκεκριμένα, όπως σωστά επισημαίνει η ΕΕΤΤ στην παρούσα Ανάλυση της Αγοράς Λιανικής Πρόσβασης στο Δημόσιο Τηλεφωνικό Δίκτυο σε σταθερή θέση, η ex ante ρύθμιση με την επιβολή υποχρεώσεων τόσο στις σχετικές Αγορές Χονδρικής, όσο και στην Αγορά Λιανικής Πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο δεν απέτρεψε τον ΟΤΕ να υιοθετήσει πρακτικές βλαπτικές για τον ανταγωνισμό με αποτέλεσμα η ΕΕΤΤ να καλείται επανειλημμένως να εξετάσει τις αντιανταγωνιστικές πρακτικές της επιχείρησης με ΣΙΑ και όπου διαπιστώνει σημαντικές παραβάσεις, να επιβάλλει σε αυτή σημαντικά πρόστιμα. Από τα παραπάνω καταδεικνύεται αφενός η έλλειψη αποτελεσματικού ανταγωνισμού και αφετέρου η ανάγκη διατήρησης της ex ante ρύθμισης και στις σχετικές Αγορές λιανικής, καθώς όπως αποδεικνύεται μόνη η επιβολή κανονιστικών υποχρεώσεων στις Αγορές Χονδρικής δεν επαρκεί για την ανάπτυξη αποτελεσματικού ανταγωνισμού.

Σε κάθε περίπτωση, κρίνουμε σκόπιμο, η ΕΕΤΤ, πέρα από την επιβολή των προτεινόμενων στην παρούσα Ανάλυση της Αγοράς Λιανικής Πρόσβασης στο δημόσιο Τηλεφωνικό Δίκτυο σε σταθερή θέση κανονιστικών υποχρεώσεων, να προχωρήσει και στην έκδοση της απόφασης αναφορικά με τη «Μεθοδολογία και το Μοντέλο Ανάλυσης των Οικονομικών Προγραμμάτων Μεμονωμένων ή και Συνδυαστικών Υπηρεσιών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών των Επιχειρήσεων με Σημαντική Ισχύ στην Αγορά (ΣΙΑ), η οποία είχε τεθεί σε Δημόσια Διαβούλευση έως τα τέλη Απριλίου 2010, τα δε αποτελέσματα της οποίας δημοσιεύθηκαν τον Ιούνιο του 2010.

4.2 HOL

Η εταιρεία μας συμφωνεί με την ανάλυση και τα συμπεράσματα της Επιτροπής σας αναφορικά με τον ορισμό, την ανάλυση του επιπέδου ανταγωνισμού και τις κανονιστικές υποχρεώσεις στις αγορές Λιανικής Πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN, ISDN BRA και managed VoIP, για οικιακούς και μη οικιακούς χρήστες στην Ελλάδα και Λιανικής Πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης ISDN PRA στην Ελλάδα.

Σε κάθε περίπτωση, κρίνουμε σκόπιμο να επισημάνουμε ότι:

- Η άρση της υποχρέωσης διατήρησης από την πλευρά του ΟΤΕ ενός υπο - πλαφόν (sub cap) στα τέλη σύνδεσης θα μπορούσε να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού, ειδικά στην περίπτωση που αυτή θα συνδυάζονταν με μείωση των τιμών των λοιπών υπηρεσιών πρόσβασης. Ως εκ τούτου, προτείνουμε τη διατήρηση της εν λόγω υποχρέωσης.
- Θεωρούμε ότι η δημιουργία ενός συνδυασμένου προϊόντος ΧΕΓ & Α.ΡΥ.Σ θα είναι ιδιαιτέρως χρήσιμη για τους παρόχους, ειδικά σε περιοχές όπου δεν μπορούν να παρέχουν υπηρεσίες μέσω Αδεσμοποίητης Πρόσβασης στον Τοπικό Βρόχο. Άλλωστε

η ΑΠ ΕΕΤΤ σχετικά με τα αποτελέσματα του κοστολογικού ελέγχου του ΟΤΕ (2009-2011) προβλέπει τον ορισμό κόστους συνδυασμένων αιτημάτων ενεργοποίησης και μετάβασης ΧΕΓ & Α.ΡΥ.Σ

4.3 ΟΤΕ

Οι απαντήσεις της εταιρείας μας στις ερωτήσεις της Δημόσιας Διαβούλευσης της EETT για τον Ορισμό, την Ανάλυση του επιπέδου ανταγωνισμού και τις προτεινόμενες κανονιστικές υποχρεώσεις στις αγορές:

- Λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN, ISDN BRA και managed VOIP, για οικιακούς και μη οικιακούς χρήστες στην Ελλάδα και
- Λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης ISDN PRA στην Ελλάδα,

σύμφωνα με το Άρθρο 7 της Οδηγίας 2002/21/EK, έχουν ως εξής:

Γενικές Παρατηρήσεις

Σύμφωνα με το υφιστάμενο Πλαίσιο για την ανάλυση των αγορών σύμφωνα με τη νέα Σύσταση ο προσδιορισμός των αγορών και η αξιολόγηση της Σημαντικής Ισχύος στην Αγορά (ΣΙΑ) θα πραγματοποιείται με τις ίδιες μεθόδους που ισχύουν στο δίκαιο του ανταγωνισμού⁹ με γνώμονα τις μελλοντικές εξελίξεις της αγοράς. Στο πλαίσιο αυτό η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης κρίνεται από τον συνδυασμό παραγόντων που πρέπει να συντρέχουν αθροιστικά, η δε καταχρηστική συμπεριφορά να μην είναι αντικειμενικά αναγκαία ή να μη δημιουργεί οικονομικές αποτελεσματικότητες, να προκύπτει δε από αδιάσειστες αποδείξεις¹⁰. Η εταιρεία μας θεωρεί ότι η EETT στην ανάλυση της δεν παρουσιάζει με αντικειμενικότητα την υφιστάμενη κατάσταση στην ανάπτυξη του ανταγωνισμού καθώς και τις μελλοντικές εξελίξεις στην αγορά, δεν πραγματοποιεί την ανάλυση της σχετικής αγοράς με βάση αντικειμενικά στοιχεία και οικονομική τεκμηρίωση, δεν λαμβάνει υπόψη την έως σήμερα αλλά και την

⁹ Κατευθυντήριες Γραμμές για την ανάλυση της αγοράς και την εκτίμηση της σημαντικής ισχύος στην αγορά (2002/C 165/03) παρ. 24

¹⁰ Communication Guidance on the Commission's Enforcement Priorities in Applying Art. 82 EC COM (2008) παρ.10, και 20

αναμενόμενη επίδραση της ρύθμισης των υπηρεσιών χονδρικής, ενώ τέλος δεν τεκμηριώνεται η καταχρηστική συμπεριφορά από πλευράς του ΟΤΕ.

Καταρχήν θα θέλαμε να επισημάνουμε μία ουσιώδη αντίφαση μεταξύ της αρχικής ανάλυσης που πραγματοποιεί η ΕΕΤΤ αναφορικά με τα χαρακτηριστικά της ελληνικής αγοράς σταθερής τηλεφωνίας και της μετέπειτα εφαρμογής του τεστ των τριών κριτηρίων. Πιο συγκεκριμένα η ίδια η ΕΕΤΤ στην σελ. 16 του κειμένου της δημόσιας διαβούλευσης διαπιστώνει ότι «Στο χρόνο που μεσολάβησε από την πρώτη ανάλυση που διεξήγαγε η ΕΕΤΤ αναφορικά με την αγορά λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση έχει σημειωθεί μια σειρά σημαντικών αλλαγών στην Ελληνική τηλεπικοινωνιακή αγορά, οι οποίες έχουν επηρεάσει και την αγορά πρόσβασης. Οι εναλλακτικοί πάροχοι ΑΠΤΒ αύξησαν τα σημεία παρουσίας τους στα αστικά κέντρα του ΟΤΕ, γεγονός που αποδίδεται στις σημαντικές επενδύσεις τους σε υποδομή, καθώς και στην υλοποίηση προγραμμάτων με κρατική επιδότηση. Αυτό οδήγησε σε σημαντική αύξηση των αποδεσμοποιημένων γραμμών που χρησιμοποιούνται για υπηρεσίες φωνής και ευρυζωνικές υπηρεσίες. Επιπλέον, έπειτα από τη σχετική κανονιστική υποχρέωση που επιβλήθηκε στον ΟΤΕ από την ΕΕΤΤ, ο ΟΤΕ ξεκίνησε την παροχή υπηρεσιών ΧΕΓ». Επιπλέον αναφέρει ότι «Επίσης, παρατηρήθηκε η διάθεση από τους εναλλακτικούς παρόχους νέων πακέτων υπηρεσιών, κυρίως δεσμοποιημένων, που περιλαμβάνουν υπηρεσίες από διαφορετικές αγορές, όπως απεριόριστες αστικές και υπεραστικές κλήσεις και ευρυζωνική πρόσβαση στο διαδίκτυο, κλπ. Τα συγκεκριμένα πακέτα υιοθετήθηκαν σε μεγάλο βαθμό από τους Έλληνες καταναλωτές. Ο κοινοποιημένος πάροχος ανταποκρίθηκε στην προαναφερθείσα πολιτική των εναλλακτικών παρόχων διαθέτοντας τα δικά του δεσμοποιημένα πακέτα. Ως συνέπεια των ανωτέρω, το αρχικό επιχειρηματικό μοντέλο της ΕΦ/ΠΦ, το οποίο αποτέλεσε το βασικό μοντέλο εμπορικής δραστηριοποίησης κατά την αρχική περίοδο της απελευθέρωσης της αγοράς, περιορίστηκε σημαντικά».

Οι αρχικές αυτές διαπιστώσεις της ΕΕΤΤ, με τις οποίες ο ΟΤΕ συμφωνεί απόλυτα, σκιαγραφούν μία ώριμη πλέον αγορά καθώς με βάση και το μοντέλο της «επενδυτικής κλίμακας» φαίνεται ότι οι πάροχοι έχουν ανέλθει στο υψηλότερο

επίπεδο της και πλέον είναι σε θέση να παρέχουν διαφοροποιημένες, σε σχέση με τον ΟΤΕ, υπηρεσίες βασιζόμενοι σε μεγάλο βαθμό σε ίδιες υποδομές. Έτσι εύλογα θα ανέμενε κανείς ότι η ΕΕΤΤ θα κατέληγε στο συμπέρασμα ότι η αγορά είναι επαρκώς ανταγωνιστική και επομένως δεν υφίσταται ανάγκη επιβολής ρυθμιστικής παρέμβασης. Ακόμα πάντως και στην περίπτωση που η ΕΕΤΤ θεωρούσε ότι, για κάποιο μεταβατικό στάδιο, ήταν αναγκαία η διατήρηση κάποιων ρυθμιστικών μέτρων, προκειμένου να διασφαλιστούν οι συνθήκες ανταγωνισμού που έχουν διαμορφωθεί στην αγορά, τότε, με βάση την αρχή της αναλογικότητας, όφειλε να περιοριστεί στο ελάχιστο αναγκαίο, προς επίτευξη του στόχου της, πλαίσιο ρυθμιστικών μέτρων.

Όπως προαναφέρθηκε, ενώ η ΕΕΤΤ αρχικά διαπιστώνει ουσιαστικές μεταβολές στις συνθήκες ανταγωνισμού σε σχέση με την τελευταία ανάλυση των εν λόγω αγορών στην συνέχεια της ανάλυσης της έρχεται σε πλήρη αντίφαση με τις αρχικές της διαπιστώσεις. Πιο συγκεκριμένα, όπως αναλυτικά θα αναλύσουμε στις απαντήσεις των επιμέρους ερωτήσεων, ο ΟΤΕ θεωρεί ότι:

- Η ΕΕΤΤ στην ανάλυση της δεν λαμβάνει υπόψη την μελλοντική εξέλιξη της όπως αυτή διαφαίνεται από την μέχρι σήμερα δυναμική της και την σημαντική υποχώρηση των μεριδίων αγοράς του ΟΤΕ σε σύντομο χρονικό διάστημα. Πιο συγκεκριμένα, όπως προκύπτει σαφώς από τα στοιχεία που παραθέτει στην ανάλυση της η ΕΕΤΤ, υφίσταται μια σημαντική και επιταχυνόμενη μείωση των μεριδίων αγοράς του ΟΤΕ καθώς στο διάστημα των δύο τελευταίων ετών υποχώρησαν κατά 16,1% και πιο συγκεκριμένα 7,5% το 2009 και 8,6% το 2010.

Το κείμενο που ακολουθεί είναι εμπιστευτικού χαρακτήρα και παρακαλούμε για τη μη δημοσιοποίησή του.

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ

- Δεν αποτυπώνεται στο σύνολο της η δυναμική της αγοράς και οι πιέσεις που ασκούνται σε αυτήν από την παροχή υπηρεσιών μέσω της ΑΠΤοΒ, δυναμική που ίδια η ΕΕΤΤ αναγνωρίζει σε έκθεση της¹¹ αναφέροντας ότι ο ρυθμός αύξησης της κατά το τρίμηνο αυτό ήταν 8,3% έναντι 7,2% το προηγούμενο τρίμηνο αλλά και ότι «ποσοστό λίγο πάνω από το 20% των γραμμών ΑΠΤοΒ πλήρους πρόσβασης δεν χρησιμοποιείται για την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών (π.χ. διατίθεται αποκλειστικά για την παροχή υπηρεσιών τηλεφωνίας)». Η ΕΕΤΤ θα έπρεπε να λάβει υπόψη την επίδραση τους είτε κατά τον ορισμό είτε κατά την ανάλυση της αγοράς.
- Ιδιαίτερα σημαντικό σημείο το οποίο δεν λαμβάνεται καθόλου υπόψη στην ανάλυση της ΕΕΤΤ είναι η επίδραση του Μέτρου 4.2 της ΚτΠ «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων για την ανάπτυξη ευρυζωνικής πρόσβασης στις περιφέρειες της Ελλάδας», στα πλαίσια του οποίου οι τελικοί αποδέκτες του έργου HOL, Forthnet, Tellas & Cyta χρηματοδοτήθηκαν για την ανάπτυξη ευρυζωνικής πρόσβασης στις περιφέρειες της Ελλάδας και υλοποιήθηκαν συνολικά 693 συνεγκαταστάσεις.
- Λαμβάνοντας υπόψη τις συνεγκαταστάσεις που υλοποιήθηκαν στα πλαίσια του Μέτρου 4.2 αλλά και τις συνεγκαταστάσεις στις περιοχές της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης και άλλων μεγάλων αστικών κέντρων που εξαιρούνταν από το Μέτρο, οι πάροχοι μέσω ΑΠΤοΒ οι πάροχοι προσφέρουν υπηρεσίες μέσω ΑΠΤοΒ σε 888 σημεία παρουσίας σε σύνολο 2.288 σημείων παρουσίας του ΟΤΕ καλύπτοντας το 85,8% της συνολικής συνδρομητικής βάσης. Ο ΟΤΕ θεωρεί ότι η ανάπτυξη του ανταγωνισμού στην σχετική αγορά παρουσιάζει ευδιάκριτες γεωγραφικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των περιοχών εκείνων όπου έχουν προχωρήσει οι πάροχοι σε συνεγκατάσταση παρέχοντας υπηρεσίες μέσω ΑΠΤοΒ και στις περιοχές όπου οι υπηρεσίες παρέχονται αποκλειστικά μέσω ΕΠ/ΠΦ ή ΧΕΓ, ενώ επιπλέον γεωγραφικές διαφοροποιήσεις μπορούν να εντοπιστούν εάν λάβει κανείς υπόψη τον αριθμό των συνεγκατεστημένων

---

¹¹ Πορεία της Ευρυζωνικότητας στην Ελλάδα, Δ Τρίμηνο 2010

παρόχων ανά Αστικό Κέντρο. Σημειώνεται ότι κατά το έτος 2010, με βάση τα στοιχεία που έχει στην διάθεση του ο ΟΤΕ μέσω του Π.Σ W-CRM, οι νέες συνδέσεις των παρόχων μέσω του δικτύου πρόσβασης του ΟΤΕ (εξαιρούνται πιθανές συνδέσεις με άλλα μέσα όπως μισθωμένες γραμμές ή χρήση συχνοτήτων κινητής τηλεφωνίας για τα οποία δεν έχουμε στοιχεία στην διάθεση μας) ανέρχονταν σε 550.590 έως τις 31/10/2010 ενώ οι αντίστοιχες νέες συνδέσεις του ΟΤΕ ανέρχονταν σε 216.624 κατά την ίδια γεωγραφική περίοδο. Οι νέες συνδέσεις των παρόχων κατά 86,71% αφορούσαν συνδέσεις σε περιοχές υψηλού οικονομικού ενδιαφέροντος στις οποίες έχουν προχωρήσει σε υλοποίηση φυσικών συνεγκαταστάσεων στα Αστικά Κέντρα του ΟΤΕ ενώ κατά 12,71% αφορούσαν συνδέσεις σε περιοχές κάλυψης του Μέτρου 4.2 και μόλις 0,47% σε άλλες περιοχές χαμηλού οικονομικού ενδιαφέροντος. Αντίστοιχα για τον ΟΤΕ, οι νέες συνδέσεις σε περιοχές υψηλού οικονομικού ενδιαφέροντος όπου δραστηριοποιούνται και οι πάροχοι έχοντας προχωρήσει σε υλοποίηση φυσικών συνεγκαταστάσεων στα Αστικά Κέντρα του ΟΤΕ ήταν μόλις 57% του συνόλου των νέων συνδέσεων ΟΤΕ ενώ το 43% των νέων συνδέσεων αφορούσε συνδέσεις σε περιοχές που οι πάροχοι είτε δεν δραστηριοποιούνται είτε περιλαμβάνονται στο Μέτρο 4.2. Είναι σαφές ότι η γεωγραφική διαφοροποίηση των συνθηκών ανταγωνισμού έχει οδηγήσει σε μία κατάσταση όπου ο ΟΤΕ σε πολύ μεγάλο βαθμό αποκτά συνδρομητές σε περιοχές που δεν παρουσιάζουν οικονομικό ενδιαφέρον και στις οποίες ο ΟΤΕ δραστηριοποιείται βάσει των υποχρεώσεων Καθολικής Υπηρεσίας που του έχουν επιβληθεί παρότι δεν λαμβάνει οποιαδήποτε αποζημίωση γι' αυτό. Στις περιοχές υψηλού οικονομικού ενδιαφέροντος ο ΟΤΕ έχει μερίδιο μόλις 21% του συνόλου των νέων συνδέσεων ενώ στις περιοχές Αττικής και Θεσσαλονίκης τα μερίδια διαμορφώνονται σε 22% και 17% αντίστοιχα.

Το κείμενο που ακολουθεί είναι εμπιστευτικού χαρακτήρα και παρακαλούμε για τη μη δημοσιοποίησή του.

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ (σελ. 7,8,9,10)

- Δεν αποτυπώνεται η δυναμική της αγοράς και οι πιέσεις που ασκούνται σε αυτήν από την κυρίαρχη πλέον τάση των καταναλωτών να προμηθεύονται συνδυαστικά πακέτα αντί μεμονωμένων υπηρεσιών. Η τάση αυτή, ωστόσο, αναγνωρίζεται σε έκθεση της ΕΕΤΤ¹² όπου αναφέρεται ότι «η ζήτηση για υπηρεσίες ευρυζωνικής πρόσβασης στο διαδίκτυο έχει μειωθεί σημαντικά και το κύριο κίνητρο αγοράς ευρυζωνικών υπηρεσιών είναι η συνδρομή σε συνδυαστικά πακέτα, που μειώνουν τον συνολικό τηλεπικοινωνιακό λογαριασμό του νοικοκυριού». Η τάση αυτή επιβεβαιώνεται και από σχετική έρευνα αγοράς που πραγματοποιήθηκε από την OPINION τον Ιούνιο του 2009 για λογαριασμό του ΟΤΕ καθώς το 71% των ερωτηθέντων, σε απάντηση του ερωτήματος σχετικά με τα οφέλη από την χρήση συνδυαστικών πακέτων, απάντησε «καλύτερες τιμές / εκπτώσεις» ενώ επιπλέον όπως προκύπτει από το παρακάτω γράφημα η πλειονότητα των συνδρομητών των κύριων ανταγωνιστών του ΟΤΕ λαμβάνει συνδυαστικά πακέτα double-play:

Το κείμενο που ακολουθεί είναι εμπιστευτικού χαρακτήρα και παρακαλούμε για τη μη δημοσιοποίησή του.

---

¹² Πορεία της Ευρυζωνικότητας στην Ελλάδα, Γ Τρίμηνο 2010

- Δεν αποτυπώνεται η επίδραση από την σύγκλιση των υπηρεσιών σταθερής και κινητής τηλεφωνίας η οποία είναι πλέον ορατή στην αγορά. Πιο συγκεκριμένα η Vodafone μέσω της στρατηγικής της συνεργασίας με την HOL παρέχει έκπτωση έως και 20 € με τον συνδυασμό κινητού Vodafone και σταθερής τηλεφωνίας ή σταθερής τηλεφωνίας και internet μέσω του δικτύου της HOL¹³. Επιπλέον η WIND τοποθετείται πλέον στην αγορά ως ενοποιημένος πάροχος σταθερής και κινητής τηλεφωνίας προωθώντας ιδιαίτερα τα πακέτα WIND one που συνδυάζουν υπηρεσίες σταθερής, κινητής τηλεφωνίας και υπηρεσίες ευρυζωνικότητας¹⁴. Τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά των πακέτων WIND one εμφανίζονται στο Παράρτημα I.
- Δεν αποτυπώνεται το γεγονός ότι υφίσταται ήδη ως ένα βαθμό υποκατάσταση μεταξύ των υπηρεσιών σταθερής και κινητής τηλεφωνίας ιδίως λόγω της αυξανόμενης διείσδυσης των οικονομικών προγραμμάτων κινητής τηλεφωνίας που περιλαμβάνουν χρόνο ομιλίας αλλά και των προγραμμάτων προπληρωμένου χρόνου που επίσης περιλαμβάνουν συνήθως συγκεκριμένο χρόνο ομιλίας (ιδιαίτερα προς κινητά εντός δικτύου ή χρήστες του ίδιου προγράμματος).
- Η EETT θα έπρεπε να έχει προχωρήσει σε μια λεπτομερέστερη ανάλυση των διαφοροποιήσεων των όρων παροχής καθώς και των οικονομιών κλίμακας και σκοπού που σχετίζονται με την παροχή υπηρεσιών σε οικιακούς και μη-οικιακούς πελάτες, αξιοποιώντας όλα τα διαθέσιμα στοιχεία τόσο από τον ΟΤΕ όσο και από τους παρόχους. Ο ΟΤΕ θεωρεί ότι το υψηλότερο επίπεδο οικονομιών κλίμακας και σκοπού που παρουσιάζει η παροχή υπηρεσιών σε μη οικιακούς πελάτες καθώς και το μεγαλύτερο αναμενόμενο έσοδο ανά συνδρομητή έχει σαν αποτέλεσμα οι πάροχοι να ανταγωνίζονται τον ΟΤΕ με ιδιαίτερη ένταση στην αγορά των μη οικιακών πελατών έστω και εάν δραστηριοποιούνται ταυτόχρονα και στην παροχή υπηρεσιών σε οικιακούς πελάτες.

¹³ <http://www.vodafone.gr/portal/client/cms/viewCmsPage.action?pageId=8361>

¹⁴ <http://www.wind.com.gr/Left-Menu/Ολα-μαζί-Για-τον-Ιδιώτη.aspx>

- Η τεκμηρίωση της EETT αναφορικά με την μελέτη υποκατάστασης της ζήτησης μεταξύ υπηρεσιών θα έπρεπε να συνοδεύεται από εμπειριστατωμένες έρευνες αγοράς σε καταναλωτές. Επισημαίνουμε ότι αντίστοιχες διαβουλεύσεις σε άλλες χώρες περιλαμβάνουν έρευνες αγοράς που αποτυπώνουν την βούληση των καταναλωτών και οι πάροχοι δύνανται να τοποθετηθούν επ' αυτών δεδομένου ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της ανάλυσης των αγορών.

Επιπλέον θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι η παρούσα ανάλυση αγοράς έρχεται με σημαντική καθυστέρηση τεσσάρων και πλέον ετών από την προηγούμενη όταν το νομικό πλαίσιο απαιτεί η ανάλυση των σχετικών αγορών να επαναλαμβάνεται ανά διετία προκειμένου να αποτυπώνονται οι όποιες εξελίξεις στην αγορά. Η σημαντική αυτή καθυστέρηση με την οποία η EETT διεξάγει τις αναλύσεις αγορών αλλά και η παράλειψη της να ενσωματώνει σε αυτές τα πλέον πρόσφατα κάθε φορά δεδομένα, ενώ δεν κάνει καμία πρόβλεψη για την εξέλιξη της αγοράς τα επόμενα χρόνια (forward looking analysis), δημιουργεί τον κίνδυνο επιβολής ρυθμιστικών υποχρεώσεων που, με βάση τις μελλοντικές συνθήκες της αγοράς, θα αποδειχτούν ακατάλληλες και μη αναλογικές εγκλωβίζοντας έτσι, για μεγάλο χρονικό διάστημα, τον ΟΤΕ και στερώντας του την δυνατότητα άσκησης ευέλικτης εμπορικής πολιτικής σε απάντηση των προκλήσεων του ανταγωνισμού. Τον κίνδυνο αυτό είχε επισημάνει και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην απάντηση της¹⁵ στα πλαίσια της διαβούλευσης για το μοντέλο ελέγχου των οικονομικών προγραμμάτων¹⁶ όπου ανέφερε χαρακτηριστικά «Η Επιτροπή σημειώνει εν προκειμένω ότι δεν μπορεί να αποκλειστεί αλλαγή των συνθηκών του ανταγωνισμού στις σχετικές λιανικές αγορές κατά την τετραετία που διέρρευσε από τις τελευταίες αναλύσεις τις οποίες διεξήγαγε η EETT, με δεδομένο ιδίως τις ταχείες τεχνολογικές και οικονομικές μεταβολές που χαρακτηρίζουν τις ευρωπαϊκές τηλεπικοινωνιακές αγορές. Τούτο ενδέχεται να

¹⁵ Commission decision concerning Case EL/2010/1113: Remedies on the market for access to the public telephone network at a fixed location for residential and non-residential customers and on the retail calls market

¹⁶ Δημόσια Διαβούλευση αναφορικά με την μεθοδολογία και το μοντέλο για την εξέταση των οικονομικών προγραμμάτων μεμονωμένων ή/και συνδυαστικών υπηρεσιών των επιχειρήσεων με Σημαντική Ισχύ στην Αγορά

συνεπάγει υψηλό δυνητικό κίνδυνο ότι η ανάλυση ΣΙΑ βασίζεται σε αγορά είτε εσφαλμένα οριοθετημένη είτε μη υπαγόμενη πλέον σε εκ των προτέρων κανονιστική ρύθμιση».

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι με βάση το ευρωπαϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο ακόμα και στην περίπτωση που μία αγορά κρίνεται ότι δεν είναι επαρκώς ανταγωνιστική οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές θα πρέπει να αξιολογούν την αναγκαιότητα αλλά και την καταλληλότητα ενδεχόμενων ρυθμιστικών παρεμβάσεων σε σχέση με το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα αλλά και την επίδραση των υφιστάμενων ρυθμιστικών υποχρεώσεων στις σχετιζόμενες αγορές χονδρικής.

Κλείνοντας θα θέλαμε να τονίσουμε ότι η επιβολή ακατάλληλων ή μη αναλογικών ρυθμιστικών υποχρεώσεων μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις στην εθνική οικονομία και την κοινωνική ευημερία, κάτι που δυστυχώς παραβλέπει η ΕΕΤΤ. Πιο συγκεκριμένα:

- Η χώρα μας αντιμετωπίζει μία οικονομική κρίση πρωτοφανών διαστάσεων που πλήττει ολοένα και μεγαλύτερα κοινωνικά στρώματα με δραματική συρρίκνωση των εισοδημάτων και κατακόρυφη αύξηση του αριθμού των ανέργων που αναμένεται να ξεπεράσουν το 1.000.000 εντός του έτους. Υπό τις συνθήκες αυτές η προστασία της κοινωνικής συνοχής αποτελεί πρωταρχικό μέλημα της Πολιτείας ενώ όλες οι κοινωνικά υπεύθυνες εταιρείες καλούνται να συμβάλλουν προς την κατεύθυνση της συγκράτησης των πληθωριστικών πιέσεων. Ο ΟΤΕ αντιλαμβανόμενος την κρισιμότητα της κατάστασης και στο πλαίσιο πάντα των δυνάμεων του προτίθεται να διαμορφώσει οικονομικά προγράμματα που θα ελαφρύνουν τον οικονομικό προϋπολογισμό των νοικοκυριών και ιδιαίτερα τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού. Η ΕΕΤΤ, ωστόσο, αντί να διευκολύνει τον ΟΤΕ προς την κατεύθυνση αυτή θέτει διαρκώς εμπόδια, πρακτική που τελικά αποβαίνει εις βάρος όχι μόνο του ΟΤΕ αλλά και των καταναλωτών.
- Η ανάπτυξη Δικτύων Πρόσβασης Νέας Γενιάς έχει αναδειχθεί σε κεντρικό πολιτικό στόχο σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς θεωρείται ότι μπορούν

να συμβάλουν σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη, να οδηγήσουν στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και να συμβάλλουν στην οικονομική αειφορία ή όπως συνηθέστερα αποκαλείται «πράσινη οικονομία». Επιπρόσθετα θεωρείται βασική προϋπόθεση για τον μετασχηματισμό της κοινωνίας μας σε «Κοινωνία της Γνώσης». Η ανάπτυξή τους μπορεί να έχει πολλαπλά οφέλη για την ελληνική οικονομία προσδίδοντάς της μία αναπτυξιακή προοπτική και ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα της ιδιαίτερα υπό την παρούσα εξαιρετικά δυσμενή οικονομική συγκυρία. Ο ΟΤΕ, ως ο βασικότερος τηλεπικοινωνιακός πάροχος, έχει εκδηλώσει την πρόθεση του και ήδη εργάζεται στην κατεύθυνση αυτή προκειμένου να αναπτυχθεί και στην χώρα μας Δίκτυο Πρόσβασης Νέας Γενιάς. Είναι ωστόσο σημαντικό να τονίσουμε ότι οι επενδύσεις σε Δίκτυα Πρόσβασης Νέας Γενιάς χαρακτηρίζονται από υψηλό επενδυτικό ρίσκο ιδιαίτερα λόγω της υψηλής αβεβαιότητας από την πλευρά της ζήτησης, ενώ υπό τις παρούσες εξαιρετικά δυσμενείς οικονομικές συνθήκες καθίσταται ακόμα περισσότερο αβέβαιη, ως προς την απόδοση της, οποιαδήποτε επένδυση σε Δίκτυα Πρόσβασης Νέας Γενιάς και τίθεται εν αμφιβόλω η οικονομική βιωσιμότητα ενός τέτοιου εγχειρήματος. Κρίσιμη παράμετρος για την επιτυχία του εγχειρήματος είναι η διασφάλιση των απαιτούμενων χρηματοδοτικών πόρων, προαπαιτούμενο για την οποία είναι η οικονομική βιωσιμότητα από την δραστηριοποίηση του ΟΤΕ σε υφιστάμενες υπηρεσίες. Ο ΟΤΕ θεωρεί αναγκαία την εξασφάλιση επαρκών ταμειακών ροών προκειμένου να είναι σε θέση να χρηματοδοτήσει την επένδυση του σε Δίκτυα Πρόσβασης Νέας Γενιάς.

- Η αποστέρηση της δυνατότητας άσκησης ευέλικτης εμπορικής πολιτικής και ανταπόκρισης στις οξυνόμενες πιέσεις του ανταγωνισμού, ιδιαίτερα υπό τις παρούσες εξαιρετικά δυσμενείς οικονομικές συνθήκες που αντιμετωπίζει η χώρα μας, θέτει σε κίνδυνο την οικονομική βιωσιμότητα του ΟΤΕ. Όπως καταδεικνύουν και τα αποτελέσματα του Α τριμήνου 2011 ο ΟΤΕ βρίσκεται σε μία κρίσιμη καμπή καθώς είναι πλέον ζημιογόνος ενώ τα έσοδα του

συρρικνώνονται με ταχύτατους ρυθμούς¹⁷, κατάσταση που αναμένεται να επιδεινωθεί έτι περαιτέρω το προσεχές διάστημα σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των αναλυτών. Είναι σαφές ότι η διασφάλιση της μακροπρόθεσμης οικονομικής βιωσιμότητας του ΟΤΕ αποτελεί ζήτημα πρωταρχικής σημασίας εξαιτίας του μεγέθους του, του κομβικού ρόλου που διαδραματίζει στην αγορά ηλεκτρονικών επικοινωνιών αλλά και της γενικότερης σημασίας του για την εθνική οικονομία.

Για τους παραπάνω λόγους καλούμε την ΕΕΤΤ να αναθεωρήσει την θέση της και να υιοθετήσει μία εποικοδομητική ρυθμιστική πολιτική χωρίς προκαταλήψεις εις βάρος του ΟΤΕ η οποία θα προστατεύει τόσο τα συμφέροντα των καταναλωτών όσο και τον υγιή ανταγωνισμό ενώ παράλληλα θα διασφαλίζει τις προϋποθέσεις μακροπρόθεσμης οικονομικής βιωσιμότητας του ΟΤΕ καθώς και την προοπτική ανάπτυξης Δικτύων Πρόσβασης Νέας Γενιάς προς όφελος της εθνικής οικονομίας και της κοινωνικής ευημερίας.

---

¹⁷ Τα έσοδα από τα βασικά μηνιαία τέλη εμφανίζουν μείωση 13,10% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2009 ενώ αντίστοιχα τα συνολικά έσοδα τηλεφωνίας εσωτερικού εμφανίζουν μείωση 16,30%.

EETT

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

Ορισμός Αγοράς

Ερώτηση Ε1: Συμφωνείτε με το αρχικό συμπέρασμα της EETT ότι οι υπηρεσίες σταθερής πρόσβασης και τηλεφωνικών κλήσεων ανήκουν σε χωριστές σχετικές αγορές προϊόντων;

Η εταιρεία μας συμφωνεί με το αρχικό συμπέρασμα της EETT ότι οι υπηρεσίες σταθερής πρόσβασης και τηλεφωνικών κλήσεων ανήκουν σε χωριστές σχετικές αγορές.

Ωστόσο, η εταιρεία μας θεωρεί ότι η EETT θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις εξελίξεις στην αγορά και τις ανταγωνιστικές πιέσεις, ιδιαίτερα σε σχέση με την αυξητική τάση των συνδυαστικών πακέτων που συνδυάζουν υπηρεσίες πρόσβασης στο τηλεφωνικό δίκτυο, τηλεφωνικές κλήσεις και ευρυζωνική πρόσβαση ενίοτε δε και κλήσεις από κινητό τηλέφωνο. Η διαφαινόμενη επικράτηση των συνδυαστικών πακέτων ως κυρίαρχων στις επιλογές των καταναλωτών διαφοροποιεί αισθητά την δομή της αγοράς και μεταβάλλει τις ανταγωνιστικές πιέσεις κατά τέτοιον τρόπο ώστε ενδεχομένως η διάκριση μεταξύ των αγορών πρόσβασης και υπηρεσιών τηλεφωνίας να καταστεί στο μέλλον αδόκιμη.

Ερώτηση Ε2: Συμφωνείτε με το αρχικό συμπέρασμα της EETT ότι οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN και ISDN BRA ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά, στην οποία δεν ανήκουν οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης ISDN PRA;

Η εταιρεία μας συμφωνεί με το αρχικό συμπέρασμα της EETT ότι οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN και ISDN BRA δεν ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά στην οποία ανήκουν οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης ISDN PRA.

Ερώτηση Ε3: Συμφωνείτε με το αρχικό συμπέρασμα της EETT ότι οι υπηρεσίες σταθερής και κινητής πρόσβασης ανήκουν σε χωριστές σχετικές αγορές;

Η εταιρεία μας συμφωνεί με το αρχικό συμπέρασμα της EETT ότι οι υπηρεσίες σταθερής και κινητής πρόσβασης ανήκουν σε χωριστές σχετικές αγορές.

Όσον αφορά τις υπηρεσίες τηλεφωνίας οικιακής ζώνης (Homezone), καθώς προσφέρουν στον συνδρομητή δυνατότητα εντός μιας προκαθορισμένης γεωγραφικής περιοχής (οικιακή ζώνη), να πραγματοποιεί κλήσεις σε σταθερούς γεωγραφικούς αριθμούς και την δυνατότητα να λαμβάνει κλήσεις μέσω ενός σταθερού γεωγραφικού αριθμού σε τιμές ανταγωνιστικές θα έπρεπε να συμπεριληφθούν στην ίδια σχετική αγορά με τις υπηρεσίες σταθερής πρόσβασης. Παρά το γεγονός ότι, όπως επισημαίνει στην ανάλυση της η EETT, υφίστανται κάποιες λειτουργικές διαφορές καθώς και διαφορά στην ποιότητα μεταξύ των δύο υπηρεσιών, είναι σαφές ότι οι συνδρομητές υπηρεσιών τηλεφωνίας οικιακής ζώνης στην πλειονότητα τους, αν όχι στο σύνολο τους, διακόπτουν τις λαμβανόμενες υπηρεσίες σταθερής πρόσβασης κάτι που τελικά υποδεικνύει ότι υπάρχει υποκαταστασιμότητα μεταξύ των υπηρεσιών αυτών. Επίσης, θα θέλαμε να αναφέρουμε ότι παρά το γεγονός ότι τα μερίδια αγοράς των υπηρεσιών τηλεφωνίας οικιακής ζώνης είναι πράγματι χαμηλά αυτό δεν μπορεί να αποδοθεί μόνον στην ύπαρξη λειτουργικών διαφορών, όπως σχετικά αναφέρει η EETT, αλλά και στο γεγονός ότι έως σήμερα οι πάροχοι των υπηρεσιών αυτών δεν ακολούθησαν επιθετική εμπορική πολιτική διεκδικώντας υψηλότερο μερίδιο αγοράς.

Επιπλέον, η εταιρεία μας θεωρεί ότι η ανάλυση της EETT δεν αναδεικνύει επαρκώς το γεγονός ότι υφίσταται ήδη ως ένα βαθμό υποκατάσταση μεταξύ των υπηρεσιών αυτών και όπως διαφαίνεται η τάση αυτή θα αυξηθεί στο ορατό μέλλον όπως άλλωστε υποδεικνύουν και σχετικές μελέτες¹⁸. Μελέτες, επίσης, υποδεικνύουν ότι η αυξανόμενη διείσδυση της ευρυζωνικής πρόσβασης μέσω δικτύων κινητής τηλεφωνίας αναμένεται να επιφέρει μείωση

¹⁸ The Acceleration of Fixed-Mobile Substitution in Western Europe: Facts and Figures (Analysis Mason Group, July 2007)

τόσο του αριθμού των συνδρομητών συνδυαστικών πακέτων (dual-play) των κυρίαρχων παρόχων σταθερής τηλεφωνίας όσο και των σχετικών εσόδων τους¹⁹.

Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και εάν οι υπηρεσίες αυτές εξαιρεθούν από τον ορισμό της σχετικής αγοράς, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στην ανάλυση της αγοράς και στην επίδραση στο επίπεδο του ανταγωνισμού, καθώς μία πιθανή αύξηση της λιανικής τιμής πρόσβασης μέσω PSTN – ISDN BRA μπορεί να είχε ως αποτέλεσμα την μεταστροφή περισσότερων συνδρομητών προς τις υπηρεσίες homezone.

Ερώτηση Ε4: Συμφωνείτε με το αρχικό συμπέρασμα της EETT ότι οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN, και ISDN BRA ανήκουν στην ίδια αγορά με τις υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης managed VoIP;

Η εταιρεία μας συμφωνεί με το αρχικό συμπέρασμα της EETT ότι οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN, και ISDN BRA ανήκουν στην ίδια αγορά με τις υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης managed VoIP.

Ωστόσο, η εταιρεία μας επισημαίνει ότι υπηρεσίες managed VoIP παρέχονται όχι μόνο μέσω ευρυζωνικών υποδομών αλλά και μέσω άλλων υποδομών πρόσβασης (π.χ μισθωμένες γραμμές, υποδομές οπτικής ίνας, LMDS κ.α). Στην δεύτερη αυτή περίπτωση οι υπηρεσίες απευθύνονται σε επιχειρηματικούς και εταιρικούς πελάτες δεδομένου του υψηλότερου κόστους αρχικής σύνδεσης και της δυνατότητας πολυκαναλικής επικοινωνίας. Οι υπηρεσίες πρόσβασης που έχουν λειτουργικότητα μισθωμένων γραμμών περιλαμβάνονται σε άλλες σχετικές αγορές (μισθωμένων γραμμών λιανικής και χονδρικής) και θα πρέπει να εξαιρεθούν από την σχετική αγορά ρητά. Επίσης υπάρχουν τεχνικές δυνατότητες ώστε μέσω ενός ΑΠΤΒ οι πάροχοι διαθέτουν υπηρεσίες πολυκαναλικής επικοινωνίας και συνεπώς οι υπηρεσίες αυτές αποτελούν λειτουργικά υποκατάστατα των γραμμών πρόσβασης ISDN PRA. Με βάση

¹⁹ Πηγή: Mobile broadband growth to re-accelerate (New Street Research, 25 Nov 2010)

την συγκεκριμένη διαπίστωση, η εταιρεία μας θεωρεί ότι θα πρέπει να διασαφηνιστεί ότι οι υπηρεσίες managed VoIP, οι οποίες εντάσσονται στην συγκεκριμένη σχετική αγορά, αφορούν αποκλειστικά στις υπηρεσίες, αντίστοιχης λειτουργικότητας με τις γραμμές πρόσβασης PSTN και ISDN BRA δηλαδή χωρίς δυνατότητα πολυκαναλικής επικοινωνίας, είτε αυτές παρέχονται μέσω ευρυζωνικών προσβάσεων, είτε μέσω άλλων υποδομών πρόσβασης (π.χ μισθωμένες γραμμές, υποδομές οπτικής ίνας, LMDS κ.α). Συνεπώς, προτείνουμε να μετονομαστεί ο όρος managed VoIP σε managed VoB (Voice over Broadband), σύμφωνα και με την πρακτική των άλλων ΕΡΑ και την ορολογία που χρησιμοποιεί η ΕΕ σε σχετικά κείμενα.

Ερώτηση Ε5: Συμφωνείτε με το αρχικό συμπέρασμα της ΕΕΤΤ ότι οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σταθερής πρόσβασης σε οικιακούς και μη οικιακούς πελάτες ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά προϊόντων;

Η εταιρεία μας καταρχήν συμφωνεί με το αρχικό συμπέρασμα της ΕΕΤΤ ότι οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σταθερής πρόσβασης σε οικιακούς και μη οικιακούς πελάτες ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά προϊόντων καθώς, εάν και υπάρχει διαφοροποίηση, δεν υπάρχει διαθέσιμη επαρκής ανάλυση αναφορικά με τις διαφορές οικονομικών κλίμακος και σκοπού όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών σε οικιακούς και μη οικιακούς χρήστες.

Σχετικά, όμως, θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι η αναφορά της ΕΕΤΤ ότι «η κατωτέρω ανάλυση εστιάζει κυρίως στην περίπτωση της λιανικής πρόσβασης μέσω PSTN/ISDN BRA και της πρόσβασης μέσω γραμμών managed VoIP, καθώς, λόγω των λειτουργικών χαρακτηριστικών της, η πρόσβαση ISDN PRA παρέχεται αποκλειστικά σε μεγάλους εταιρικούς πελάτες.» χρήζει περαιτέρω διασαφήνισης. Όπως αναλυτικά παρουσιάσαμε στην απάντηση μας στην ερώτηση Ε4, οι πολυκαναλικές υπηρεσίες managed VoIP, που παρέχονται είτε μέσω ευρυζωνικών υποδομών είτε μέσω άλλων υποδομών πρόσβασης (π.χ μισθωμένες γραμμές, υποδομές οπτικής ίνας, LMDS κ.α) απευθύνονται σε επιχειρηματικούς και εταιρικούς πελάτες δεδομένου του υψηλότερου κόστους αρχικής σύνδεσης και της

δυνατότητας πολυκαναλικής επικοινωνίας που παρέχουν και συνεπώς οι υπηρεσίες αυτές αποτελούν λειτουργικά υποκατάστατα των γραμμών πρόσβασης ISDN PRA.

Επιπλέον, η εταιρεία μας θεωρεί ότι η EETT θα έπρεπε να έχει προχωρήσει σε μια λεπτομερέστερη ανάλυση των διαφοροποιήσεων των όρων παροχής καθώς και των οικονομιών κλίμακας και σκοπού που σχετίζονται με την παροχή υπηρεσιών σε οικιακούς και μη-οικιακούς πελάτες, αξιοποιώντας όλα τα διαθέσιμα στοιχεία τόσο από τον ΟΤΕ όσο και από τους παρόχους. Η EETT, ωστόσο, παραλείπει οποιαδήποτε αναφορά σε στοιχεία παρόχων ενώ αναφέρει ότι «δύναται να υπάρχει κάποιος βαθμός διαφοροποίησης όσον αφορά τους όρους (πέραν της τιμής) παροχής πρόσβασης σε μερικούς πελάτες, χωρίς όμως κάτι τέτοιο να παρέχει στην EETT σαφή και ασφαλή κριτήρια για τον διαχωρισμό ανάμεσα σε οικιακούς και μη οικιακούς χρήστες». Η αόριστη αυτή αναφορά της EETT καταδεικνύει ότι δεν προχώρησε σε εις βάθος αξιολόγηση του θέματος και συνεπώς το οποιοδήποτε συμπέρασμα της δεν τεκμηριώνεται επαρκώς. Επιπλέον, η EETT δεν αξιολογεί επαρκώς το γεγονός ότι η παροχή υπηρεσιών σε μη οικιακούς πελάτες παρουσιάζει σημαντικότερες οικονομίες κλίμακας και σκοπού έναντι της παροχής σε οικιακούς πελάτες. Η EETT καταλήγει στο συμπέρασμα ότι «το κόστος παροχής υπηρεσιών σε οικιακούς πελάτες σε περιοχές με υψηλή συγκέντρωση οικιακών πελατών δεν διαφοροποιείται ιδιαίτερα από το σχετικό κόστος παροχής υπηρεσιών σε μη οικιακούς πελάτες εντός εμπορικών περιοχών» χωρίς, ωστόσο, να παραθέτει στοιχεία τόσο από τον ΟΤΕ όσο και από τους άλλους παρόχους που να το επιβεβαιώνουν. Επίσης όσον αφορά τα έσοδα καταλήγει μάλλον αυθαίρετα ότι «το έσοδο ανά γραμμή από τις διαφορετικές κατηγορίες πελατών μπορεί να είναι συγκρίσιμο». Θα πρέπει ωστόσο να αναφερθεί ότι, παρά το γεγονός ότι στο πρόσφατο παρελθόν το σύνολο των παρόχων παρείχε υπηρεσίες τόσο σε οικιακούς όσο και σε μη οικιακούς χρήστες, διαφαίνεται πλέον μία τάση επικέντρωσης κάποιων εξ αυτών στους μη οικιακούς χρήστες. Σχετικό παράδειγμα αποτελεί η διακοπή παροχής υπηρεσιών μέσω Αδεσμοποίησης Πρόσβασης στον Τοπικό Βρόχο και η επικέντρωση της στην παροχή υπηρεσιών σε επιχειρήσεις που ανακοίνωσε πρόσφατα η εταιρεία Net One²⁰. Ο ΟΤΕ θεωρεί ότι το υψηλότερο επίπεδο οικονομιών κλίμακας και σκοπού που παρουσιάζει η παροχή υπηρεσιών σε μη οικιακούς πελάτες καθώς και το μεγαλύτερο αναμενόμενο έσοδο ανά συνδρομητή έχει

²⁰ <http://www.netone.gr/index.php?id=4&aid=5>

σαν αποτέλεσμα οι πάροχοι να ανταγωνίζονται τον ΟΤΕ με ιδιαίτερη ένταση στην αγορά των μη οικιακών πελατών έστω και εάν δραστηριοποιούνται ταυτόχρονα και στην παροχή υπηρεσιών σε οικιακούς πελάτες.

Ερώτηση Ε6: Συμφωνείτε με το αρχικό συμπέρασμα της ΕΕΤΤ ότι το εύρος της σχετικής γεωγραφικής αγοράς είναι η Ελληνική επικράτεια;

Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την ανάλυση της αγοράς στις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (§56), αλλά και άλλα σχετικά κείμενα και νομολογία, η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει μία περιοχή όπου οι επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στην προσφορά και στη ζήτηση των σχετικών προϊόντων και υπηρεσιών και όπου οι συνθήκες του ανταγωνισμού είναι παρόμοιες ή επαρκώς ομοιογενείς και που μπορεί να διακριθεί από γειτονικές περιοχές όπου οι συνθήκες ανταγωνισμού είναι ουσιωδώς διαφορετικές. Επομένως, με βάση τα παραπάνω, οι ΕΡΑ οφείλουν να εντάξουν σε ξεχωριστές τοπικές γεωγραφικές αγορές τις περιοχές εκείνες που παρουσιάζουν ετερογενείς συνθήκες ανταγωνισμού σε σχέση με αυτές που παρατηρούνται σε γειτονικές περιοχές. Η δε ανάλυση των κριτηρίων για την ομοιογένεια των συνθηκών ανταγωνισμού θα πρέπει να είναι προσανατολισμένη στο μέλλον (forward-looking), λαμβάνοντας υπόψη και εξελίξεις που αναμένεται να λάβουν χώρα μέχρι την επόμενη ανάλυση αγοράς.

Ειδικότερα όπως αναφέρει και το κείμενο της Διαβούλευσης της ΕΕΤΤ με βάση τις Κοινές Θέσεις του ERG²¹ οι ΕΡΑ θα πρέπει να εξετάσουν εάν οι συνθήκες ανταγωνισμού δικαιολογούν τον ορισμό μιας αγοράς σε εθνικό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα κριτήρια:

- Φραγμούς εισόδου
- Αριθμός προμηθευτών
- Κατανομή μεριδίων αγοράς
- Τιμολόγηση και διαφορές επί των τιμών

²¹ ERG 08 (20) ERG Σχέδιο Κοινής Θέσης σχετικά με τις γεωγραφικές πλευρές της Ανάλυσης Αγορών (ορισμός και κανονιστικές υποχρεώσεις) (Draft Common Position on Geographic Aspects of Market Analysis (definition and remedies))

Από τα στοιχεία που θα παραθέσουμε στην συνέχεια καθίσταται σαφές ότι η ανάπτυξη του ανταγωνισμού στην σχετική αγορά παρουσιάζει ευδιάκριτες γεωγραφικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των περιοχών εκείνων όπου έχουν προχωρήσει οι πάροχοι σε συνεγκατάσταση παρέχοντας υπηρεσίες μέσω ΑΠΤοΒ και στις περιοχές όπου οι υπηρεσίες παρέχονται αποκλειστικά μέσω ΕΠ/ΠΦ ή ΧΕΓ ενώ επιπλέον γεωγραφικές διαφοροποιήσεις μπορούν να εντοπιστούν εάν λάβει κανείς υπόψη τον αριθμό των συνεγκατεστημένων παρόχων ανά Αστικό Κέντρο.

Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται ο αριθμός των Αστικών Κέντρων με κάποια μορφή συνεγκατάστασης (φυσικής ή απομακρυσμένης) σε σχέση με τον αριθμό συνεγκατεστημένων παρόχων σε αυτά:

Αριθμός συνεγκαταστάσεων ανά Α/Κ	Αριθμός Α/Κ με συνεγκατάσταση
0	1455
1	690
2	32
3	46
4	32
5	23
6	14
7	12
8	18
9	17
10	3
11	1

Πίνακας 1. Πλήθος Α/Κ σε σχέση με τον αριθμό συνεγκαταστάσεων

Όπως προκύπτει οι πάροχοι προσφέρουν υπηρεσίες μέσω ΑΠΤοΒ σε 888 σημεία παρουσίας σε σύνολο 2.343 σημείων παρουσίας του ΟΤΕ καλύπτοντας το 85,8% της συνολικής συνδρομητικής βάσης.

Η ΕΕΤΤ, για πρώτη φορά σε ανάλυση σχετικής αγοράς και κατόπιν επανειλημμένων σχετικών επισημάνσεων του ΟΤΕ, προχωρά σε παράθεση συγκεκριμένων στοιχείων για την κατανομή μεριδίων σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές και διακρίνει την ανάλυση της σε επίπεδο νομού αλλά και Αστικού Κέντρου. Στην δεύτερη περίπτωση η ανάλυση της ΕΕΤΤ εξειδικεύεται περαιτέρω με βάση τον αριθμό των συνεγκατεστημένων παρόχων και τον αριθμό των συνδρομητών ανά Αστικό Κέντρο.

Ειδικότερα, η ΕΕΤΤ αναφέρει ότι «στην περίπτωση που ως ξεχωριστές γεωγραφικές περιοχές εκληφθούν οι 52 νομοί της χώρας, τα υπολογιζόμενα μερίδια αγοράς του ΟΤΕ ανά νομό τον Δεκέμβριο του 2010 βρέθηκε να κυμαίνονται μεταξύ 57% και 96%, με τον εθνικό μέσο όρο να διαμορφώνεται στο 73%». Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται τα μερίδια του ΟΤΕ ανά νομό με βάση τους δικούς του υπολογισμούς:

Το κείμενο που ακολουθεί είναι εμπιστευτικού χαρακτήρα και παρακαλούμε για τη μη δημοσιοποίησή του.

ΕΕΤΤ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ (σελ. 26, 27)

Πράγματι, με βάση τα παραπάνω στοιχεία, προκύπτει μια ευρεία διακύμανση των μεριδίων του ΟΤΕ που δεν επιτρέπει την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την καταλληλότητα ορισμού γεωγραφικών αγορών σε επίπεδο νομού. Ωστόσο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι από τα παραπάνω στοιχεία φαίνεται να υπάρχει μία συσχέτιση, που χρήζει περαιτέρω διερεύνησης, μεταξύ των μεριδίων του ΟΤΕ και του επιπέδου αστικοποίησης ενός νομού. Η παρατήρηση αυτή καταδεικνύει το γεγονός ότι οι εναλλακτικοί πάροχοι εστιάζουν εμπορικά, με βάση τον επιχειρησιακό τους σχεδιασμό, σε περιοχές με αστικά χαρακτηριστικά καθώς στην περίπτωση αυτή αφενός το ύψος των αναγκαίων επενδύσεων ανά συνδρομητή είναι χαμηλότερο και αφετέρου τα προσδοκώμενα έσοδα ανά συνδρομητή είναι υψηλότερα.

Η ΕΕΤΤ επίσης διερευνώντας κατά πόσον θα ήταν κατάλληλος ο γεωγραφικός διαχωρισμός της αγοράς με βάση τον αριθμό των συνεγκατεστημένων παρόχων ή/και τον αριθμό των συνδρομητών ανά Αστικό Κέντρο αναφέρει ότι τα διαθέσιμα στην ΕΕΤΤ στοιχεία δεν υποδεικνύουν κάτι τέτοιο καθώς «(α) τα μερίδια αγοράς του ΟΤΕ με βάση τον αριθμό συνεγκατεστημένων παρόχων ανά αστικό κέντρο παραμένουν αρκετά άνω του 50%, ανεξαρτήτως αριθμού συνεγκατεστημένων παρόχων ενώ ο ρυθμός μείωσης του από το Μάρτιο του 2009 δεν διαφοροποιείται ουσιαστικά και (β) τα μερίδια αγοράς του ΟΤΕ με βάση τον αριθμό συνδρομητών ανά αστικό κέντρο παραμένουν αρκετά άνω του 50%, ανεξαρτήτως αριθμού συνδρομητών ενώ ο ρυθμός μείωσης του από το Μάρτιο του 2009 δεν διαφοροποιείται ουσιαστικά» και καταλήγει στο συμπέρασμα ότι «η κατανομή των μεριδίων αγοράς δεν υποδεικνύει την ανάγκη ορισμού ξεχωριστών γεωγραφικών αγορών».

Η προσέγγιση της ΕΕΤΤ θέτει αυθαίρετα το όριο του 50% προκειμένου να στηρίξει τον συλλογισμό της ότι ο ΟΤΕ διατηρεί σημαντικά και σχετικά ομοιογενή μερίδια αγοράς ανεξάρτητα του αριθμού των συνεγκατεστημένων παρόχων ή/και του αριθμού των συνδρομητών ενός Αστικού Κέντρου παρουσιάζοντας μία τελείως διαφορετική εικόνα από αυτήν που προκύπτει από τα πραγματικά δεδομένα που η ίδια χρησιμοποιεί στην ανάλυση της. Πιο συγκεκριμένα, η ΕΕΤΤ απεικονίζει τα μερίδια αγοράς του ΟΤΕ και την εξέλιξη από τον Μάρτιο του 2009 στους ακόλουθους πίνακες:

	Μάρτιος 2009	Δεκέμβριος 2009	Δεκέμβριος 2010
Αστικά κέντρα με αριθμό συν. παρόχων - 0	100%	98%	96%
Αστικά κέντρα με αριθμό συν. παρόχων - 1	98%	92%	82%
Αστικά κέντρα με αριθμό συν. παρόχων - 2	0%	90%	79%
Αστικά κέντρα με αριθμό συν. παρόχων - 3	86%	79%	69%
Αστικά κέντρα με αριθμό συν. παρόχων - 4	82%	76%	64%
Αστικά κέντρα με αριθμό συν. παρόχων - 5+	78%	73%	64%
Σύνολο	87%	81%	73%

Πίνακας 2. Μεριδία αγοράς του ΟΤΕ ανάλογα με τον αριθμό συνεγκατεστημένων παρόχων

	Μάρτιος 2009	Δεκέμβριος 2009	Δεκέμβριος 2010
Αστικά κέντρα με αριθμό συνδρομητών 0-4999	100%	96%	89%
Αστικά κέντρα με αριθμό συνδρομητών 5000-9999	92%	84%	73%
Αστικά κέντρα με αριθμό συνδρομητών 10000-19999	83%	76%	67%
Αστικά κέντρα με αριθμό συνδρομητών 20000-29999	81%	73%	64%
Αστικά κέντρα με αριθμό συνδρομητών 30000-39999	77%	72%	64%
Αστικά κέντρα με αριθμό συνδρομητών 40000-49999	78%	73%	64%
Αστικά κέντρα με αριθμό συνδρομητών 50000+	79%	74%	65%
Σύνολο	87%	81%	73%

Πίνακας 3. Μεριδία αγοράς του ΟΤΕ ανάλογα με τον μέγεθος του Α/Κ

	Μάρτιος 2009	Δεκέμβριος 2009	Δεκέμβριος 2010
Αστικά κέντρα με αριθμό συνδρομητών 0-4999	100%	96%	89%
Αστικά κέντρα με αριθμό συνδρομητών 5000-9999	92%	84%	73%
Αστικά κέντρα με αριθμό συνδρομητών 10000+	80%	74%	64%
Σύνολο	87%	81%	73%

Πίνακας 4. Μεριδία αγοράς του ΟΤΕ ανά κατηγορία μεγέθους του Α/Κ

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει αδιαμφισβήτητα ότι με βάση και τα δύο παραπάνω κριτήρια, δηλαδή τόσο τον αριθμό των συνεγκατεστημένων παρόχων όσο και τον αριθμό των συνδρομητών ανά Αστικό Κέντρο, υφίσταται σαφής διαφοροποίηση των μεριδίων αγοράς του ΟΤΕ και των συνθηκών ανταγωνισμού και συνεπώς συντρέχουν οι προϋποθέσεις για τον ορισμό επιμέρους γεωγραφικών αγορών. Επιπλέον τα ανωτέρω στοιχεία καταδεικνύουν μια σημαντική μείωση των μεριδίων αγοράς του ΟΤΕ σε ετήσια βάση της τάξεως του 10% στις περιοχές όπου δραστηριοποιούνται πάροχοι μέσω της Αδεσμοποίητης Πρόσβασης στον Τοπικό Βρόχο.

Με βάση τα στοιχεία του ΟΤΕ για το τέλος Μαρτίου 2011 προκύπτει ότι συνεχίζει με αμείωτους ρυθμούς η ανωτέρω τάση υποχώρησης των μεριδίων αγοράς του ΟΤΕ. Πιο συγκεκριμένα, στον ακόλουθο πίνακα φαίνονται τα μερίδια του ΟΤΕ στο τέλος Μαρτίου του 2011 ανάλογα με τον αριθμό των συνεγκατεστημένων παρόχων ανά Αστικό Κέντρο καθώς και η μεταβολή τους σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2010:

Το κείμενο που ακολουθεί είναι εμπιστευτικού χαρακτήρα και παρακαλούμε για τη μη δημοσιοποίησή του.

ΕΕΤΤ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ (σελ. 31, 32, 33, 34, 35, 36)

Ένα επίσης ιδιαίτερα σημαντικό σημείο το οποίο η ΕΕΤΤ παραλείπει να αποτυπώσει στην ανάλυση της και το οποίο επηρεάζει σημαντικά τον ορισμό και την ανάλυση της σχετικής αγοράς και ιδιαίτερα την γεωγραφική διάσταση της είναι το μέτρο 4.2 της Κοινωνίας της Πληροφορίας Α.Ε «Χρηματοδότησης επιχειρήσεων για την ανάπτυξη ευρυζωνικής πρόσβασης στις περιφέρειες της Ελλάδας». Το έργο αυτό περιλάμβανε τον διαχωρισμό της χώρας σε γεωγραφικές ζώνες ισοδύναμου περίπου πληθυσμού και την επιδότηση κατά 50% επιχειρηματικών σχεδίων προϋπολογισμού 160 εκ. € για την παροχή ευρυζωνικής πρόσβασης και είχε ως τελικούς αποδέκτες τους παρόχους HOL, Tellas, CYTA και Forthnet. Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται η πληθυσμιακή κάλυψη ανά ζώνη και ανά τελικό αποδέκτη του μέτρου:

ΥΠΟΕΡΓΟ/ ΖΩΝΗ	Τ.Α	Νομοί	Δημ. Διαμ.	Σύνολο Μόνιμων κατοίκων ²²
1	HoL	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ, ΒΟΙΩΤΙΑΣ, ΕΥΒΟΙΑΣ, ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ, ΦΩΚΙΔΟΣ, ΚΥΚΛΑΔΩΝ	718	807.483
2	HoL	ΑΡΤΗΣ, ΠΡΕΒΕΖΗΣ, ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ, ΑΧΑΪΑΣ, ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ, ΛΕΥΚΑΔΑΣ, ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ, ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	970	841.972
3	Tellas	ΖΑΚΥΝΘΟΥ, ΗΛΕΙΑΣ, ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ, ΑΡΚΑΔΙΑΣ, ΠΕΙΡΑΙΩΣ ²³ , ΛΑΚΩΝΙΑΣ, ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ, ΡΕΘΥΜΝΗΣ, ΧΑΝΙΩΝ	1365	861.652
4	HoL	ΠΙΠΕΡΙΑΣ, ΚΑΡΔΙΤΣΗΣ, ΛΑΡΙΣΗΣ, ΤΡΙΚΑΛΩΝ, ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ,	1051	928.877

²² Τα παραπάνω στοιχεία αφορούν το μόνιμο πληθυσμό κάθε ζώνης όπως αυτά παρέχονται από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία με βάση την απογραφή του 2001.

²³ Δήμοι: Σπετσών – Μεθάνων – Κυθήρων – Αντικυθήρων – Τροιζήνας – Ύδρας

		ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ, ΚΕΡΚΥΡΑΣ		
5		ΓΡΕΒΕΝΩΝ, ΠΕΛΛΗΣ, ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ, ΚΟΖΑΝΗΣ,		
	CYTA	ΠΕΙΡΑΙΩΣ ²⁴ , ΦΛΩΡΙΝΗΣ, ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ, ΛΑΣΙΘΙΟΥ, ΗΜΑΘΙΑΣ	836	946.419
6		ΔΡΑΜΑΣ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ, ΚΙΑΚΙΣ, ΣΕΡΡΩΝ		
	Forthnet		489	700.923
7		ΕΒΡΟΥ, ΚΑΒΑΛΑΣ, ΞΑΝΘΗΣ, ΡΟΔΟΠΗΣ, ΛΕΣΒΟΥ, ΣΑΜΟΥ, ΧΙΟΥ, ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ		
	Forthnet		581	835.662

Πίνακας 5. Τελικοί αποδέκτες του έργου Μέτρο 4.2 της Κοινωνίας της Πληροφορίας Α.Ε ανά ζώνη

Στα πλαίσια του συγκεκριμένου έργου, το οποίο ολοκληρώθηκε εντός του 2009, υλοποιήθηκαν 693 συνεγκαταστάσεις που καλύπτουν το 16,6% της συνολικής συνδρομητικής βάσης.

Το συγκεκριμένο μέτρο πέραν από την επιδότηση για την ανάπτυξη υποδομών περιλάμβανε και δράσεις ύψους 50 εκ. € για την ενίσχυση της ζήτησης με επιδότηση τελικών χρηστών ως ακολούθως:

²⁴ Δήμοι: Σαλαμίνας – Αμπελακίων – Πόρου – Αίγινας – Αγκιστριού

Δικαιούχοι		Ποσοστό επιδότησης	
Ιδιώτες	Εντός Περιοχών ΚτΠ	50%	
	Οικογένειες		
	Πολυτέκνων		
	Ηλικιωμένοι άνω 65		
	Άνεργοι		
Ιδιώτες - Ειδικές κατηγορίες	Μονογονεϊκές Οικογένειες	75%	
	Οικονομικοί Μετανάστες		
	Άτομα με αναπηρίες (ΑΜΕΑ)		
	Επιχειρήσεις		50%
	Εντός Περιοχών ΚτΠ		

Είναι προφανές ότι παρότι το Μέτρο 4.2 αφορούσε την χρηματοδότηση για την ανάπτυξη υποδομών για την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών οι υποδομές που αναπτύχθηκαν χρησιμοποιούνται και για την παροχή φωνητικών υπηρεσιών που εμμέσως επιδοτούνται. Πράγματι όπως προκύπτει από τους δημοσιευμένους καταλόγους των αποδεκτών του Μέρους 4.2 οι πάροχοι παρέχουν επιδοτούμενα συνδυαστικά πακέτα (double-play) σε τιμές χαμηλότερες αυτών που παρέχονται σε περιοχές εκτός κάλυψης του Μέρους. Πιο συγκεκριμένα η Forthnet παρέχει το πακέτο Επιδοτούμενο Forthnet 2play²⁵ που περιλαμβάνει απεριόριστες εθνικές κλήσεις στην τιμή των 30,90 € / μήνα έναντι κανονικής τιμής 34,90 € / μήνα. Επιπλέον η HOL παρέχει την υπηρεσία hol double-play lite ΚτΠ²⁶ το οποίο περιλαμβάνει 200 λεπτά αστικών και υπεραστικών κλήσεων στην τιμή των 19,10 € / μήνα.

Με βάση τα παραπάνω, ο ΟΤΕ θεωρεί ότι η ΕΕΤΤ όφειλε να προχωρήσει σε εις βάθος ανάλυση των συνθηκών ανταγωνισμού σε τοπικό επίπεδο λαμβάνοντας υπόψη ότι οι

²⁵ <http://www.forthnet.gr/templates/corporateProductsDetails2.aspx?c=10012139>

²⁶ <http://www.hol.gr/default.asp?pID=23&ct=39&itmID=109&la=1>

εναλλακτικοί πάροχοι, αλλά όχι ο ΟΤΕ, επωφελήθηκαν μέσω της παροχής κρατικών ενισχύσεων τόσο για την ανάπτυξη υποδομών όσο και για την επιδότηση τελικών χρηστών με στόχο την ενίσχυση του ανταγωνισμού. Η χρηματοδότηση των επενδύσεων των παρόχων αλλά και η δυνατότητα τους να παρέχουν διαφοροποιημένες τιμές μέσω μηχανισμών επιδότησης, τις οποίες ο ΟΤΕ δεν είναι σε θέση να ακολουθήσει, τους παρέχει σαφές ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι αυτού, όπως άλλωστε αναγνωρίζεται και σε σχετική απόφαση της Ε.Ε.²⁷ όπου αναφέρεται ότι «η Επιτροπή θεωρεί ότι το κοινοποιηθέν μέτρο προσπορίζει οικονομικό πλεονέκτημα στους επιλεγέντες παρόχους δικτύου» αλλά και ότι «ο συνολικός αντίκτυπος για τον ανταγωνισμό κρίνεται θετικός». Όπως τεκμηριώνεται από την Οικονομική Θεωρία αλλά και το Δίκαιο του Ανταγωνισμού η παροχή κρατικών ενισχύσεων επιδρά στις συνθήκες εισόδου στην αγορά αλλά και στην κάθετη διαφοροποίηση ενώ επιπλέον μειώνει άμεσα το οριακό κόστος του δικαούχου της ενίσχυσης²⁸. Η ΕΕΤΤ, ωστόσο, δεν έλαβε υπόψη της τις συγκεκριμένες πτυχές της επίδρασης της κρατικής ενίσχυσης στην λειτουργία του ανταγωνισμού σε τοπικό επίπεδο παραβιάζοντας την υποχρέωση της για συνολική και ενδελεχή ανάλυση των χαρακτηριστικών της αγοράς. Η επίδραση στον ανταγωνισμό του Μέτρου 4.2 επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι σε 47 Αστικά Κέντρα τα οποία φαίνονται στον Πίνακα 6 και στα οποία οι πάροχοι προχώρησαν σε επενδύσεις χρηματοδοτούμενοι μέσω του Μέτρου 4.2 τα μερίδια αγοράς του ΟΤΕ έχουν υποχωρήσει σε επίπεδα κάτω του 60%.

Σημειώνεται επίσης, ότι το τελευταίο διάστημα έχει παρατηρηθεί η τάση να γίνονται προσφορές ή προωθητικές ενέργειες σε εστιασμένο γεωγραφικό επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα, η Wind προχώρησε σε προσφορές σε τοπικό επίπεδο και συγκεκριμένα στο Ηράκλειο και στη Ρόδο και στους νομούς Χανίων, Ρεθύμνου και Μεσσηνίας. Μέσω των προωθητικών ενεργειών, διανεμήθηκαν 80.000 ειδικά κουπόνια, οι κάτοχοι των οποίων μπορούν να τα προσκομίσουν σε οποιοδήποτε κατάστημα Wind προκειμένου να μάθουν το δώρο τους (21 κουπόνια κερδίζουν). Τα δώρα αυτά είναι τριήμερα ταξίδια στην Σαντορίνη ή στη Μύκονο. Η

²⁷ E(2006)2948 Κρατική ενίσχυση αριθ. Ν 201/2006 – Ελλάδα Ανάπτυξη ευρυζωνικής πρόσβασης σε υποεξυπηρετούμενες περιοχές

²⁸ The effect of state aid on market shares: an empirical investigation in an EU member state, Caroline Buts and Marc Jegers

συγκεκριμένη προωθητική ενέργεια έληξε στις 31/5/2011. Επιπλέον από τα καταστήματα Wind, στις παραπάνω περιοχές ίσχυαν οι παρακάτω προσφορές:

- Wind Telephony Medium (απεριόριστες αστικές και υπεραστικές κλήσεις) από 23,67€/μήνα στα 16,9€/μήνα για ένα χρόνο.
- Wind Double Play Medium (απεριόριστες αστικές και υπεραστικές κλήσεις και ADSL έως 24 Mbps) από 34€/μήνα στα 26,9€/μήνα για ένα χρόνο.

Η Forthnet προχώρησε σε μια τοπική προσφορά σε περιοχές της Ανατολικής Μακεδονίας και στη Θράκη, σύμφωνα με την οποία το πακέτο “Forthnet Double Play Economy” (απεριόριστες αστικές και υπεραστικές κλήσεις και ADSL έως 24 Mbps) παρέχεται στα 24,9€/μήνα για 12 μήνες και μετά το πέρας αυτών στα 34,9€/μήνα, για εγγραφές έως 30 Ιουνίου 2011. Υπενθυμίζουμε ότι η επίσημη προσφορά της εταιρίας για το ανωτέρω πακέτο είναι 24,9€/μήνα για 4 μήνες (34,9€/μήνα μετά το πέρας αυτών) και ισχύει έως 31 Μαΐου.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι πάροχοι εφαρμόζουν διαφοροποιημένες εμπορικές πρακτικές (προσφορές, προωθητικές ενέργειες) σε γεωγραφικό επίπεδο γεγονός που δεν αποτυπώνει επαρκώς στην ανάλυσή της η ΕΕΤΤ καθώς αναφέρει ότι οι πάροχοι προχωρούν σε κάποιες επιδοτήσεις / προσφορές συγκεκριμένης χρονικής διάρκειας «σε περιοχές όπου έχουν ξεκινήσει πρόσφατα την εμπορική δραστηριοποίησή τους».

Τέλος, θα θέλαμε να αναφέρουμε κάποια στοιχεία σε σχέση με τον καθορισμό γεωγραφικών αγορών σε άλλα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πιο συγκεκριμένα στο Ηνωμένο Βασίλειο, την Αυστρία και την Πορτογαλία έχει υιοθετηθεί η προσέγγιση ότι ο βαθμός ανάπτυξης του ανταγωνισμού με βάση τον ΑΠΤοΒ αποτελεί βασικό κριτήριο για τον ορισμό γεωγραφικών αγορών και την διαφοροποίηση των επιβαλλόμενων ρυθμίσεων. Πιο συγκεκριμένα η Ofcom διαχώρισε την αγορά Χονδρικής Ευρυζωνικής Πρόσβασης (αγορά 5)

στην οποία δραστηριοποιείται η ΒΤ (το Ηνωμένο Βασίλειο με εξαίρεση την περιοχή του Hull) σε τρεις επιμέρους αγορές ως ακολούθως²⁹:

- Αγορά 1: Κέντρα στα οποία είναι παρούσα μόνο η ΒΤ (19,2% των κέντρων)
- Αγορά 2: Κέντρα στα οποία υπάρχουν 2 ή 3 εναλλακτικοί πάροχοι με πρόβλεψη για 4 ή περισσότερους αλλά με αριθμό συνδρομητών μικρότερο από 10.000 (15,7% των κέντρων)
- Αγορά 3: Κέντρα στα οποία υπάρχουν 4 ή περισσότεροι εναλλακτικοί πάροχοι και με αριθμό συνδρομητών μεγαλύτερο από 10.000 (64,4% των κέντρων)

Στις αγορές 1 και 2 διαπιστώθηκε ότι η ΒΤ εξακολουθεί να διαθέτει Σημαντική Ισχύ στην Αγορά ενώ στην αγορά 3 διαπιστώθηκε αποτελεσματικός ανταγωνισμός και αποσύρθηκαν οι υφιστάμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις της ΒΤ.

Ανάλογη προσέγγιση στην αγορά Χονδρικής Ευρυζωνικής Πρόσβασης ακολουθήθηκε και στην Πορτογαλία³⁰ όπου ως βασικό κριτήριο γεωγραφικής διάκρισης υιοθετήθηκε η ύπαρξη κατ' ελάχιστο ενός εναλλακτικού παρόχου ΑΠΤοΒ και ενός παρόχου με βάση καλωδιακές υποδομές. Με βάση το κριτήριο αυτό θεωρήθηκε ότι σε 184 κέντρα που αριθμούν το 61% των συνδρομητών ευρυζωνικής πρόσβασης υφίσταται αποτελεσματικός ανταγωνισμός και συνεπώς αποσύρθηκαν οι υφιστάμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις που είχαν επιβληθεί στην Portugal Telecom.

---

29 Ofcom Consultation: Review of the wholesale broadband access markets 2006/07 Identification of relevant markets, assessment of market power and proposed remedies

30 Case PT/2008/0851: Wholesale broadband access

Ανάλυση Αγοράς & Ρυθμιστικές Υποχρεώσεις

Ερώτηση Ε7: Συμφωνείτε με το αρχικό συμπέρασμα της ΕΕΤΤ σχετικά με την ύπαρξη ΣΙΑ στις σχετικές αγορές λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση;

Σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο, η ΕΕΤΤ υποχρεούται να εκτιμήσει τη ΣΙΑ σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό δίκαιο και να λάβει υπόψη «στο μέγιστο δυνατό βαθμό» τις Κατευθυντήριες Γραμμές για τη ΣΙΑ. Τα κριτήρια που θεωρούνται καθοριστικά σχετικά με την ύπαρξη ΣΙΑ στην παροχή λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο αναλύονται κατωτέρω και περιλαμβάνουν τα εξής:

- Την σχετική ισχύ στην αγορά του ΟΤΕ με αναφορά στο μερίδιο αγοράς, τόσο σε σχέση με άλλους παρόχους όσο και διαχρονικά
- Την πιθανότητα δυνητικού ανταγωνισμού ικανού να ασκήσει ανταγωνιστική πίεση στον ΟΤΕ, ιδίως εν όψει των φραγμών εισόδου, των φραγμών μεταστροφής και των φραγμών επέκτασης,
- Την έλλειψη ή μη αντισταθμιστικής αγοραστικής δύναμης προερχόμενης από λιανικούς πελάτες, και
- Τις αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές.

Κατά την επανεξέταση των αγορών θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα εξής:

- Σύμφωνα με την πρακτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όπως διαμορφώνεται μέσα από τις αποφάσεις της αλλά και την πάγια νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου³¹, οι «ειδικές συνθήκες» που επικρατούν σε μία αγορά σε μία δεδομένη χρονική στιγμή θα πρέπει να εκτιμηθούν σε κάθε ανάλυση αγοράς, ιδίως όσον αφορά στον εντοπισμό επιχείρησης με δεσπόζουσα θέση και σε συνάρτηση με τη δομή των συνθηκών του ανταγωνισμού στη συγκεκριμένη αγορά. Ειδικότερα θα πρέπει να ληφθούν υπόψη όλοι οι παράγοντες που επηρεάζουν είτε άμεσα είτε έμμεσα τον

31 COMP/38.233 Wanadoo Interactive, παρ. 164, COMP/38.784, Wanadoo Espagna vs. Telefonica παρ. 280 και 287, Michelin I, C-322/81 παρ.57, AKZO C-62/86, παράγραφος 38, Tetra Pak II T-83/91, παρ. 114, Promedia T-111/96, παρ. 139, Irish Sugar T-228/97 παρ.112, Michelin II T-203/01, παρ. 97, France Telecom S.A. T-340/03 παρ. 100

ανταγωνισμό, όπως η θέση όλων των ανταγωνιστών στην αγορά, η μελλοντική ανάπτυξη των ανταγωνιστών ή η είσοδος δυνητικών ανταγωνιστών και η αγοραστική δύναμη των πελατών του υπόχρεου παρόχου³².

- Ο προσδιορισμός των αγορών και η αξιολόγηση της ΣΙΑ θα πραγματοποιείται με τις ίδιες μεθόδους που ισχύουν στο δίκαιο του ανταγωνισμού³³ με γνώμονα τις μελλοντικές εξελίξεις της αγοράς. Στο πλαίσιο αυτό η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης θα κριθεί από τον συνδυασμό παραγόντων που πρέπει να συντρέχουν αθροιστικά, η δε καταχρηστική συμπεριφορά να μην είναι αντικειμενικά αναγκαία ή να μην δημιουργεί οικονομικές αποτελεσματικότητες, να προκύπτει δε από αδιάσειστες αποδείξεις³⁴.

1. Μεριδία αγοράς

α) Λιανική πρόσβαση στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN, ISDN BRA και managed VoIP, για οικιακούς και μη οικιακούς χρήστες στην Ελλάδα

Η ΕΕΤΤ στην ανάλυση της υιοθετεί την άποψη ότι ο ΟΤΕ εξακολουθεί να διατηρεί ένα υψηλό μερίδιο αγοράς στην υπό εξέταση αγορά δεδομένου ότι στο τέλος του 2010 ο ΟΤΕ είχε μερίδιο αγοράς 72,7%. Ωστόσο, όπως αναφέρει και η ίδια, σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την ανάλυση της αγοράς και την εκτίμηση της σημαντικής ισχύος στην αγορά «η ύπαρξη ΣΙΑ δεν δύναται να θεμελιωθεί μόνο επί τη βάση υψηλών μεριδίων αγοράς και οι ρυθμιστικές αρχές οφείλουν να διεξάγουν ανάλυση του συνόλου των οικονομικών χαρακτηριστικών της σχετικής αγοράς προτού καταλήξουν στο συμπέρασμα αναφορικά με την ύπαρξη ΣΙΑ» παρότι εν γένει «πολύ υψηλά μερίδια άνω του 50% στην σχετική αγορά – εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις - είναι ενδεικτικά της ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης».

³² I/ERG Opinion on the draft Recommendation on relevant markets παρ. 5, σελ.3 & 4, Communication Guidance on the Commission's Enforcement Priorities in Applying Art. 82 EC COM (2008) παρ. 9-12

³³ Κατευθυντήριες Γραμμές για την ανάλυση της αγοράς και την εκτίμηση της σημαντικής ισχύος στην αγορά (2002/C 165/03) παρ. 24

³⁴ Communication Guidance on the Commission's Enforcement Priorities in Applying Art. 82 EC COM (2008) παρ.10, και 20

Όπως προκύπτει σαφώς από τα στοιχεία που παραθέτει στην ανάλυση της η ΕΕΤΤ, υφίσταται μια σημαντική και επιταχυνόμενη μείωση των μεριδίων αγοράς του ΟΤΕ καθώς στο διάστημα των δύο τελευταίων ετών υποχώρησαν κατά 16,1% και πιο συγκεκριμένα 7,5% το 2009 και 8,6% το 2010.

Το κείμενο που ακολουθεί είναι εμπιστευτικού χαρακτήρα και παρακαλούμε για τη μη δημοσιοποίησή του.

ΕΕΤΤ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ

β) Λιανική πρόσβαση στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης ISDN PRA στην Ελλάδα

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παραθέτει στην ανάλυση της η EETT το μερίδιο αγοράς του ΟΤΕ στην συγκεκριμένη αγορά ήταν στο τέλος του 2010 87,8%. Εντούτοις, θα θέλαμε να επισημάνουμε το παράδοξο γεγονός ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά, στο τέλος του 2005 ο συνολικός αριθμός των συνδέσεων ISDN PRA όλων των παρόχων ανερχόταν σε 7.538 ενώ στο τέλος του 2010 ήταν μόλις 5.990 δηλαδή μειωμένος κατά 20,54% ενώ μόλις κατά το τελευταίο έτος παρουσιάζεται μείωση 5,99%. Αντίστοιχα η μείωση των συνδέσεων PSTN, ISDN BRA και managed VoIP σε σχέση με το τέλος του 2005 ήταν σημαντικά μικρότερη και συγκεκριμένα 5,68%. Σύμφωνα με τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτει ότι υφίσταται μία τάση σημαντικής μείωσης του αριθμού των συνδέσεων ISDN PRA γεγονός που ενδεχομένως καταδεικνύει ότι υφίσταται μία τάση υποκατάστασης από άλλα προϊόντα που παρέχουν δυνατότητα πολυκαναλικής επικοινωνίας (π.χ. υπηρεσίες managed VoIP που παρέχονται μέσω μισθωμένων γραμμών, υποδομών οπτικής ίνας, LMDS, ΑΠΤΒ) ενδεχόμενο που θα έπρεπε να διερευνηθεί διεξοδικότερα από την EETT στο στάδιο ορισμού της αγοράς.

2. Δυνητικός ανταγωνισμός και φραγμοί εισόδου και επέκτασης

Για τη διαπίστωση της ύπαρξης υψηλών και μη παροδικών φραγμών εισόδου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ερευνά αν έχει σημειωθεί κατά το παρελθόν συχνή και επιτυχημένη είσοδος ανταγωνιστών στη συγκεκριμένη αγορά καθώς και αν η είσοδος επετεύχθη σε εύλογο χρονικό διάστημα και ήταν επαρκής³⁵ ώστε να περιόρισε ή να έχει πιθανότητα να περιορίσει την ισχύ στην αγορά της επιχείρησης με δεσπόζουσα θέση. Είναι προφανές, με βάση και τα στοιχεία που παραθέτει η EETT στην παρούσα διαβούλευση, ότι στην αγορά δραστηριοποιείται σημαντικός αριθμός παρόχων οι οποίοι προσφέρουν κλήσεις μέσω Αδεσμοποίητης Πρόσβασης στον Τοπικό Βρόχο και ΧΕΓ. Πιο συγκεκριμένα στις 30/3/2011 επί συνόλου 9 παρόχων που δραστηριοποιούνται στην αγορά πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο οι 7 δραστηριοποιούνται μέσω Αδεσμοποίητης Πρόσβασης στον Τοπικό

³⁵ Communication Guidance on the Commission's Enforcement Priorities in Applying Art. 82 EC COM (2008) παρ.16 σελ.7

Βρόχο ενώ οι 2 εξ αυτών μέσω ΧΕΓ. Επιπλέον κατά το παρελθόν οι πάροχοι εισήλθαν αρχικά στις επιμέρους αγορές κλήσεων προσφέροντας υπηρεσίες μέσω ΕΦ/ΠΦ και σταδιακά, σύμφωνα και με το μοντέλο της επενδυτικής κλίμακας (ladder of investment), οι περισσότεροι εξ αυτών επένδυσαν στην παροχή υπηρεσιών μέσω ΑΠΤοΒ προκειμένου να παρέχουν στους καταναλωτές διαφοροποιημένες υπηρεσίες.

Η ΕΕΤΤ, ωστόσο, στην ανάλυση της αναφέρει ότι «για να εισέλθει στην αγορά ένας εναλλακτικός πάροχος μέσω ΑΠΤΒ θα πρέπει να επιβαρυνθεί με σημαντικό μη ανακτήσιμο κόστος προκειμένου να αποκτήσει τις αναγκαίες συνεγκαταστάσεις στα αστικά κέντρα του ΟΤΕ. Αυτό το μη ανακτήσιμο κόστος, όταν συνδυάζεται με τις οικονομίες κλίμακας και πυκνότητας που χαρακτηρίζουν τα δίκτυα τοπικής πρόσβασης, αυξάνουν σημαντικά τους φραγμούς εισόδου για κάθε νεοεισερχόμενο πάροχο».

Η ανωτέρω επιχειρηματολογία της ΕΕΤΤ παραβλέπει το γεγονός ότι ο ΟΤΕ παρέχει χονδρικές υπηρεσίες Αδεσμοποίησης Πρόσβασης στον Τοπικό Βρόχο σε κοστοστρεφείς τιμές βάσει της μεθοδολογίας Μέσου Μακροπρόθεσμου Επαυξητικού Κόστους με βάση το Τρέχον Κόστος των παγίων δηλαδή σε τιμές που, εξ ορισμού, ενσωματώνουν τις οικονομίες κλίμακας και σκοπού του ΟΤΕ. Πρέπει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με κείμενο του ERG³⁶ η εξέταση του κατά πόσον οι υψηλοί φραγμοί εισόδου μπορούν να θεωρηθούν ως μη παροδικοί θα πρέπει να γίνεται με βάση την προσέγγιση (modified Greenfield approach) ότι στην υπό εξέταση αγορά δεν υφίσταται ρύθμιση λαμβάνοντας ωστόσο υπόψη την ρύθμιση που πιθανώς υφίσταται στην ανάντη αγορά ή σε αγορές στενά σχετιζόμενες. Με βάση αυτήν την προσέγγιση η υποχρέωση παροχής υπηρεσιών χονδρικής πρόσβασης θεωρείται ότι δύναται να μειώσει ή ακόμα και να εξαλείψει τυχόν δομικούς φραγμούς εισόδου (π.χ έλεγχος σε υποδομές που δεν είναι εύκολο να αναπαραχθούν, κάθετη ολοκλήρωση κ.α). Πολύ περισσότερο η επιβολή υποχρέωσης κοστοστρέφειας θεωρείται ότι παρέχει στους εναλλακτικούς παρόχους την δυνατότητα να αποκτήσουν πρόσβαση στις αναγκαίες εισροές σε τιμές που τους επιτρέπουν να ανταγωνιστούν ισότιμα τον κυρίαρχο πάροχο.

³⁶ ERG Report on Guidance on the application of the three criteria test (July 2008)

Επιπλέον, η ΕΕΤΤ αναφέρει ότι «στην περίπτωση που ένας πάροχος επιθυμεί να προσφέρει υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης που καλύπτουν το σύνολο της γεωγραφικής έκτασης της χώρας, θα πρέπει να συνεγκατασταθεί σε όλα τα κέντρα του ΟΤΕ τα οποία υπερβαίνουν τα 2300 συνολικά» κάτι που έρχεται σε αντίφαση με την αναφορά της στην σελ. 46 του κειμένου της Δημόσιας Διαβούλευσης όπου αναφέρεται ότι «επί του παρόντος οι εναλλακτικοί πάροχοι προσφέρουν υπηρεσίες πρόσβασης στις περιοχές που διατηρούν υποδομές (ίδια μέσα ή μέσω ΑΠΤΒ), ενώ στις υπόλοιπες περιοχές προσφέρουν ή δύνανται να προσφέρουν πρόσβαση μέσω ΧΕΓ. Συνεπώς ο αριθμός των προμηθευτών/ ανταγωνιστών του ΟΤΕ δυνητικά μπορεί να είναι ο ίδιος σε όλη την επικράτεια». Επιπλέον στην σελ. 79 αναφέρεται ότι «με τη χρήση της ΧΕΓ και άλλων προϊόντων χονδρικής (όπως η Χονδρική Ευρυζωνική Πρόσβαση, ΧΕΠ), οι εναλλακτικοί μπορούν να ανταγωνιστούν τον ΟΤΕ σε εθνικό επίπεδο, ακόμα και σε περιοχές στις οποίες δεν διαθέτουν σημεία φυσικής παρουσίας (δηλ. ευκολίες συνεγκατάστασης σύμφωνα με την αγορά 4). Συνεπώς, η ΧΕΓ σε συνδυασμό με άλλα προϊόντα χονδρικής, επιτρέπουν στους εναλλακτικούς να επιτύχουν πλήρη κάλυψη χωρίς να απαιτείται η αναγκαία επένδυση υποδομής μη ανακτήσιμου κόστους». Συνεπώς, όπως αναγνωρίζει και η ίδια η ΕΕΤΤ, ένας πάροχος δεν είναι απαραίτητο να συνεγκατασταθεί σε όλα τα Αστικά Κέντρα του ΟΤΕ προκειμένου να είναι σε θέση να τον ανταγωνιστεί ισότιμα αλλά δύναται να επιλέξει τον καταλληλότερο, με βάση τον επιχειρηματικό του σχεδιασμό, συνδυασμό υπηρεσιών Αδεσμοποίησης Πρόσβασης στον Τοπικό Βρόχο και ΧΕΓ

Είναι αξιοσημείωτο ότι η ΕΕΤΤ αναφέρει ότι :

«Ενώ ένας αριθμός παρόχων Επιλογής/Προεπιλογής Φορέα έχουν ανέβει στην “σκάλα επενδύσεων» (ladder of investment) με τη χρήση των αποδεσμοποιημένων βρόχων του ΟΤΕ, το επιχειρηματικό τους μοντέλο παραμένει αβέβαιο και εύθραυστο» και επιπλέον ότι «η πελατειακή τους ωστόσο βάση εξακολουθεί να μην είναι επαρκώς μεγάλη ώστε να υποδεικνύει τάση ανάπτυξης αποτελεσματικού ανταγωνισμού ενώ επιπρόσθετα το οικονομικό κλίμα που επικρατεί στην Ελλάδα έχει επηρεάσει τις αντιλήψεις σχετικά με τις βιώσιμες προοπτικές του εθνικού τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Αυτό αντανακλάται στο γεγονός ότι:

- Η παρούσα οικονομική κρίση έχει δραματική επίδραση σε κάθε μορφή καταναλωτικής δαπάνης. Οι καταναλωτές δεν μπορούν να παράγουν την ατομική αγοραστική ισχύ που είχαν επί σειρά ετών. Σε ένα τέτοιο οικονομικό κλίμα, η δυνατότητα των εναλλακτικών να είναι κερδοφόροι, να δημιουργήσουν οικονομίες κλίμακος και να επενδύσουν σε ανάπτυξη δικτύων νέας γενιάς απειλείται σοβαρά.
- Ένα κίνητρο για τους παρόχους που χρησιμοποιούν ΑΠΤΒ για να παραμείνουν στην αγορά ήταν η ανακοινωθείσα από την ελληνική κυβέρνηση υψηλότερη επένδυση σε ένα εθνικό εναλλακτικό δίκτυο οπτικών ινών. Το Έργο αυτό έχει καθυστερήσει κάποια χρόνια και, εάν πραγματοποιηθεί, θα περιοριστεί ως προς το εύρος του ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης στην οποία βρίσκεται το ελληνικό κράτος.
- Επιπρόσθετα, ακόμη και εάν πραγματοποιηθεί ένα τέτοιο έργο δεν θα έχει επίδραση στην αγορά εντός του χρονικού ορίζοντα της παρούσας εξέτασης.

Στην παραπάνω αναφορά της EETT σχετικά με την επίδραση της παρούσας οικονομικής κρίσης, ο ΟΤΕ δεν έχει να κάνει παρά το αυτονόητο σχόλιο ότι τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης και της δραματικής μείωσης της καταναλωτικής δαπάνης τις υφίστανται το σύνολο των παικτών της αγοράς και ενδεχομένως περισσότερο ο ΟΤΕ καθώς σε μία εποχή που οι καταναλωτές προσπαθούν να μειώσουν με κάθε τρόπο τις δαπάνες τους στερείται της δυνατότητας διαμόρφωσης οικονομικών προγραμμάτων που θα ελαφρύνουν τον οικονομικό προϋπολογισμό των νοικοκυριών και θα συμβάλλουν προς την κατεύθυνση της συγκράτησης των πληθωριστικών πιέσεων λόγω των ασφυκτικών ρυθμιστικών υποχρεώσεων που του έχουν επιβληθεί και του τρόπου με τον οποίο συχνά δρα η EETT. Σε κάθε περίπτωση η αναφορά της EETT στην απειλή την οποία υφίσταται η δυνατότητα των εναλλακτικών να είναι κερδοφόροι αποκαλύπτει τον μεροληπτικό τρόπο δράσης της ο οποίος συχνά αποβλέπει στην προάσπιση των βραχυπρόθεσμων συμφερόντων των εναλλακτικών παρόχων ακόμα και εις βάρος των συμφερόντων της υγιούς αγοράς και των καταναλωτών σε βάθος χρόνου αλλά και της υγιούς λειτουργίας του ΟΤΕ. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 25 της Οδηγίας Πλαίσιο η εκ των προτέρων ρύθμιση έχει σκοπό να διασφαλίσει την ανάπτυξη του ανταγωνισμού σε μία αγορά, η δε Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιμένει ότι αυτό που πραγματικά έχει σημασία είναι η προστασία του αποτελεσματικού ανταγωνισμού και όχι των

ανταγωνιστών³⁷. Επιπλέον, ο ΟΤΕ δεν κατανοεί την άστοχη αναφορά της ΕΕΤΤ περί της αδυναμίας των εναλλακτικών να επενδύσουν, στο συγκεκριμένο μακροοικονομικό περιβάλλον, στην ανάπτυξη Δικτύων Πρόσβασης Νέας Γενιάς όταν ο ΟΤΕ είναι ο μοναδικός πάροχος που έχει αναλάβει το σχετικό επενδυτικό ρίσκο και προχωρά σε επενδύσεις στην κατεύθυνση αυτή, προσπάθεια στην οποία δεν φαίνεται να έχει μέχρι στιγμής αρωγό την ΕΕΤΤ.

Στην δεύτερη αναφορά της ΕΕΤΤ σχετικά με το σχέδιο της Πολιτείας για την ανάπτυξη ενός εθνικού δικτύου οπτικών ινών θα θέλαμε καταρχήν να αναφέρουμε ότι δεν είναι σαφής ο λόγος για τον οποίο η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι η αναμονή της πραγματοποίησης της συγκεκριμένης επένδυσης αποτελούσε κίνητρο παραμονής στην αγορά για τους παρόχους που δραστηριοποιούνται μέσω Αδεσμοποίητης Πρόσβασης στον Τοπικό Βρόχο. Πέραν όμως αυτού θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι ο σχεδιασμός της Πολιτείας έχει ματαιωθεί καθώς έχει ήδη προσληφθεί ο σύμβουλος τεχνοοικονομικών υπηρεσιών και βρίσκεται σε εξέλιξη ο διαγωνισμός για την πρόσληψη του συμβούλου νομικών υπηρεσιών προκειμένου να προχωρήσουν στον σχεδιασμό του συγκεκριμένου έργου και την έγκριση του από την Ε.Ε με βάση το κοινοτικό δίκαιο ανταγωνισμού και παροχής κρατικών ενισχύσεων ενώ σχετική αναφορά γίνεται και στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015³⁸. Επιπρόσθετα, όπως προκύπτει από αναφορές πλήθους κυβερνητικών παραγόντων³⁹, η ανάπτυξη Εθνικής Υποδομής Παθητικού Δικτύου Οπτικών Ινών Ανοικτής Πρόσβασης αναφέρεται ότι αποτελεί βασικό άξονα της εθνικής στρατηγικής και αντιμετωπίζεται μάλιστα συνδυασμένα με την υπό εξέλιξη διαδικασία ανάθεσης της διαχείρισης των Μητροπολιτικών Δικτύων Οπτικών Ινών, του έργου ανάπτυξης υποδομών ευρυζωνικής υποδομής σε αγροτικές και νησιωτικές περιοχές της Ελλάδας αλλά και του δικτύου της Δημόσιας Διοίκησης Σύζευξις ΙΙ. Σημειώνεται ότι με βάση τις συγκεκριμένες αναφορές κυβερνητικών παραγόντων τα Μητροπολιτικά Δίκτυα Οπτικών Ινών θεωρούνται ως ένας τρόπος ταχείας, σε ορίζοντα διετίας, ανάπτυξης υποδομών FTTH στις 72 πόλεις όπου

³⁷ Communication Guidance on the Commission's Enforcement Priorities in Applying Art. 82 EC COM (2008) παρ.6 σελ.4&5

³⁸ Αιτιολογική Έκθεση στο Σχέδιο Νόμου «Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015»

³⁹ Βλ. παρουσίαση του Ειδικού Γραμματέα Ψηφιακού Σχεδιασμού στο Συνέδριο του Economist στις 6/4/2011 με θέμα "Broadband Strategy: Can Greece recover from the economic crisis without a broadband strategy" αλλά και την ομιλία του Υφυπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων στο Συνέδριο της ΕΕΤΤ στις 2/6/2011.

αυτά έχουν αναπτυχθεί και στις οποίες ο πληθυσμός υπερβαίνει τα 2.000.000, ενώ το έργο ανάπτυξης υποδομών ευρυζωνικής υποδομής σε αγροτικές και νησιωτικές περιοχές της Ελλάδας στοχεύει στο να δημιουργήσει υποδομές για την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών σε περισσότερους από 820.000 πολίτες.

Ειδικότερα, τα Μητροπολιτικά Δίκτυα Οπτικών Ινών χρηματοδοτήθηκαν από το μέτρο 4.2 της Κοινωνίας της Πληροφορίας, Α.Ε και πιο συγκεκριμένα τις Προσκλήσεις 93 και 145 με στόχο την «Κατασκευή Μητροπολιτικών Ευρυζωνικών Δικτύων Οπτικών Ινών σε Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιοχές της Ελληνικής Επικράτειας» με τον συνολικό προϋπολογισμό να υπερβαίνει τα 80 εκ. Ευρώ και το μήκος τα 1.300. Σχετικά με την ανάθεση της διαχείρισης των δικτύων αυτών η Ειδική Γραμματεία Ψηφιακού Σχεδιασμού έχει πραγματοποιήσει τον Δεκέμβριο του 2010 Δημόσια Διαβούλευση επί της Διακήρυξης Διεθνούς Διαγωνισμού για την ανάθεση Σύμβασης Παραχώρησης με αντικείμενο την Διαχείριση, Αξιοποίηση, Συντήρηση και περαιτέρω Ανάπτυξη των Μητροπολιτικών Δικτύων Οπτικών Ινών⁴⁰ ενώ τον Απρίλιο του 2011 πραγματοποιήθηκε Συμπληρωματική Δημόσια Διαβούλευση⁴¹ προκειμένου να διευκρινιστούν συγκεκριμένα θέματα σχετικά με την επίδραση των εν λόγω Δικτύων στον ανταγωνισμό με στόχο η συγκεκριμένη δράση να λάβει έγκριση από την Ε.Ε με βάση το κοινοτικό δίκαιο ανταγωνισμού και παροχής κρατικών ενισχύσεων. Σχετικά με την Δράση «Ανάπτυξη υποδομών ευρυζωνικής πρόσβασης σε αγροτικές και νησιωτικές περιοχές» η οποία υλοποιείται από την Ειδική Γραμματεία Ψηφιακού Σχεδιασμού κατόπιν σχετικής εκχώρησης από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων πραγματοποιήθηκε τον Φεβρουάριο του 2011 Δημόσια Διαβούλευση για τον καθορισμό των περιοχών παρέμβασης της (λευκών περιοχών) οι οποίες σύμφωνα με την αρχική καταγραφή περιλαμβάνουν 6.145 οικισμούς της χώρας.

Με βάση τα παραπάνω, δεν μπορούμε να μην επισημάνουμε την αντίφαση στην ανάλυση της ΕΕΤΤ καθώς ενώ υπάρχει σαφώς κινητικότητα εκ μέρους της Πολιτείας στην κατεύθυνση της ανάπτυξης εναλλακτικών υποδομών, γεγονός που ασφαλώς εισάγει επιπλέον

⁴⁰ <http://www.digitalplan.gr/portal/resource/Dhmosia-Diaboyleysh-apo-thn-Eidikh-Grammateia-PShfiakoy-Shediasmoy>

⁴¹ <http://www.digitalplan.gr/portal/resource/Sympplrwmatikh-Diaboyleysh-gia-th-Diaheirish-peraiterw-Anaptyxh-twn-Mhtropolitikwn-Diktywn-Optikwn-Inwn>

αβεβαιότητες στο περιβάλλον στο οποίο λειτουργεί ο ΟΤΕ, η ΕΕΤΤ, όντας η ίδια φορέας της Πολιτείας, διαπιστώνει άνευ ουσιαστικής τεκμηρίωσης ότι δεν υπάρχει πιθανότητα ανάπτυξης τους στο ορατό μέλλον προκειμένου να υποστηρίξει την άποψή της για απουσία δυνητικού ανταγωνισμού και ανάγκη ρυθμιστικής παρέμβασης.

Επιπλέον, σχετικά με την δυνατότητα ανταγωνισμού μέσω ΧΕΓ, αναφέρει ότι «Η ΧΕΓ επιτρέπει στους παρόχους κλήσεων να προσφέρουν έναν ενιαίο λογαριασμό στον πελάτη για όλες τις κλήσεις, καθώς και για το τμήμα του πακέτου που αφορά την πρόσβαση. Γενικά θεωρείται ότι η διάθεση ΧΕΓ επιτρέπει στους εναλλακτικούς να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα της υπηρεσίας ΠΦ προσφέροντάς τους τη δυνατότητα να διαμορφώνουν διαφοροποιημένα και ευέλικτα τιμολογιακά πακέτα καθώς και να δεσμοποιούν την πρόσβαση και τις κλήσεις» καταλήγοντας ωστόσο στο συμπέρασμα ότι «Οι πάροχοι Επιλογής/Προεπιλογής Φορέα δεν δύνανται, ακόμη και με τη χρήση της ΧΕΓ, να ανταγωνιστούν με εμπορικά βιώσιμα δεσμοποιημένα πακέτα και τιμολογιακές δομές. Γενικά δεν υπάρχει επαρκές περιθώριο κέρδους για τους εναλλακτικούς που παρέχουν τις υπηρεσίες αυτές μέσω ΧΕΓ, συνεπώς, όσον αφορά στην είσοδο μέσω ΧΕΓ, υπάρχει απουσία δυνητικού ανταγωνισμού». Ωστόσο, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Πίνακα 8 στην απάντηση μας στην ερώτηση Ε6, οι πάροχοι που δραστηριοποιούνται μέσω ΧΕΓ παρουσιάζουν ιδιαίτερα μικρά μερίδια αγοράς στα Αστικά Κέντρα όπου δραστηριοποιούνται δύο ή περισσότεροι πάροχοι μέσω Αδεσμοποίητης Πρόσβασης στον Τοπικό Βρόχο ενώ στα Αστικά Κέντρα όπου δεν υφίστανται συνεγκατεστημένοι πάροχοι τα μερίδια τους υπερβαίνουν το 5%, ποσοστό ικανοποιητικό εάν ληφθεί υπόψη ο περιορισμένος χρόνος κατά τον οποίο παρέχεται από τον ΟΤΕ η υπηρεσία ΧΕΓ. Επιπρόσθετα σημειώνουμε ότι η τιμή της υπηρεσίας ΧΕΓ καθορίζεται βάσει της μεθοδολογίας Retail minus σύμφωνα με την οποία η τιμή της ΧΕΓ καθορίζεται αφαιρώντας από την αντίστοιχη λιανική τιμή που χρεώνει ο ΟΤΕ το κατάλληλο ποσό (το “minus”). Το “minus” αντιστοιχεί σε εκείνο το λιανικό κόστος που εξοικονομείται από τον κοινοποιημένο πάροχο όταν εξυπηρετεί εναλλακτικούς παρόχους σε επίπεδο χονδρικής και όχι σε επίπεδο λιανικής (λχ το κόστος του marketing).

Σύμφωνα με τα παραπάνω καθίσταται σαφές ότι οι πάροχοι που δραστηριοποιούνται μέσω ΧΕΓ αντιμετωπίζουν αδυναμία να ανταγωνιστούν κατά βάση όχι τον ΟΤΕ αλλά τους άλλους

παρόχους που σύμφωνα και με το μοντέλο της «κλίμακας των επενδύσεων» επένδυσαν στην παροχή υπηρεσιών μέσω ΑΠΤοΒ προκειμένου να παρέχουν στους καταναλωτές διαφοροποιημένες υπηρεσίες και συνεπώς κάτι τέτοιο δεν θα πρέπει να θεωρείται ότι συνιστά φραγμό εισόδου και τεκμήριο αναποτελεσματικής λειτουργίας της αγοράς αλλά αντιθέτως ότι αποτελεί μέρος της φυσικής εξέλιξης της αγοράς και σημάδι ωρίμανσης της καθώς μόνο οι πάροχοι που ανέρχονται την κλίμακα των επενδύσεων μπορούν να είναι αποτελεσματικοί σε βάθος χρόνου.

Επιπλέον, η ΕΕΤΤ αναφέρει ότι «αν και η είσοδος στη λιανική αγορά πρόσβασης μέσω ΧΕΓ είναι εφικτή χωρίς σημαντικές επενδύσεις σε υποδομές, απαιτεί ωστόσο επενδύσεις σε πωλήσεις και προώθηση, τιμολόγηση, προσωπικό εξυπηρέτησης πελατών κλπ. Οι παρούσες ενδείξεις, με βάση την απουσία ενδιαφέροντος των εναλλακτικών για τη χρήση ΧΕΓ, υποδεικνύουν ότι οι εναλλακτικοί δεν είναι πρόθυμοι να προβούν σε αυτές τις επενδύσεις προκειμένου να παρέχουν υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης μέσω ΧΕΓ». Η συγκεκριμένη, ωστόσο, θεώρηση της ΕΕΤΤ είναι απολύτως εσφαλμένη καθώς αφενός τα λιανικά κόστη αποτελούν λειτουργικά έξοδα του παρόχου και συνεπώς σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να θεωρηθούν ως μη ανακτήσιμα ώστε να συνιστούν φραγμό εισόδου και αφετέρου, όπως επισημάνθηκε και ανωτέρω, η απουσία ενδιαφέροντος εκ μέρους των παρόχων για την χρήση ΧΕΓ οφείλεται στο γεγονός ότι οι περισσότεροι εξ αυτών έχουν ανέλθει στην «κλίμακα των επενδύσεων» επενδύοντας στην παροχή υπηρεσιών μέσω Αδεσμοποίητης Πρόσβασης στον Τοπικό Βρόχο και διαθέτουν ήδη τις απαιτούμενες υπηρεσίες εξυπηρέτησης πελατών κλπ. για την παροχή υπηρεσιών με ΑΠΤΒ.

3) Αντιανταγωνιστικές πρακτικές

Η ΕΕΤΤ, στην ανάλυσή της, αναφέρει ότι «σειρά Αποφάσεων της ΕΕΤΤ στο χρονικό διάστημα μεταξύ του πρώτου γύρου ανάλυσης αγορών και της παρούσας εξέτασης, αναδεικνύουν ότι ο ΟΤΕ εξακολουθεί, όχι μόνο να έχει τη δυνατότητα, αλλά και να

αναπτύσσει περιοριστικές του ανταγωνισμού πρακτικές στις σχετικές αγορές». Προσκειμένου να τεκμηριώσει την άποψη αυτή, παρέχοντας ωστόσο λανθασμένη πληροφόρηση, η EETT αναφέρεται σε σειρά Αποφάσεων της, όπως οι: 512/63/2009, 531/063/2009, 573/020/2010 και 574/005/2010, με τις οποίες δεν ενέκρινε σχετικές προτάσεις του ΟΤΕ για εκπαιδευτικά προγράμματα που περιλαμβάνουν λιανική πρόσβαση. Ωστόσο, ως «αντι-ανταγωνιστική πρακτική» μπορεί να θεωρηθεί κάποια συμπεριφορά που κατά και μετά την εφαρμογή της έχει συμβάλει στη δημιουργία μίας κατάστασης παραβατικής κατά τις διατάξεις περί ελεύθερου ανταγωνισμού του ν. 3959/2011, οι οποίες εφαρμόζονται εκ των υστέρων, ήτοι μετά την εμφάνιση αντι-ανταγωνιστικών φαινομένων σε μία αγορά. Όμως, η παρούσα ανάλυση που διεξάγει η EETT ουδόλως αφορά τις διατάξεις του νόμου αυτού, καθώς γίνεται κατ' επιταγή της σχετικής τηλεπικοινωνιακής νομοθεσίας, σύμφωνα με την οποία η EETT παρεμβαίνει προληπτικά στην αγορά.

Συγκεκριμένα, η EETT έχει, μεταξύ άλλων, το εξής έργο:

1) Από το εδάφιο 27 του προοιμίου της οδηγίας 2002/21/EK, αλλά και τα άρθρα 14, 15 και 16 της ίδιας οδηγίας προκύπτει ότι μόνο όταν σε μία αγορά δεν υπάρχει επαρκής ανταγωνισμός, μία ρυθμιστική αρχή επιβάλλει τις ενδεδειγμένες κανονιστικές υποχρεώσεις στον πάροχο που διαθέτει σημαντική ισχύ στην αγορά, προκειμένου να επιτευχθεί υγιής ανταγωνισμός. Αντίστοιχες προβλέψεις περιέχονται και στα άρθρα 35, 36 και 37 του Ν. 3431/2006.

Όπως προκύπτει και από την από την Σύσταση⁴² της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις σχετικές αγορές, τόσο αναφορικά με τις προσδιοριζόμενες στο παράρτημα της σύστασης συγκεκριμένες αγορές προϊόντων και υπηρεσιών για τις οποίες δικαιολογείται εκ των προτέρων κανονιστική ρύθμιση, όσο και για τον προσδιορισμό αγορών άλλων από αυτές που έχουν ρητά καθοριστεί στο παράρτημα της σύστασης, πρέπει να εξεταστούν τρία κριτήρια, ένα εκ των οποίων είναι η επάρκεια ή μη του δικαίου του ανταγωνισμού να αντιμετωπίσει

⁴² Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 17ης Δεκεμβρίου 2007 αναφορικά με σχετικές αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών οι οποίες επιδέχονται εκ των προτέρων κανονιστική ρύθμιση σύμφωνα με την Οδηγία 2002/21/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

ενδεδειγμένα τις εκάστοτε αστοχίες της αγοράς. Συγκεκριμένα, δεν μπορεί να επιβληθεί ή πρέπει να αποσυρθεί ρύθμιση εάν υπάρχει αποτελεσματικός ανταγωνισμός στις υπό εξέταση αγορές. Οι δε κανονιστικές υποχρεώσεις που επιβάλλονται πρέπει να είναι ενδεδειγμένες και να βασίζονται στο χαρακτήρα του εντοπιζόμενου προβλήματος να είναι αναλογικές και αιτιολογημένες σύμφωνα με τους στόχους της οδηγίας 2002/21/EK.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι σε μια αγορά το δίκαιο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και το δίκαιο του ανταγωνισμού λειτουργούν συμπληρωματικά. Στις περιπτώσεις όπου μία ρυθμιστική αρχή έχει, εφαρμόζοντας την άνω περιγραφόμενη διαδικασία, επιβάλλει κανονιστικές υποχρεώσεις, θα πρέπει σύμφωνα με αυτές να εξετάζει και να κρίνει προληπτικά την επιχειρηματική συμπεριφορά των ρυθμιζόμενων εταιριών. Μόνο όπου δεν έχουν επιβληθεί κανονιστικές υποχρεώσεις θα πρέπει η ρυθμιστική αρχή, εφόσον είναι αρμόδια ή η αρμόδια επιτροπή ανταγωνισμού, να επιληφθεί εκ των υστέρων (ex post) εφαρμόζοντας το δίκαιο του ελεύθερου ανταγωνισμού. Τα παραπάνω έχουν επιβεβαιωθεί και από την νομολογία των ευρωπαϊκών δικαστηρίων.

Η ΕΕΤΤ, σε σειρά αποφάσεών της, έχει ορίσει τον ΟΤΕ ως οργανισμό με σημαντική ισχύ στην αγορά σε διάφορες αγορές, μεταξύ των οποίων και η υπό εξέταση αγορά, σύμφωνα με τις οποίες έχουν επιβληθεί στον ΟΤΕ, μεταξύ άλλων, ρυθμιστικές υποχρεώσεις όπως είναι η υποχρέωση ελέγχου των τιμών και κοστολόγησης καθώς και η υποχρέωση διαφάνειας.

Στα πλαίσια συμμόρφωσής του στις επιβληθείσες ρυθμιστικές υποχρεώσεις του και προκειμένου να ασκήσει την εμπορική του πολιτική, ο ΟΤΕ υποβάλλει προς την ΕΕΤΤ προς έγκριση τα εκάστοτε οικονομικά προγράμματα – πακέτα υπηρεσιών του, χωρίς μάλιστα μέχρι σήμερα και πάντως σίγουρα για τα πακέτα τα οποία αφορούν οι αποφάσεις της ΕΕΤΤ που αναφέρονται στην παρούσα διαβούλευση, να γνωρίζει το μοντέλο με βάση το οποίο η ΕΕΤΤ προβαίνει στον έλεγχο των πακέτων αυτών, η δε ΕΕΤΤ οφείλει να τα εξετάσει πριν τα εγκρίνει σύμφωνα με το δίκαιο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών που εφαρμόζεται *ex ante* και σύμφωνα με τις συγκεκριμένες ρυθμιστικές υποχρεώσεις που έχει επιβάλει στον ΟΤΕ. Σε καμία δε περίπτωση δεν είναι δυνατόν να εφαρμοστεί για την έγκριση των εκάστοτε υποβαλλομένων προγραμμάτων του ΟΤΕ η νομοθεσία περί ανταγωνισμού, η οποία είναι

γνωστό και προκύπτει από όλα τα σχετικά νομικά κείμενα ότι εφαρμόζεται *ex post*, ήτοι μετά την υιοθέτηση συγκεκριμένης συμπεριφοράς από τον πάροχο στην αγορά.

2) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το ΔΕΚ έχουν κρίνει ότι μία επιχείρηση κατέχει δεσπόζουσα θέση όταν έχει την ικανότητα να εμποδίζει την ύπαρξη αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά, όπου εμφανίζεται, και να ενεργεί σε σημαντικό βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές της και τους πελάτες της, και, τελικά, από τους καταναλωτές⁴³. Η ανεξαρτησία ως προς τον προσδιορισμό της συμπεριφοράς αποτελεί το χαρακτηριστικό γνώρισμα της δεσπόζουσας θέσης. Η έννοια της *ανεξαρτησίας* έχει άμεση σχέση με το επίπεδο της ανταγωνιστικής πίεσης που υφίσταται η επιχείρηση, δηλαδή θα πρέπει να μην αντιμετωπίζει αποτελεσματικό ανταγωνισμό, τελικά να έχει σημαντική δύναμη στην αγορά (*market power*).

Επιπλέον, σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς⁴⁴, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβαίνει σε *γενικότερη εκτίμηση των συνθηκών του ανταγωνισμού σε μία αγορά, συνεκτιμώντας διάφορους παράγοντες*, όπως η θέση των ανταγωνιστών στην εν λόγω αγορά, το επίπεδο του εμπορίου, οι οικονομικές συνθήκες που επικρατούν σε αυτή, προκειμένου να εκτιμήσει κατά πόσον μία κάθετη συμφωνία είναι δυνατό να συνεπάγεται περιορισμό του ανταγωνισμού. Από τα παραπάνω καθίσταται σαφές ότι εσφαλμένα η Επιτροπή αναφέρει ότι «σημαντική ένδειξη της ύπαρξης ΣΙΑ είναι η ικανότητα ενός παρόχου να υιοθετεί πρακτικές που βλάπτουν τον ανταγωνισμό», καθ' όσον απαραίτητη προϋπόθεση είναι η δυνατότητα του εν λόγω παρόχου να ενεργεί ανεξάρτητα, κάτι που εν προκειμένω δεν συντρέχει. Αντίθετα η ΟΤΕ ΑΕ, ακολουθεί τον ανταγωνισμό που, όπως αναλυτικά τεκμηριώσαμε σε προηγούμενες απαντήσεις μας, είναι ιδιαίτερα έντονος μεταξύ των παρόχων.

3) Επανειλημμένως, έχουμε διαμαρτυρηθεί ενώπιον της ΕΕΤΤ για τον τρόπο διενέργειας του ελέγχου που πραγματοποιεί η Επιτροπή κατά την εξέταση των οικονομικών προγραμμάτων

⁴³ Ανακοίνωση της Επιτροπής αναφορικά με την εφαρμογή του άρθρου 82 της συνθήκης σε καταχρηστικές συμπεριφορές, 2009/C 45/02, παράγραφος 10

⁴⁴ Βλ. παραγράφους (111)-(112) - Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς (2010/C 130/01)

της εταιρίας μας. Είναι χαρακτηριστικό ότι, ενώ στην σχετική Δημόσια Διαβούλευση⁴⁵ της EETT για την περιγραφή των αρχών του μοντέλου ελέγχου συμπίεσης περιθωρίου τιμών (και όχι το μοντέλο αυτό καθεαυτό), και σύμφωνα με τα αποτελέσματα που δημοσιεύτηκαν στην επίσημη ιστοσελίδα της Επιτροπής, προκρίνεται η επιλογή του Ισοδύναμα Αποδοτικού Παρόχου (EEO), εντούτοις στην αναφερόμενη 512/63/2009 απόφασή της, ο έλεγχος των προγραμμάτων μας έγινε λαμβάνοντας υπόψη αν ένας Εύλογα Αποδοτικός Πάροχος (REO) θα ήταν σε θέση να ανταγωνιστεί επικερδώς τα πακέτα υπηρεσιών μας. Δηλαδή η Επιτροπή έκανε χρήση ενός μοντέλου που η ίδια έχει κρίνει ακατάλληλο.

Στην προαναφερθείσα διαβούλευση η EETT διευκρίνισε ότι το Μοντέλο Προκαταρκτικού Ελέγχου θα είναι διαθέσιμο σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη για λόγους διαφάνειας, εντούτοις μέχρι σήμερα δεν γνωρίζουμε ούτε ποια ακριβώς είναι η τελική μορφή αυτού του μοντέλου, ούτε πώς λειτουργεί, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει ασφάλεια δικαίου και η εταιρία μας να παρεμποδίζεται αυθαίρετα και καταχρηστικά στην άσκηση της εμπορικής δραστηριότητας της. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι οι εν λόγω αποφάσεις αφορούν ελάχιστα από την πληθώρα των πακέτων που η εταιρία μας θέτει υπόψη της EETT για έλεγχο, πράγμα που δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να στοιχειοθετήσει και να χαρακτηρίσει κάποιου είδους συμπεριφορά της εταιρίας μας, ειδικά εάν ληφθεί υπόψη ότι η απόφαση 486/176/2008 αφορά το πακέτο All in one, το οποίο εγκρίθηκε από την EETT, μας επιβλήθηκε όμως πρόστιμο για άρνηση παροχής στοιχείων ύψους 1 εκ. Ευρώ. Η EETT ωστόσο παραβλέπει να αναφέρει ότι **το εν λόγω πρόστιμο ακυρώθηκε βάσει της 2780/2009 Απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών**. Η σημαντική αυτή παράβλεψη αναδεικνύει την προχειρότητα με την οποία διεξήχθη η σχετική ανάλυση εάν δεν υποκρύπτει κάποια σκοπιμότητα εκ μέρους της EETT.

Ερώτηση Ε8: Συμφωνείτε με τις προτεινόμενες υποχρεώσεις πρόσβασης και χρήσης ειδικών ευκολιών δικτύου σχετικά με τις υπηρεσίες ΧΕΓ;

⁴⁵ Δημόσια Διαβούλευση αναφορικά με τη μεθοδολογία και το μοντέλο για την εξέταση των οικονομικών προγραμμάτων μεμονωμένων ή και συνδυαστικών υπηρεσιών των επιχειρήσεων με Σημαντική Ισχύ στην Αγορά, Μάρτιος 2010

Η εταιρεία μας όπως έχει αναλυτικά τεκμηριώσει ανωτέρω, θεωρεί ότι η υπό εξέταση αγορά είναι επαρκώς ανταγωνιστική και συνεπώς δεν απαιτείται η επιβολή ex-ante ρυθμιστικών υποχρεώσεων Με βάση την διαπίστωση αυτή η εταιρεία μας διαφωνεί με τις προτεινόμενες υποχρεώσεις πρόσβασης και χρήσης ειδικών ευκολιών δικτύων σχετικά με τις υπηρεσίες ΧΕΓ και προτείνει την άμεση απόσυρσή τους.

Επιπλέον, όπως αναλυτικά παρουσιάσαμε στην απάντηση μας στην ερώτηση Ε6, η εταιρεία μας θεωρεί ότι η ανάπτυξη του ανταγωνισμού στην σχετική αγορά παρουσιάζει ευδιάκριτες γεωγραφικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των περιοχών εκείνων όπου έχουν προχωρήσει οι πάροχοι σε συνεγκατάσταση παρέχοντας υπηρεσίες μέσω ΑΠΤοΒ και στις περιοχές όπου οι υπηρεσίες παρέχονται αποκλειστικά μέσω ΕΠ/ΠΦ ή ΧΕΓ ενώ επιπλέον γεωγραφικές διαφοροποιήσεις μπορούν να εντοπιστούν εάν λάβει κανείς υπόψη τον αριθμό των συνεγκατεστημένων παρόχων ανά Αστικό Κέντρο. Για τον λόγο αυτό η εταιρεία μας, σε κάθε περίπτωση, διαφωνεί με την διατήρηση της συγκεκριμένης υποχρέωσης στις γεωγραφικές περιοχές όπου υπάρχει επαρκής ανταγωνισμός παρά το γεγονός ότι δεν προτίθεται να διακόψει την παροχή ΧΕΓ στις περιοχές αυτές.

Επιπλέον, επισημαίνουμε ότι η πρόβλεψη ότι στην περίπτωση όπου ο ΟΤΕ, κατά τη διάρκεια ισχύος της παρούσας ανάλυσης, ξεκινήσει την παροχή γραμμών πρόσβασης managed VoIP, η ΧΕΓ θα αφορά και τις γραμμές πρόσβασης managed VoIP θα πρέπει να αποσυρθεί καθώς αποτελεί μία μη αναλογική υποχρέωση που επιπλέον δεν συνάδει με την ευρωπαϊκή πρακτική. Πιο συγκεκριμένα, η ΧΕΓ είναι μια ευκολία που προσφέρεται στους εναλλακτικούς παρόχους και τους επιτρέπει να μισθώνουν τη γραμμή του συνδρομητή με όρους χονδρικής και να την μεταπωλούν στον τελικό χρήστη. Το μοντέλο ΧΕΓ, επιπλέον, επιτρέπει το διαχωρισμό της τηλεφωνικής πρόσβασης από την πρόσβαση στο διαδίκτυο καθώς η φωνή και τα δεδομένα μεταδίδονται από διαφορετικό και σαφώς διακριτό εύρος συχνοτήτων. Είναι σαφές ότι αυτό το μοντέλο δεν μπορεί τεχνικά να μεταφερθεί ως έχει στις περιπτώσεις πρόσβασης managed VoIP. Η διαφοροποίηση αυτή άλλωστε διαφαίνεται και από την Ευρωπαϊκή πρακτική βάσει της οποίας σε αρκετές χώρες από την υποχρέωση WLR εξαιρούνται ρητώς οι Voice over Broadband (VoB) συνδέσεις (Δανία, Ολλανδία, Νορβηγία, Πορτογαλία, Ισπανία, Σουηδία, Γαλλία). Σημειώνεται δε, ότι στην Αυστρία, όπου επεβλήθη

η παροχή χονδρικής υπηρεσίας πρόσβασης στην περίπτωση των συνδέσεων managed VoIP (Wholesale voice over broadband)⁴⁶ απεσύρθη ταυτόχρονα η αντίστοιχη υποχρέωση παροχής της υπηρεσίας ΧΕΓ για τις συνδέσεις PSTN και ISDN BRA καθώς και η υποχρέωση ελέγχου τιμών της νέας υπηρεσίας. Επιπλέον, σημειώνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή άσκησε κριτική στην απόφαση αυτή της ΕΡΑ της Αυστρίας αναφέροντας ότι η νέα υπηρεσία Wholesale voice over broadband πιθανώς να μην παρουσιάζει την ίδια λειτουργικότητα με την υπηρεσία ΧΕΓ⁴⁷.

Ερώτηση Ε9: Συμφωνείτε με τις προτεινόμενες υποχρεώσεις μη διακριτικής μεταχείρισης και διαφάνειας σχετικά με τις υπηρεσίες ΧΕΓ;

Η εταιρεία μας όπως έχει αναλυτικά τεκμηριώσει ανωτέρω, θεωρεί ότι η υπό εξέταση αγορά είναι επαρκώς ανταγωνιστική και συνεπώς δεν απαιτείται η επιβολή ex-ante ρυθμιστικών υποχρεώσεων. Με βάση την διαπίστωση αυτή η εταιρεία μας διαφωνεί με τις προτεινόμενες υποχρεώσεις μη διακριτικής μεταχείρισης και διαφάνειας σχετικά με τις υπηρεσίες ΧΕΓ και προτείνει την άμεση απόσυρσή τους.

Ερώτηση Ε10: Η ΕΕΤΤ προτείνει τη διατήρηση του ελέγχου τιμών βάσει μεθοδολογίας retail-minus της υπηρεσίας ΧΕΓ για την περίοδο της παρούσας εξέτασης. Συμφωνείτε με την άποψη αυτή;

Η εταιρεία μας όπως έχει αναλυτικά τεκμηριώσει ανωτέρω, θεωρεί ότι η υπό εξέταση αγορά είναι επαρκώς ανταγωνιστική και συνεπώς δεν απαιτείται η επιβολή ex-ante ρυθμιστικών υποχρεώσεων και προτείνει την άμεση απόσυρση τους. Η εταιρεία μας ωστόσο συμφωνεί, στον βαθμό που η ΕΕΤΤ επιλέξει την διατήρηση των υφιστάμενων υποχρεώσεων πρόσβασης και χρήσης ειδικών ευκολιών δικτύων σχετικά με τις υπηρεσίες ΧΕΓ, να διατηρηθεί ο έλεγχος τιμών βάσει της μεθοδολογίας retail-minus.

⁴⁶ Η υπηρεσία αυτή ορίζεται ότι αφορά στην παροχή, ως μέρος της υφιστάμενης υπηρεσίας ΧΕΠ, ενός καναλιού με κατάλληλη προτεραιοποίηση για την παροχή υπηρεσιών VoIP.

⁴⁷ EU Telecom Flash 87/2010, Cullen International

Ερώτηση E11: Συμφωνείτε με τη διατήρηση της υποχρέωσης του ΟΤΕ σχετικά με την κοστολόγηση και την υποχρέωση λογιστικού διαχωρισμού των υπηρεσιών ΧΕΓ;

Η εταιρεία μας όπως έχει αναλυτικά τεκμηριώσει ανωτέρω, θεωρεί ότι η υπό εξέταση αγορά είναι επαρκώς ανταγωνιστική και συνεπώς δεν απαιτείται η επιβολή ex-ante ρυθμιστικών υποχρεώσεων. Με βάση την διαπίστωση αυτή η εταιρεία μας διαφωνεί με τις προτεινόμενες υποχρεώσεις κοστολόγησης και λογιστικού διαχωρισμού σχετικά με τις υπηρεσίες ΧΕΓ και προτείνει την άμεση απόσυρσή τους.

Ερώτηση E12: Συμφωνείτε με τη διατήρηση ανωτάτου ορίου τιμών για τις υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN, ISDN BRA και managed VoIP (μίσθωση γραμμής και σύνδεση);

Όσον αφορά τις υποχρεώσεις ελέγχου τιμών λιανικών προϊόντων πρόσβασης, η EETT για να αντιμετωπίσει πιθανή κατάχρηση την δεσπόζουσας θέσης του ΟΤΕ, τόσο ως προς την υπερβολικές τιμές ή τις τιμές κάτω του κόστους ή την συμπίεση περιθωρίου για τα προϊόντα γραμμών πρόσβασης PSTN, ISDN BRA και managed VoIP, προτείνει μία σειρά από ρυθμιστικά μέτρα:

I. Υποχρέωση επιβολή ανώτατης τιμής (price cap): για την αντιμετώπιση πιθανού προβλήματος υπερβολικής τιμολόγησης η EETT διατηρεί την υποχρέωση επιβολή ανώτατης τιμής (price cap) στις υπηρεσίες PSTN, ISDN BRA, όπως αυτή είχε επιβληθεί στον ΟΤΕ στα πλαίσια του 1^{ου} γύρου ανάλυσης αγορών (ΑΠ EETT 411/017/2006), αποσύροντας παράλληλα την υποχρέωση του sub-cap. Όπως σημειώνεται και στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης η υποχρέωση αυτή δεν απαιτείται όταν ο ανταγωνισμός στην αγορά λιανικής πρόσβασης με τη χρήση της ΑΠΤΒ και της ΧΕΓ ενταθεί. Ο ΟΤΕ θεωρεί ότι υπάρχει ήδη επαρκής ανταγωνισμός στην αγορά, καθώς το μερίδιο αγοράς του ΟΤΕ βάσει των σταθερών γραμμών πρόσβασης από σχεδόν 100% στο τέλος του 2006 μειώθηκε στο τέλος του 2010 σε 72,7%, και ειδικότερα μέσα στον τελευταίο χρόνο μειώθηκε κατά 8,6%. Συνεπώς, λαμβάνοντας υπόψη ότι η EETT αναφέρει ότι «θα παρακολουθεί προσεκτικά την ανάπτυξη του ανταγωνισμού στην αγορά λιανικής πρόσβασης και – εφόσον απαιτηθεί – θα

επανεξετάσει την ανάγκη διατήρησης Ανώτατου Ορίου Τιμής στις υπηρεσίες πρόσβασης του ΟΤΕ» καθώς και ότι η ανάλυση της αγοράς δεν περιλαμβάνει forward looking ανάλυση για το πώς θα εξελιχθούν τα μερίδια του ΟΤΕ και των παρόχων το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί ανάμεσα στην τρέχουσα και στην επόμενη ανάλυση των αγορών

Το κείμενο που ακολουθεί είναι εμπιστευτικού χαρακτήρα και παρακαλούμε για τη μη δημοσιοποίησή του.

ΕΕΤΤ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ

δεν υπάρχει λόγος να διατηρηθεί η υποχρέωση αυτή.

II. Υποχρεώσεις ελέγχου τιμής κάτω του κόστους ή συμπίεσης περιθωρίου: για την αντιμετώπιση τυχόν πρακτικών τιμολόγησης κάτω του κόστους ή συμπίεσης περιθωρίου η ΕΕΤΤ προτείνει τα παρακάτω μέτρα:

- *Υποχρέωση παροχής ΧΕΓ σε τιμές που προσδιορίζονται βάσει της προσέγγισης retail-minus. Όπως αναφέρει και η ΕΕΤΤ ένας καθετοποιημένος πάροχος μπορεί να επιβάλει τιμολόγηση που δημιουργεί «συμπίεση περιθωρίου», χρεώνοντας για μια χονδρική υπηρεσία όπως η παροχή ΧΕΓ υψηλότερη τιμή στους ανταγωνιστές κατωτέρων σταδίων από αυτήν που εμμέσως χρεώνει στο λιανικό άκρο του, δηλαδή κάνοντας διάκριση ανάμεσα στην εσωτερική και την εξωτερική παροχή. Η επιβολή της μεθοδολογίας retail-minus περιορίζει την τυχόν ισχύ ενός παρόχου με ΣΙΑ στην αγορά, καθώς το retail-minus αντιστοιχεί σε εκείνο το λιανικό κόστος που εξοικονομείται από τον κοινοποιημένο πάροχο όταν εξυπηρετεί εναλλακτικούς παρόχους σε επίπεδο χονδρικής και όχι σε επίπεδο λιανικής (λχ το κόστος του marketing).*
- *Υποχρέωση λογιστικού διαχωρισμού: Η υποχρέωση λογιστικού διαχωρισμού, αναφέρει η ΕΕΤΤ, είναι σχεδιασμένη ώστε να παρέχονται στοιχεία από τον ΟΤΕ που να βοηθούν στο να εκτιμηθεί εάν υπάρχει ή όχι συμπίεση περιθωρίου στη λιανική πρόσβαση ή πρακτικές διακριτικής μεταχείρισης.*

III. Επιπλέον των παραπάνω για την αντιμετώπιση συμπίεσης περιθωρίου προτείνει:

- A. Για την αντιμετώπιση περιπτώσεων όπου, ο ΟΤΕ διαθέτει τιμολόγια που παρέχουν εκπτώσεις όγκου ή εσόδων παρέχοντας στους πελάτες καλύτερες προσφορές, καθώς όπως αναφέρει η ΕΕΤΤ «τα ως άνω τιμολόγια μπορεί να εγείρουν ζητήματα ανταγωνισμού εάν έχουν ως αποτέλεσμα ληστρικές τιμές ή συμπίεση περιθωρίου σε ορισμένα τμήματα της αγοράς», η ΕΕΤΤ προτείνει να παρέμβει χρησιμοποιώντας τη μεθοδολογία του Παραρτήματος 1 (Καθορισμός μεθοδολογίας και γενικές αρχές μοντέλου εξέτασης των οικονομικών προγραμμάτων μεμονωμένων ή/και συνδυαστικών υπηρεσιών των επιχειρήσεων με σημαντική ισχύ στην αγορά) της ΑΠ ΕΕΤΤ 595/013 (ΦΕΚ*

533/B/06.04.2011). Ο ΟΤΕ θεωρεί ότι αυτό το μέτρο είναι τουλάχιστον υπερβολικό για τους παρακάτω λόγους:

- Καθώς η αρχιτεκτονική του μοντέλου εξέτασης των οικονομικών προγραμμάτων απεικονίζει τόσο τις δραστηριότητες λιανικής, όσο και την αντιπροσωπευτική απεικόνιση των εμπορικών και επενδυτικών αποφάσεων του μοντελοποιημένου παρόχου αναφοράς (π.χ. άμεση και έμμεση πρόσβαση) σε ευρείες γεωγραφικές περιοχές μέσω ενός μείγματος τεχνολογιών, με σκοπό τον καθορισμό της βέλτιστης επιλογής δικτύου, η παροχή μόνο υπηρεσιών πρόσβασης δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση αντιπροσωπευτική απεικόνιση των εμπορικών και επενδυτικών αποφάσεων των παρόχων.

Το κείμενο που ακολουθεί είναι εμπιστευτικού χαρακτήρα και παρακαλούμε για τη μη δημοσιοποίησή του.

ΕΕΤΤ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ

Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι όταν οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης παρέχονται μέσω της ανάπτυξης δικτύου πρόσβασης από τον εναλλακτικό πάροχο (ίδια μέσα) ή μέσω των χονδρικών υπηρεσιών ΑΠΤΒ «ο εναλλακτικός πάροχος έχει τον πλήρη τεχνικό και λειτουργικό έλεγχο της γραμμής και στις περισσότερες περιπτώσεις προσφέρει συνδυασμό λιανικών υπηρεσιών στον συνδρομητή του, μία εκ των οποίων είναι η πρόσβαση σε τηλεφωνικές υπηρεσίες. Υπάρχει συνεπώς δεσμοποίηση των υπηρεσιών πρόσβασης και τηλεφωνικών κλήσεων.». Δεδομένου ότι το 95% των υπηρεσιών λιανικής πρόσβασης των εναλλακτικών παρόχων παρέχονται μέσω ιδίων μέσων, είναι σαφές ότι οι πάροχοι έχουν πλήρη τεχνικό και λειτουργικό έλεγχο και συνεπώς την δυνατότητα να προσφέρουν συνδυασμό λιανικών υπηρεσιών. Αλλά και στην περίπτωση των έμμεσων παρόχων οι υπηρεσίες που προσφέρονται αποτελούν συνδυασμό υπηρεσιών καθώς υπηρεσίες ΧΕΓ παρέχονται μόνο στους συνδρομητές που έχουν ενεργοποιημένη την υπηρεσία προεπιλογής στον ίδιο πάροχο.

- Ήδη υπάρχουν δύο ex-ante μηχανισμοί (retail minus και λογιστικός διαχωρισμός) που αντιμετωπίζουν την συμπίεση περιθωρίου.
- B. Η ΕΕΤΤ επιβάλλει επιπλέον την υποχρέωση όταν υπάρχει αλληλένδετη πώληση προϊόντων / υπηρεσιών (bundling) καθώς και σε περιπτώσεις που ο ΟΤΕ επιθυμεί να τροποποιήσει τους όρους κάποιου πακέτου/προσφοράς, να κοινοποιεί εκ των προτέρων στην ΕΕΤΤ την πρόταση του. Ο έλεγχος για επιθετική τιμολόγηση ή συμπίεση περιθωρίου θα γίνεται και σε αυτή την περίπτωση σύμφωνα με την μεθοδολογία του Παραρτήματος Ι (Καθορισμός μεθοδολογίας και γενικές αρχές μοντέλου εξέτασης των οικονομικών προγραμμάτων μεμονωμένων ή/και συνδυαστικών υπηρεσιών των επιχειρήσεων με σημαντική ισχύ στην αγορά) της ΑΠ ΕΕΤΤ 595/013 (ΦΕΚ 533/Β/06.04.2011). Η ΕΕΤΤ αναφέρει ότι η μεθοδολογία, που ορίζει διαδικασίες ελέγχου, έγκρισης υπό όρους/ τροποποιήσεις ή απορρίψεις της εκάστοτε πρότασης του ΟΤΕ, έχει ήδη τεθεί σε Εθνική δημόσια διαβούλευση και έχει κοινοποιηθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στις ΕΡΑ των άλλων Κρατών Μελών. Σχετικά θα θέλαμε να παρατηρήσουμε ότι καθώς το μοντέλο έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια των εθνικών αγορών λιανικής των δημοσίως διαθέσιμων τηλεφωνικών υπηρεσιών που παρέχονται σε σταθερή θέση, δεν μπορεί να εφαρμοστεί ως

έχει ως μεθοδολογία ελέγχου προϊόντων/ υπηρεσιών αλληλένδετης πώληση (bundling) στην αγορά λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο χωρίς σχετική ανάλυση και ειδικότερα χωρίς την ανάλυση της παροχής υπηρεσιών double & triple play ξεχωριστά.

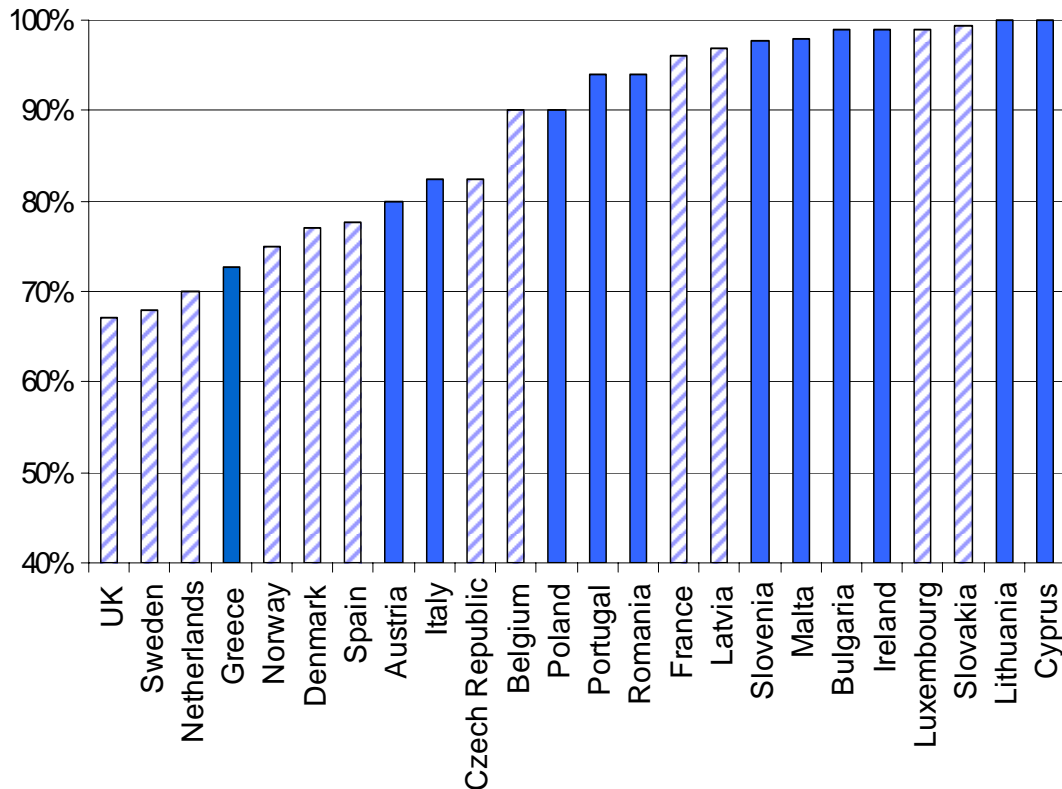
- Επιπλέον θα πρέπει να αναφέρουμε ότι η προσθήκη της υποχρέωσης η αλληλένδετη πώληση προϊόντων/ υπηρεσιών (bundling) να ελέγχεται μέσω μοντέλου εξέτασης των οικονομικών προγραμμάτων στην αγορά λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο, πλέον από την αγορά δημοσίως διαθέσιμων τηλεφωνικών υπηρεσιών που παρέχονται σε σταθερή θέση δεν συνιστάται καθώς έμμεσα επιβάλλει ρυθμίσεις σε αγορές που μπορεί μέχρι την επόμενη ανάλυση αγορών να χαρακτηριστούν ανταγωνιστικές. Η ΕΕ σχολιάζοντας την αντίστοιχη πρόταση της AGCOM, της EPA της Ιταλίας, ανέφερε «The margin squeeze test guidelines proposed by AGCOM intend to prohibit TI's retail offers that are not replicable, according to the formula proposed, by alternative operators. This seems to potentially result in regulation of markets that are no longer susceptible to regulation in Italy, in particular the retail broadband and calls markets. The Commission therefore invites AGCOM to modify the final measure in a way that clarifies that AGCOM would, in such a case, normally request TI to modify the related wholesale prices»⁴⁸.

Τέλος θα θέλαμε να επισημάνουμε, όπως προκύπτει από τις αναλύσεις αγορών λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο των υπόλοιπων Ευρωπαϊκών χωρών, το μερίδιο αγοράς των παρόχων με ΣΙΑ ήταν σημαντικά μεγαλύτερο από αυτό του ΟΤΕ στην Ελληνική αγορά που καταδεικνύει ότι ο ανταγωνισμός είναι ιδιαίτερα έντονος. Κυρίως όμως στις χώρες που ο ανταγωνισμός έχει αναπτυχθεί δεν υπάρχει υποχρέωση ex ante έγκρισης τιμών στις τιμές λιανικής, ούτε ex ante ελέγχου προϊόντων/ υπηρεσιών αλληλένδετης πώληση (bundling), ενώ σε πολλές χώρες με μερίδια αγοράς αντίστοιχα με του ΟΤΕ (Βρετανία, Σουηδία, Ισπανία, Ολλανδία) έχουν αποσυρθεί όλα τα μέτρα αναφορικά με τις ex ante υποχρεώσεις λιανικής. Σε άλλες χώρες, όπως η Γαλλία, έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η επιβολή ex ante υποχρεώσεων παροχής χονδρικών προϊόντων επαρκεί. Συγκεκριμένα τα

⁴⁸ Commission decision concerning Case IT/2010/1103: Margin squeeze test guidelines

στοιχεία που συλλέξαμε έχουν ως εξής (μωβ γραμμοσκιασμένο δεν υπάρχει ex ante έλεγχος – μπλε υπάρχει – στις περιπτώσεις που υπάρχει ex ante έλεγχος αφορά και υποχρέωση κοστοστρέφειας)⁴⁹:

Market Share residential

Ερώτηση E13: Συμφωνείτε ότι θα πρέπει να διατηρηθεί η υποχρέωση μη διακριτικής μεταχείρισης και διαφάνειας από τον ΟΤΕ αναφορικά με τις τιμές λιανικής των υπηρεσιών πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN, ISDN BRA και managed VoIP;

Η εταιρεία μας όπως έχει αναλυτικά τεκμηριώσει ανωτέρω, θεωρεί ότι η υπό εξέταση αγορά είναι επαρκώς ανταγωνιστική και συνεπώς δεν απαιτείται η επιβολή ex-ante ρυθμιστικών

⁴⁹ Στοιχεία από Cullen International και ιστότοπο ΕΕ <http://circa.europa.eu/Public/irc/info/ecctf/library?l=/&vm=detailed&sb=Title> και ιστότοπους ΕΡΑ

υποχρεώσεων Με βάση την διαπίστωση αυτή η εταιρεία μας διαφωνεί με την διατήρηση των υφιστάμενων υποχρεώσεων μη διακριτικής μεταχείρισης και διαφάνειας για τις υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN, ISDN BRA και managed VoIP και προτείνει την άμεση απόσυρσή τους.

Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η αναφοράς της EETT ότι «θεωρεί ότι το επίπεδο του ανταγωνισμού στην αγορά λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN, ISDN BRA και managed VoIP, για οικιακούς και μη οικιακούς χρήστες στην Ελλάδα υποδεικνύει ότι μόνο το δίκαιο του ανταγωνισμού δεν επαρκεί για να αντιμετωπίσει αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές» και ότι «τα μέτρα που λαμβάνονται σε επίπεδο χονδρικής μπορεί να μην αποτρέπουν την αδικαιολόγητη διάκριση σε επίπεδο λιανικής, καθώς η υποχρέωση μη διακριτικής μεταχείρισης σε επίπεδο χονδρικής εφαρμόζεται γενικά στη σχέση χονδρικής» είναι γενικόλογες και δεν αιτιολογούν επαρκώς την ανάγκη επιβολής της συγκεκριμένης ρυθμιστικής υποχρέωσης. Σε κάθε περίπτωση, επισημαίνουμε ότι ο ΟΤΕ δεν εφαρμόζει ανόμοιους όρους σε ισοδύναμες συναλλαγές ούτε εφαρμόζει παρόμοιους όρους σε συναλλαγές που δεν είναι ισοδύναμες και ασφαλώς δεν θα το έπραττε ακόμα και στην περίπτωση που δεν υφίστατο η σχετική ρυθμιστική υποχρέωση μη διακριτικής μεταχείρισης. Ασφαλώς αυτό δεν σημαίνει ότι δεν θα πρέπει να έχει την δυνατότητα να προσφέρει διαφορετικούς όρους και συνθήκες σε διαφορετικές ομάδες πελατών, όταν δικαιολογούνται με βάση οικονομίες κλίμακας και σκοπού όπως στην περίπτωση των μη οικιακών πελατών.

Επιπλέον, σε σχέση με την προτεινόμενη ρυθμιστική υποχρέωση διαφάνειας θεωρούμε ότι το υπάρχον νομικό και κανονιστικό πλαίσιο⁵⁰, το οποίο ορίζει για όλες τις επιχειρήσεις οι οποίες παρέχουν τηλεφωνικές υπηρεσίες διαθέσιμες στο κοινό, την υποχρέωσή τους να συμμορφώνονται με ορισμένες γενικές διατάξεις διαφάνειας και δημοσίευσης πληροφοριών, είναι απολύτως επαρκές, όπως άλλωστε επισημαίνει και η EETT και συνεπώς η επιβολή της συγκεκριμένης υποχρέωσης στον ΟΤΕ δεν προσφέρει επιπλέον όφελος.

⁵⁰ Άρθρο 57 του *Νόμου 3431/2006*, Κανονισμός Γενικών Αδειών, Κώδικας Δεοντολογίας για την Παροχή Υπηρεσιών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών στους Καταναλωτές

Ερώτηση E14: Συμφωνείτε με τη διατήρηση της υποχρέωσης λογιστικού διαχωρισμού του ΟΤΕ αναφορικά με τη λιανική πρόσβαση; Παρακαλούμε όπως θεμελιώσετε την απάντησή σας..

Η εταιρεία μας όπως έχει αναλυτικά τεκμηριώσει ανωτέρω, θεωρεί ότι η υπό εξέταση αγορά είναι επαρκώς ανταγωνιστική και συνεπώς δεν απαιτείται η επιβολή ex-ante ρυθμιστικών υποχρεώσεων. Με βάση την διαπίστωση αυτή η εταιρεία μας διαφωνεί με την διατήρηση της υφιστάμενης υποχρέωσης λογιστικού διαχωρισμού σχετικά με την λιανική πρόσβαση και προτείνει την άμεση απόσυρσή της.

Ερώτηση E15: Συμφωνείτε με τη ρυθμιστική υποχρέωση μη διακριτικής μεταχείρισης που προτείνεται από την EETT ενόψει της δυνητικής αστοχίας της αγοράς στην αγορά λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης ISDN PRA;

Η εταιρεία μας όπως έχει αναλυτικά τεκμηριώσει ανωτέρω, θεωρεί ότι η υπό εξέταση αγορά είναι επαρκώς ανταγωνιστική και συνεπώς δεν απαιτείται η επιβολή ex-ante ρυθμιστικών υποχρεώσεων. Με βάση την διαπίστωση αυτή η εταιρεία μας διαφωνεί με την προτεινόμενη διατήρηση της υφιστάμενης υποχρέωσης ενόψει της δυνητικής αστοχίας της αγοράς στην αγορά λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης ISDN PRA και προτείνει την άμεση απόσυρση της.

Η απουσία αντιανταγωνιστικών πρακτικών εκ μέρους του ΟΤΕ στην αγορά λιανικής πρόσβασης ISDN PRA επιβεβαιώνεται από την αναφορά της EETT ότι «οι γραμμές PRA δεν αποτέλεσαν αντικείμενο κάποιας καταγγελίας που υποβλήθηκε στην EETT με βάση την αρμοδιότητά της για την εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού ή με βάση τις ρυθμιστικές της αρμοδιότητες, είτε από εναλλακτικούς παρόχους είτε από πελάτες λιανικής. Συνεπώς, παρά την προφανή έλλειψη αποτελεσματικού ανταγωνισμού δεν φαίνεται να υπάρχει μέχρι σήμερα κάποια σοβαρή αστοχία της αγοράς». Είναι, επομένως, σαφές ότι η οποιαδήποτε παραβίασή της αρχή της αμεροληψίας μπορεί να αντιμετωπιστεί

αποτελεσματικά με μια ex post παρέμβαση στα πλαίσια ενός γενικότερου ανταγωνιστικού πλαισίου.

Ο ΟΤΕ θεωρεί ότι η άποψη της EETT ότι η «σχετικά αργή ανάπτυξη του ανταγωνισμού στην αγορά των γραμμών PRA μπορεί να δημιουργήσει κίνητρα για τον ΟΤΕ να μη μειώσει την τιμή των γραμμών PRA (δηλ., πρακτική καταχρηστικής εκμετάλλευσης μέσω υπερβολικής τιμολόγησης), να ακολουθήσει πρακτικές τιμολογιακής στρατηγικής (π.χ., τιμολόγηση κάτω του κόστους, συμπίεση περιθωρίου) που στοχεύουν στην παρεμπόδιση εισόδου εναλλακτικών παρόχων και να υπερβεί την όποια αντισταθμιστική αγοραστική ισχύ διαθέτουν οι εταιρικοί πελάτες» δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη ούτε επαρκής προκειμένου να τεκμηριώσει την ανάγκη επιβολής ρυθμιστικών μέτρων σε μία αγορά όπου δεν παρουσιάζει ενδείξεις αστοχίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

	WIND One S	WIND One M	WIND One L	WIND One XL
Μηνιαία τέλη	44,90€	44,90€	64,90€	99,90€
Λεπτά κλήσεων προς κινητά από σταθερό και κινητό	150	150	300	600
Λεπτά αστικών και υπεραστικών κλήσεων από σταθερό	Απεριόριστα	-	Απεριόριστα	Απεριόριστα
Λεπτά αστικών και υπεραστικών κλήσεων από κινητό	1500	1500	1500	1500
Λεπτά κλήσεων από το σταθερό στο κινητό τηλέφωνο του συνδρομητή	1500	1500	1500	1500
Λεπτά διεθνών κλήσεων (48 χώρες)	-	-	-	Απεριόριστα
Broadband ADSL up to 24Mbps	0,345€/10'	Απεριόριστο	Απεριόριστο	Απεριόριστο
Mobile Broadband (MB)	-	100	100	100

4.4 WIND

1. Γενικά Σχόλια

Η WIND ΕΛΛΑΣ ΑΕΒΕ, στα πλαίσια του 2^{ου} γύρου ανάλυσης της ΕΕΤΤ για τον Ορισμό, την Ανάλυση του επιπέδου ανταγωνισμού και τις προτεινόμενες κανονιστικές υποχρεώσεις στις αγορές: α) λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN, ISDN BRA και managed VOIP, για οικιακούς και μη οικιακούς χρήστες στην Ελλάδα και β) λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης ISDN PRA στην Ελλάδα, θεωρεί καταρχήν πως οι προτεινόμενες από την ΕΕΤΤ κανονιστικές υποχρεώσεις για τις ανωτέρω αγορές είναι θεμιτές και απαραίτητες για την ανάπτυξη των αγορών αυτών και για την εξασφάλιση υγιούς ανταγωνισμού.

Περαιτέρω, επισημάνουμε πως η ανάγκη για ένα εξειδικευμένο και αναλυτικό ρυθμιστικό πλαίσιο αναφορικά με τις υπό εξέταση αγορές λιανικής καθίσταται ακόμα περισσότερο επιτακτική, δεδομένου ότι κατά το τελευταίο χρονικό διάστημα έχει παρατηρηθεί συνεχής και συστηματική παράβαση του εν ισχύ σχετικού ρυθμιστικού πλαισίου από τον Πάροχο ΟΤΕ που κατέχει ΣΙΑ στις εν λόγω αγορές.

Υπενθυμίζουμε ότι στο πρόσφατο παρελθόν η εταιρεία ΟΤΕ ΑΕ προέβη σε παραβάσεις που αφορούν στην διάθεση στο καταναλωτικό κοινό συνδυαστικών προγραμμάτων πρόσβασης, τηλεφωνίας και internet δίχως να έχουν εκ των προτέρων εγκριθεί σύμφωνα με την υφιστάμενη διαδικασία καθώς και για τη διάθεση στο καταναλωτικό κοινό συνδυαστικών προγραμμάτων πρόσβασης, τηλεφωνίας και internet που αποδείχθηκαν εκ των υστέρων ότι οδηγούσαν σε συμπίεση περιθωρίου (margin squeeze).

2. Απαντήσεις στις ερωτήσεις της ΔΔ

Ορισμός αγοράς

Ερώτηση E1:

E1: Συμφωνείτε με το αρχικό συμπέρασμα της ΕΕΤΤ ότι οι υπηρεσίες σταθερής πρόσβασης και τηλεφωνικών κλήσεων ανήκουν σε χωριστές αγορές προϊόντων;

Απά
ντησ
η

E1:

Θεωρούμε ότι τα συμπεράσματα της ΕΕΤΤ είναι σωστά και δικαιολογούνται από την ανάλυση που έχει προηγηθεί στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης, καθώς οι υπηρεσίες αυτές δρουν προφανώς συμπληρωματικά.

Ερώτηση E2:

E2) Συμφωνείτε με το αρχικό συμπέρασμα της EETT ότι οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN και ISDN BRA ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά, στην οποία δεν ανήκουν οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης ISDN PRA;

Απάντηση E2:

Θεωρούμε ότι η θέση της EETT είναι καταρχήν ορθή. Η αγορά υπηρεσιών πρόσβασης μέσω ISDN PRA αποτελεί μια σχετική αγορά τις υπηρεσίες της οποίας προμηθεύονται μεγάλοι εταιρικοί πελάτες. Εντούτοις, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι οι πελάτες αυτοί δεν περιορίζονται στη χρήση των εν λόγω υπηρεσιών, αλλά χρησιμοποιούν και υπηρεσίες που ανήκουν στην αγορά πρόσβασης μέσω γραμμών PSTN και ISDN BRA (π.χ. κεντρικά γραφεία και υποκαταστήματα). Κατά συνέπεια, παρά το γεγονός ότι πρόκειται για χωριστές αγορές θα πρέπει να ελέγχεται αυστηρά και τυχόν επιδότηση από τον πάροχο με ΣΙΑ των υπηρεσιών που ανήκουν στη μία αγορά από έσοδα υπηρεσιών που ανήκουν στην άλλη αγορά.

Ερώτηση E3:

E3) Συμφωνείτε με το αρχικό συμπέρασμα της EETT ότι οι υπηρεσίες σταθερής και κινητής πρόσβασης ανήκουν σε χωριστές αγορές;

Απάντηση E3:

Θεωρούμε ότι τα συμπεράσματα της EETT είναι σωστά και δικαιολογούνται από την ανάλυση που έχει προηγηθεί στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης.

Ερώτηση E4:

E4) Συμφωνείτε με το αρχικό συμπέρασμα της EETT ότι οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN και ISDN BRA ανήκουν στην ίδια αγορά με τις υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης managed VoIP;

Απάντηση E4:

Θεωρούμε ότι η θέση της EETT είναι ορθή και δικαιολογείται από την ανάλυση που έχει προηγηθεί στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης με την επιφύλαξη ότι οι συγκεκριμένες υπηρεσίες δεν διαφοροποιούνται εμπορικά από τις «παραδοσιακές» υπηρεσίες τηλεφωνίας. Οι υπηρεσίες σταθερής τηλεφωνίας δεν πρέπει να διαφοροποιούνται με βάση την τεχνολογία παροχής (POTS, ISDN, managed VoIP). Εντούτοις, θεωρούμε ότι σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να εξασφαλίζεται η διαθεσιμότητα της υπηρεσίας (π.χ. παροχή υπηρεσίας κατά τη διακοπή παροχής ηλεκτρικού ρεύματος).

EETT

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

Ερώτηση Ε5:

Ε5) Συμφωνείτε με το αρχικό συμπέρασμα της ΕΕΤΤ ότι οι υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σταθερής πρόσβασης σε οικιακούς και μη οικιακούς πελάτες ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά προϊόντων;

Απάντηση Ε5:

Θεωρούμε ότι η θέση της ΕΕΤΤ είναι ορθή και δικαιολογείται από την ανάλυση που έχει προηγηθεί στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης. Με βάση τα δεδομένα της Ελληνικής αγοράς ελευθέρων επαγγελματιών και μικρών επιχειρήσεων προκύπτει ένας σημαντικός αριθμός συνδρομητών οι οποίοι καλύπτονται από υπηρεσίες που απευθύνονται σε οικιακούς και μη οικιακούς πελάτες. Κατά συνέπεια, παρά το γεγονός ότι υπάρχουν προσφορές που απευθύνονται αποκλειστικά σε οικιακούς συνδρομητές (προβλέποντας ρητώς στους όρους τους ότι η υπηρεσία παρέχεται για οικιακή και όχι επαγγελματική χρήση), καθώς και προσφορές που απευθύνονται αποκλειστικά σε μη οικιακούς συνδρομητές (λόγω των χαρακτηριστικών των εν λόγω προσφορών που δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες οικιακών χρηστών), θεωρούμε ότι οι υπηρεσίες αυτές ανήκουν στην ίδια αγορά.

Ερώτηση Ε6:

Ε6) Συμφωνείτε με το αρχικό συμπέρασμα της ΕΕΤΤ ότι το εύρος της σχετικής γεωγραφικής αγοράς είναι η Ελληνική Επικράτεια;

Απάντηση Ε6:

Θεωρούμε ότι η θέση της ΕΕΤΤ είναι ορθή και δικαιολογείται από την ανάλυση που έχει προηγηθεί στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης. Πράγματι, όπως αναφέρεται στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης, οι συνθήκες του ανταγωνισμού που αντιμετωπίζει επί του παρόντος ο ΟΤΕ δεν διαφοροποιούνται ουσιωδώς σε συγκεκριμένες περιοχές ώστε να μπορεί να στοιχειοθετηθεί η άποψη ότι θα μπορούσαν να οριστούν επιμέρους γεωγραφικές αγορές με αναφορά στη δυναμική της αγοράς.

Ανάλυση Αγοράς & Ρυθμιστικές Υποχρεώσεις

Ερώτηση E7:

E7) Συμφωνείτε με το αρχικό συμπέρασμα της EETT σχετικά με την ύπαρξη ΣΙΑ στις σχετικές αγορές λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση;

Απάντηση E7:

Θεωρούμε ότι η θέση της EETT είναι ορθή και δικαιολογείται από την ανάλυση που έχει προηγηθεί στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης. Ειδικότερα, παρά τις υψηλές επενδύσεις των παρόχων τα τελευταία χρόνια για την παροχή υπηρεσιών μέσω ΑΠΤΒ, το μερίδιο αγοράς του ΟΤΕ αν και εμφανίζει – όπως είναι αναμενόμενο – μείωση, εξακολουθεί να είναι πολύ υψηλό. Ούτε βεβαίως η εισαγωγή της ΧΕΓ στην αγορά μπορεί να θεωρηθεί ότι απειλεί τη σημαντική ισχύ που κατέχει ο ΟΤΕ. Επομένως, σε αμφοτέρως τις αγορές λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο που εξετάζονται στα πλαίσια της διαβούλευσης, είναι εμφανής τόσο η ύπαρξη ΣΙΑ και μπορεί με ασφάλεια να προβλεφθεί η διατήρησή της στο χρονικό ορίζοντα της παρούσας εξέτασης της EETT.

Ερώτηση E8:

E8) Συμφωνείτε με τις προτεινόμενες υποχρεώσεις πρόσβασης και χρήσης ειδικών ευκολιών δικτύου σχετικά με τις υπηρεσίες ΧΕΓ;

Απάντηση E8:

Συμφωνούμε με τις προτεινόμενες υποχρεώσεις πρόσβασης και χρήσης ειδικών ευκολιών δικτύου σχετικά με τις υπηρεσίες ΧΕΓ. Εντούτοις, σε ορισμένες περιπτώσεις οι επιβαλλόμενες υποχρεώσεις χρήζουν περαιτέρω εξειδίκευσης ώστε να μην απαιτούνται χρονοβόρες διαδικασίες ερμηνείας των γενικών κανόνων που τίθενται στα πλαίσια των αποφάσεων επιβολής υποχρεώσεων στον πάροχο με ΣΙΑ. Ενδεικτικά, στο υπό διαβούλευση κείμενο αναφέρεται ότι «είναι απαραίτητο οι εναλλακτικοί πάροχοι να συνεχίσουν να έχουν ανοικτή πρόσβαση σε σχετικές πληροφορίες, τεχνικές διεπαφές, πρωτόκολλα και λειτουργικά συστήματα υποστήριξης (“OSS”), ανάλογα με τις ανάγκες τους προκειμένου να λαμβάνουν το επιβαλλόμενο προϊόν και να ανταγωνίζονται τον ΟΤΕ σε επίπεδο λιανικής». Στα πλαίσια αυτής της ήδη επιβληθείσας υποχρέωσης, ο ΟΤΕ παρέχει στους πελάτες χονδρικής κάποια σχετική πληροφόρηση σχετικά με τις ψηφιακές ευκολίες που ενεργοποιούνται ή απενεργοποιούνται από τους πελάτες που χρησιμοποιούν ΧΕΓ. Εντούτοις, η αδυναμία άμεσης πρόσβασης που θα επέτρεπε στους παρόχους να γνωρίζουν ανά πάσα στιγμή ποιες ψηφιακές ευκολίες είναι ενεργοποιημένες δυσχεραίνει την εξυπηρέτηση των συνδρομητών μέσω ΧΕΓ. Επομένως, προτείνεται να επιβληθεί στον ΟΤΕ υποχρέωση διασύνδεσης των OSS συστημάτων όσον αφορά τις ειδικές ευκολίες δικτύου, ώστε να είναι άμεσα αναγνωρίσιμες οι αλλαγές στην κατάστασή τους. Η ανάγκη επιβολής της σχετικής ρητής υποχρέωσης ενισχύεται και από το γεγονός ότι σύμφωνα με την προσφορά αναφοράς, ο ΟΤΕ δεν θα κάνει αποδεκτά αιτήματα υποστήριξης από πελάτες ΧΕΓ, παραπέμποντάς τους στον Πάροχο της επιλογής τους.

EETT

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

Ερώτηση E9:

E9) Συμφωνείτε με τις προτεινόμενες υποχρεώσεις μη διακριτικής μεταχείρισης και διαφάνειας σχετικά με τις υπηρεσίες ΧΕΓ;

Απάντηση E9:

Συμφωνούμε με τις προτεινόμενες υποχρεώσεις μη διακριτικής μεταχείρισης και διαφάνειας σχετικά με τις υπηρεσίες ΧΕΓ. Εντούτοις, παραπέμπουμε στα όσα αναφέρονται ανωτέρω (Απάντηση στην E8) σχετικά με την ανάγκη καλύτερου ελέγχου και ενημέρωσης για την ενεργοποίηση/απενεργοποίηση των ψηφιακών ευκολιών και επισημαίνουμε ότι είναι αναγκαίο να διασφαλισθεί η ισότητα πρόσβασης σε πληροφορίες που έχει άμεσα διαθέσιμες το λιανικό άκρο του ΟΤΕ και οι οποίες συμβάλλουν σημαντικά στην άρτια και άμεση εξυπηρέτηση των συνδρομητών.

Ερώτηση E10:

E10) Η EETT προτείνει τη διατήρηση του ελέγχου τιμών βάσει μεθοδολογίας retail-minus της υπηρεσίας ΧΕΓ για την περίοδο της παρούσας εξέτασης. Συμφωνείτε με την άποψη αυτή;

Απάντηση E10:

Συμφωνούμε με τη διατήρηση ελέγχου τιμών βάσει μεθοδολογίας retail-minus. Εντούτοις, θεωρούμε ότι σε ορισμένες περιπτώσεις οι τιμές που προκύπτουν από το retail minus είναι ιδιαίτερα υψηλές, λαμβανομένων υπόψη των λιανικών προσφορών και των τιμών διασύνδεσης. Ενδεικτικά, για κλήσεις προς αριθμούς υπηρεσιών πολυμεσικής πληροφόρησης, το περιθώριο που απομένει στον πάροχο είναι τόσο χαμηλό που δεν επαρκεί για να καλύψει ούτε τις επισφάλειες που δημιουργεί η συγκεκριμένη κατηγορία κλήσεων. Επομένως οι πάροχοι που επιθυμούν να παράσχουν ενιαίο λογαριασμό με τη χρήση ΧΕΓ αναγκάζονται ουσιαστικά να παρέχουν κάποιες κατηγορίες κλήσεων με ανεπαρκές περιθώριο κέρδους.

Επίσης, σημειώνουμε ότι θεωρούμε χρήσιμη επί της αρχής την παροχή ειδικής τιμολογιακής προσφοράς χονδρικής για τη συνδυαστική παροχή υπηρεσιών ΧΕΓ και ΑΡΥΣ. Εντούτοις, θεωρούμε ότι για να επιφέρει αποτελέσματα μια τέτοια προσφορά θα πρέπει το οικονομικό όφελος που αποκομίζει ο πάροχος από το συνδυασμό των δύο υπηρεσιών να είναι μεγαλύτερο από αυτό που προκύπτει βάσει της πρόσφατης απόφασης κοστολογικού ελέγχου του ΟΤΕ.

Ερώτηση E11:

E11) Συμφωνείτε με τη διατήρηση της υποχρέωσης του ΟΤΕ σχετικά με την κοστολόγηση και την υποχρέωση λογιστικού διαχωρισμού των υπηρεσιών ΧΕΓ;

Απάντηση E11:

Θεωρούμε ότι η θέση της EETT είναι ορθή και δικαιολογείται από την ανάλυση που έχει προηγηθεί στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης.

Ερώτηση E12:

E12) Συμφωνείτε με τη διατήρηση ανωτάτου ορίου τιμών για τις υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN, ISDN BRA και managed VoIP (μίσθωση γραμμής και σύνδεση);

Απάντηση E12:

Συμφωνούμε με τη διατήρηση ανωτάτου ορίου τιμών για τις υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβαση PSTN, ISDN BRA και managed VoIP. Εντούτοις, διατηρούμε επιφυλάξεις ως προς την απόσυρση του υπο-πλαφόν που περιλαμβάνει μόνο τα τέλη σύνδεσης. Η επιφύλαξη αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι η απόσυρση της εν λόγω υποχρέωσης δύναται να παράσχει στον πάροχο με ΣΙΑ το περιθώριο να αυξήσει σημαντικά το τέλος σύνδεσης προκειμένου να προσφέρει χαμηλότερα τέλη μίσθωσης, με αποτέλεσμα τη συμπίεση περιθωρίου κέρδους των ανταγωνιστών του, με στόχο τη διατήρηση του υψηλού μεριδίου αγοράς που κατέχει.

Επομένως, αν και συμφωνούμε με την εκτίμηση ότι προβλήματα ανταγωνισμού όπως οι ληστρικές τιμές ή η συμπίεση περιθωρίου «είναι δύσκολο να αντιμετωπισθούν δια της επιβολής ενός ανωτάτου ορίου τιμής», δεν θεωρούμε ότι κάτι τέτοιο εκμηδενίζει την αξία της ύπαρξης ενός ανωτάτου ορίου τιμής. Το γεγονός ότι μόνο το ανώτατο όριο τιμής δεν επαρκεί για να αποτρέψει τα ανωτέρω προβλήματα ανταγωνισμού, αλλά απαιτείται και περαιτέρω έλεγχος δεν σημαίνει ότι θα πρέπει να αποσυρθεί η σχετική υποχρέωση η οποία σε κάποιο βαθμό δύναται να περιορίσει τη δυνατότητα ληστρικής υποτίμησης των παγίων τελών μίσθωσης και κάλυψης εν μέρει τουλάχιστον της σχετικής οικονομικής ζημίας δια της αύξησης των τελών σύνδεσης.

Ερώτηση E13:

E13) Συμφωνείτε ότι θα πρέπει να διατηρηθεί η υποχρέωση μη διακριτικής μεταχείρισης και διαφάνειας από τον ΟΤΕ αναφορικά με τις τιμές λιανικής των υπηρεσιών πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβασης PSTN, ISDN BRA και managed VoIP (μίσθωση γραμμής και σύνδεση);

Απάντηση E13:

Συμφωνούμε με τη διατήρηση της υποχρέωσης μη διακριτικής μεταχείρισης και διαφάνειας. Ιδίως σχετικά με την υποχρέωση διαφάνειας, σημειώνουμε ότι τόσο η διαδικασία τροποποίησης λιανικών τιμών που αναφέρεται σε προηγούμενη ενότητα όσο και οι γενικές υποχρεώσεις διαφάνειας, προηγούμενης κοινοποίησης, καθώς και οι περιορισμοί που τίθενται σχετικά με την αλληλένδετη πώληση προϊόντων στη λιανική / σύζευξη, είναι απολύτως αναγκαίο να διατηρηθούν. Το δίκαιο ανταγωνισμού δίχως την διατήρηση ειδικών κανονιστικών υποχρεώσεων, δεν επαρκεί για να

αντιμετωπίσει τις αστοχίες που εντοπίζονται στην αγορά γεγονός που επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι οι Πάροχοι έχουν αποδείξει κατ' επανάληψη και η ΕΕΤΤ έχει αναγνωρίσει, ότι η εκ των υστέρων απαγόρευση πακέτων που δημιουργούν στρέβλωση στην αγορά δεν επαρκεί για να αποτρέψει την επέλευση ανεπανόρθωτης βλάβης τόσο στην αγορά όσο και στους Παρόχους. Εξού και έχουν ληφθεί κατ' επανάληψη ασφαλιστικά μέτρα που απαγορεύουν την διάθεση πακέτων πριν ολοκληρωθεί ο έλεγχος της ΕΕΤΤ και εκδοθεί η έγκριση της ΕΕΤΤ

Στην πράξη δε, έχει αποδειχθεί ήδη η χρησιμότητα της προηγούμενης έγκρισης η οποία αποτελεί κάθε άλλο παρά ένα τυπικό βήμα στη διαδικασία διάθεσης των πακέτων του ΟΤΕ. Συγκεκριμένα, η ΕΕΤΤ έχει διαπιστώσει κατ' επανάληψη ότι πακέτα που προτείνονται από τον ΟΤΕ οδηγούν σε συμπίεση περιθωρίου κέρδους και έχει απαγορεύσει τη διάθεσή τους. Παρά το γεγονός ότι ο ΟΤΕ έχει υποβάλει κατ' επανάληψη πακέτα προς έγκριση και εύλογα εκτιμάται ότι είναι πλέον σε θέση να γνωρίζει εάν κάποιο πακέτο οδηγεί ή όχι σε συμπίεση περιθωρίου, όχι μόνο εξακολουθεί να διαμορφώνει και να υποβάλει προς έγκριση τέτοια πακέτα, αλλά προχωρά και παρανόμως στην εμπορική διάθεσή τους πριν του γνωστοποιηθεί η απόφαση της ΕΕΤΤ περί έγκρισης ή μη των πακέτων. Επομένως, πέραν του γεγονότος ότι είναι νομικά ορθή και ενδεδειγμένη η διατήρηση των υποχρεώσεων, θα πρέπει να ληφθεί ιδιαίτερος υπόψη η πρακτική που ακολουθεί ο πάροχος με ΣΙΑ μέχρι σήμερα ο οποίος έχει δώσει σαφή και αδιαμφισβήτητα δείγματα της τάσης του να διαθέτει στην αγορά προσφορές που οδηγούν σε στρέβλωση του ανταγωνισμού.

Στην υποθετική περίπτωση άρσης της σχετικής υποχρέωσης δεν θα αποτελούσε απλώς θεωρητικό κίνδυνο η στρέβλωση της αγοράς με προσφορές που θα μπορούσαν να ελεγχθούν μόνο εκ των υστέρων και αφότου επέλθουν ήδη οι ανεπανόρθωτες συνέπειες της διάθεσής τους στην αγορά, αλλά αντίθετα η μέχρι σήμερα εμπειρία καταδεικνύει ότι είναι απολύτως βέβαιο πως ένας πάροχος που ακολούθησε αυτή την πρακτική ενώ ρητώς υποχρεούταν να απέχει από αυτήν, θα το επαναλάβει και μάλιστα με πολύ μεγαλύτερη ευκολία, εάν αρθούν οι σχετικές υποχρεώσεις.

Ερώτηση E14:

E14) Συμφωνείτε με τη διατήρηση της υποχρέωσης λογιστικού διαχωρισμού του ΟΤΕ αναφορικά με τη λιανική πρόσβαση; Παρακαλούμε όπως θεμελιώσετε την απάντησή σας.

Απάντηση E14:

Συμφωνούμε με τη διατήρηση της υποχρέωσης λογιστικού διαχωρισμού του ΟΤΕ αναφορικά με τη λιανική πρόσβαση.

Ερώτηση E15:

E15) Συμφωνείτε με τη ρυθμιστική υποχρέωση μη διακριτικής μεταχείρισης που προτείνεται από την ΕΕΤΤ ενόψει της δυνητικής αστοχίας της αγοράς στην αγορά λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω γραμμών πρόσβαση ISDN PRA;

Απάντηση E15:

Όπως ήδη αναφέρθηκε στην E2, η αγορά υπηρεσιών πρόσβασης μέσω ISDN PRA αποτελεί μια σχετική αγορά τις υπηρεσίες της οποίας προμηθεύονται μεγάλοι εταιρικοί πελάτες. Εντούτοις, θα

πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι οι πελάτες αυτές δεν περιορίζονται στη χρήση των εν λόγω υπηρεσιών, αλλά χρησιμοποιούν και υπηρεσίες που ανήκουν στην αγορά πρόσβασης μέσω γραμμών PSTN και ISDN BRA (π.χ. κεντρικά γραφεία και υποκαταστήματα). Κατά συνέπεια, ο πάροχος που κατέχει ΣΙΑ σε αμφότερες τις αγορές λιανικής πρόσβασης θα μπορούσε να προχωρήσει σε πρακτικές στοχευμένων εκπτώσεων τόσο στα προϊόντα PRA όσο και στα PSTN & ISDN-BRA επιδοτώντας έμμεσα τη μια κατηγορία προϊόντων από τα έσοδα της άλλης με στόχο την παρεμπόδιση εισόδου ή/και ανάπτυξης εναλλακτικών παρόχων.